

Stichting
Bedrijfstakpensioenfonds
voor de Houtverwerkende
Industrie en Jachtbouw

Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de
Houtverwerkende Industrie en Jachtbouw
Postbus 4471, 6401 CZ Heerlen
E-mail deelnemer@bpf-phj.nl
Internetsite www.bpf-phj.nl

Ingeschreven in het Handelsregister van de
Kamer van Koophandel onder nummer 41145265

Jaarverslag 2019

Verslag over het boekjaar
1-1-2019 t/m 31-12-2019

Inhoud

	Pagina
Bestuursverslag	
Voorwoord	5
Meerjarenoverzicht	7
Karakteristieken van het fonds	9
Governance	19
Uitbesteding	22
Kernthema's	23
Uitvoeringskosten	34
Ontwikkelingen in de pensioensector	38
Pensioenparagraaf	41
Beleggingen	44
Financiële paragraaf	50
Risicoparagraaf	51
Verwacht en gepland voor 2020	59
Vaststelling van het bestuursverslag door het bestuur	61
Verslag van de Raad van Toezicht	
Verslag van de Raad van Toezicht	63
Reactie bestuur	65
Verslag van het Verantwoordingsorgaan	
Verslag Verantwoordingsorgaan 2019	67
Reactie bestuur	70
Jaarrekening	
Balans per 31 december	72
Staat van baten en lasten	74
Kasstroomoverzicht	76
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	77
Toelichting op de balans per 31 december	85
Toelichting op de staat van baten en lasten	93
Risicoparagraaf	100
Gebeurtenissen na balansdatum	109
Resultaatbestemming	110
Vaststelling van de jaarrekening door het bestuur	110

Overige gegevens

Statutaire regeling omtrent de bestemming van het saldo van baten en lasten	111
Actuariële verklaring	112
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	114

Bijlagen

Nevenfuncties bestuurs- en RvT-leden	119
Begrippenlijst	121

Bestuursverslag

Voorwoord

Voor u ligt het jaarverslag van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Houtverwerkende Industrie en Jachtbouw. Verder aan te duiden als “het pensioenfonds” of “het fonds”. Het bestuur van het pensioenfonds brengt hierbij verslag uit over de verrichte werkzaamheden, het gevoerde beleid en de ontwikkelingen in het jaar 2019. Tevens geeft het jaarverslag inzage in de financiële positie en in de resultaten van het pensioenfonds.

Het bestuur heeft in 2019 uitgebreid aandacht besteed aan de onderhandelingen van de transitie van het pensioenbeheer van AZL Amsterdam (administratiesysteem Lifetime) naar AZL Heerlen (administratiesysteem Compas). Het bestuur heeft besloten om, onder voorbehoud van financiële afspraken, over te stappen naar AZL Compas in Heerlen. Met AZL is afgesproken dat de kosten die gepaard gaan met de transitie van Lifetime naar AZL Compas worden betaald door AZL. Het bestuur heeft bij AZL verder ook een korting bedongen betreffende de uitvoeringskosten voor de periode van 2019 tot en met 2022. Met de overgang naar AZL Heerlen is de verbetering in de dienstverlening, continuïteit en toekomstbestendigheid van de administratie beter geborgd.

De pensioenuitkeringen worden sinds 1 januari 2020 uitgevoerd door AZL Heerlen. De volledige transitie van de pensioenadministratie wordt naar verwachting medio 2020 afgerond. De deelnemers en de werkgevers zijn in Q4 2019 over de transitie van de pensioenadministratie per 1 januari 2020 door PHJ geïnformeerd. De Raad van Toezicht en het verantwoordingsorgaan zijn periodiek op de hoogte gehouden van de vorderingen.

De financiële positie van het fonds is eind 2019 ten opzichte van eind 2018 verslechterd. De beleidsdekkingsgraad (BDG) is gedaald van 102,0% eind 2018 naar 96,0% eind 2019. Als de BDG op 31 december 2020 nog steeds lager is dan de minimaal vereiste dekkingsgraad van 104,2% en het toetsingskader ongewijzigd blijft dan zijn wij genoodzaakt de pensioenen te verlagen.

Op basis van het herstelplan 2020 kan PHJ naar verwachting zonder aanvullende maatregelen tijdig herstellen tot de vereiste dekkingsgraad (ongeveer 111%). Bij het herstelplan is uitgegaan van een herstelperiode van tien jaar. Er is voor het fonds geen reden om gebruik te maken van de ministeriële regeling om onder voorwaarden korting te beperken of een jaar uit te stellen. De beleids- en actuele dekkingsgraad zijn naar verwachting per einde 2020 lager dan de minimaal vereiste dekkingsgraad van 104,2%. Het fonds zal daarom naar verwachting in 2021 de MVEV-kortingsmaatregel moeten doorvoeren.

Omdat de dekkingsgraad van het fonds eind 2019 hoger was dan de kritieke grens, hoeft het fonds de pensioenen in 2020 niet te verlagen. Met de deelnemers is gecommuniceerd dat er wel een reële kans is dat het fonds de pensioenen in 2021 toch zal moeten verlagen. Of de komende jaren daarna. Of dat nodig is, hangt af van de financiële ontwikkelingen van het fonds en wetgeving.

In Q1 2019 heeft DNB een on-site beleggingsonderzoek uitgevoerd bij het fonds. Naar aanleiding van dit onderzoek heeft het bestuur een plan van aanpak opgesteld om de geconstateerde bevindingen weg te nemen. Het bestuur heeft de gehele vermogensbeheercyclus in 2019 en Q1 2020 doorlopen en afgerond en DNB periodiek over de voortgang geïnformeerd.

In januari 2019 is de Europese Richtlijn IORP II in werking getreden. Als gevolg van de implementatie van deze wetgeving heeft het bestuur in november 2018 een besluit genomen over de invulling van de drie sleutelfuncties (de risicobeheerfunctie, de actuariële

functie en de interne auditfunctie). Het bestuur heeft de sleutelfuncties interne audit en risicomanagement belegd bij (nog te benoemen) twee onafhankelijke bestuursleden. De actuariële sleutelfunctie is uitbesteed aan de certificerend actuaris Triple A inclusief de uitvoering van de werkzaamheden als vervuller. Daarnaast heeft het fonds in het kader van de implementatie van IORP II in 2019 diverse fondsdocumenten aangepast.

In maart 2020 kreeg Nederland te maken met het Corona-virus (Covid-19). Ondanks strenge maatregelen heeft dit virus zich toch verder kunnen verspreiden over de hele wereld. De Nederlandse overheid heeft drastische maatregelen genomen om de verspreiding van het virus in te dammen. De uitbraak van het Coronavirus heeft ook economische gevolgen. De Nederlandse overheid heeft maatregelen genomen om liquiditeitsproblemen bij getroffen bedrijven tegen te gaan. Bij het vaststellen van het bestuursverslag is de crisis nog niet ten einde. Het bestuur heeft maatregelen getroffen om in geval van calamiteiten bestuurlijke continuïteit te waarborgen. Het fonds heeft in maart 2020 een crisisteam ingericht dat de situatie nauwlettend in de gaten houdt en de maatregelen die de uitvoerders hebben genomen monitort om de continuïteit van hun diensten te waarborgen. Het fonds doet er alles aan om in deze situatie goed te blijven functioneren. De onrust op de financiële markten heeft vanaf maart 2020 negatieve gevolgen voor de financiële positie van het fonds, mogelijk ook voor premiebetalingen door de aangesloten werkgevers. Omdat niemand weet hoelang het coronavirus zich nog onder ons begeeft, is de (financiële) impact voor het fonds op dit moment verder lastig in te schatten. Ons business continuïteitsplan verloopt tot nu toe goed.

Het bestuur bedankt iedereen die in het verslagjaar heeft bijgedragen aan het goed functioneren van het pensioenfonds.

Utrecht, 3 juli 2020

Namens het bestuur van de Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Houtverwerkende Industrie en Jachtbouw

De heer H. Roeten
Voorzitter

De heer J.J. van den Heuvel
Secretaris

Meerjarenoverzicht

	2019	2018	2017	2016	2015
Aantallen					
Actieve deelnemers	5.649	5.723	5.307	5.014	4.821
Gewezen deelnemers	12.078	11.466	10.815	11.481	10.672
Pensioengerechtigden	3.784	3.614	2.889	2.839	2.853
Totaal aantal deelnemers	21.511	20.803	19.011	19.334	18.346
Premiebetalende werkgevers	476	492	472	453	429
Financiële gegevens (in duizenden euro)					
Pensioenregeling (bedragen x € 1)					
Franchise	15.522	15.025	14.777	14.584	14.234
Maximum pensioengrondslag	40.405	39.589	38.924	38.179	37.742
Premiepercentage					
– Werkgever Houtverwerkende Industrie	12,70%	12,35%	12,20%	12,15%	11,75%
– Werknemer Houtverwerkende Industrie	12,70%	12,35%	12,20%	12,15%	11,75%
– Werkgever Jachtbouw	12,70%	12,35%	12,20%	11,15%	11,50%
– Werknemer Jachtbouw	12,70%	12,35%	12,20%	11,15%	10,50%
Toeslagen					
Indexatie actieven	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	1,00%
Indexatie inactieven	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,50%
Beleggingen voor risico pensioenfonds					
Beleggingen voor risico pensioenfonds ¹⁾	632.015	539.190	528.373	502.879	454.521
Beleggingsopbrengsten ²⁾	77.485	454	14.844	40.530	-9.499
Beleggingsrendement	14,3%	0,2%	3,0%	9,2%	-1,6%
Benchmarkrendement	13,5%	0,5%	2,0%	9,3%	-2,0%
Z-score	0,59	-0,17	0,23	0,23	0,11
Performancetoets	0,44 ³⁾	0,26	0,49	0,58	0,69

1) Voor meer informatie wordt verwezen naar de toelichting op de balans.

2) Betreft directe en indirecte beleggingsopbrengsten onder aftrek van kosten vermogensbeheer, zoals opgenomen in de staat van baten en lasten. De benodigde inresttoevoeging aan de technische voorziening is er niet in opgenomen. In de actuariële analyse van het resultaat maakt deze post wel deel uit van de beleggingsopbrengsten.

3) Dit betreft de performancetoets, exclusief de te hanteren toevoeging van 1,28.

	2019	2018	2017	2016	2015
Reserves					
Algemene reserve	-26.689	-3.967	15.108	-7.991	1.618
Premiebestemmingsreserve	2.149	1.001	0	0	0
Totaal reserves	-24.540	-2.966	15.108	-7.991	1.618
Technische voorzieningen					
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfondsen	661.926	549.748	519.826	512.152	453.764
VPL-verplichting	0	0	0	5.199	4.048
Premiebijdragen van werkgevers en werknemers ¹⁾	23.081	22.546	21.109	18.588	17.756
Pensioenuitkeringen	7.889	7.709	7.578	7.110	6.670
Vermogenssituatie en solvabiliteit					
Pensioenvermogen	635.237	545.781	534.934	504.161	455.382
Pensioenverplichtingen	661.926	549.748	519.826	512.152	453.764
Dekkingsgraad ²⁾	96,0%	99,3%	102,9%	98,4%	100,4%
Beleidsdekkingsgraad ³⁾	96,0%	102,0%	101,6%	94,6%	103,4%
Vereiste dekkingsgraad	111,3%	113,0%	114,9%	115,2%	115,9%
Reële dekkingsgraad ⁴⁾	76,3%	82,5%	81,1%	76,3%	82,8%

1) Inclusief de in rekening gebrachte VPL-premie.

2) De dekkingsgraad wordt berekend door het pensioenvermogen te delen door de pensioenverplichtingen.

3) De beleidsdekkingsgraad wordt berekend als de 12-maands voortschrijdend gemiddelde dekkingsgraad.

4) De reële dekkingsgraad is gedefinieerd als de beleidsdekkingsgraad gedeeld door de zogenoemde "indexatiedekkingsgraad", de dekkingsgraad waarbij volledige toeslagverlening op basis van prijsinflatie mogelijk is, onafhankelijk van de eigen toeslagambitie van het fonds.

Karakteristieken van het fonds

Profiel

Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Houtverwerkende Industrie en Jachtbouw (PHJ) is statutair gevestigd te Utrecht en kantoorhoudend te Heerlen. Het pensioenfonds is ingeschreven in het handelsregister bij de Kamer van Koophandel onder nummer 41145265. De laatste statutenwijziging was op 4 februari 2020. Het pensioenfonds is aangesloten bij de Pensioenfederatie, de belangenorganisatie voor pensioenfonds.

Het doel van het pensioenfonds is om nu en in de toekomst uitkeringen te verstrekken aan gepensioneerden en nabestaanden ter zake van ouderdom, overlijden en arbeidsongeschiktheid. Om dit doel te realiseren worden in overeenstemming met de statuten en het pensioenreglement premies geïnd bij de aangesloten ondernemingen en worden de verkregen middelen beheerd en belegd.

Missie, visie en strategie

Doelstelling

PHJ heeft ten doel het treffen van pensioenvoorzieningen en het verstrekken van uitkeringen voor de deelnemers en gewezen deelnemers en hun nagelaten betrekkingen ter zake van ouderdom, arbeidsongeschiktheid en/of overlijden. PHJ voert deze pensioenvoorzieningen uit in opdracht van CAO-partijen.

Missie

PHJ draagt zorg voor een goede, duurzame, kostenefficiënte uitvoering van de door sociale partners in de branches houtverwerkende industrie en jachtbouw overeengekomen pensioenregeling. Uitgangspunt hiervoor is de door het bestuur, na overleg met de sociale partners en de fondsorganen, vastgestelde risicohouding, die voldoet aan het prudent person beginsel.

Om duidelijk te maken waar PHJ voor staat, heeft PHJ een aantal kernwaarden geformuleerd:

1. Continuïteit

PHJ borgt de uitkering van het nominaal pensioen middels bescherming van de financiële positie van het fonds en uitvoering van de tussen sociale partners overeengekomen pensioenregeling.

2. Betrokkenheid

PHJ is zelf en via de sociale partners nauw betrokken bij de ontwikkelingen binnen de branches houtverwerkende industrie en jachtbouw en bij de ontwikkelingen binnen de pensioensector in algemene zin.

3. Betrouwbaarheid

Pensioengerechtigden, (gewezen) deelnemers, andere aanspraakgerechtigden, werkgevers en hun vertegenwoordigers zien PHJ als een betrouwbare partner.

4. Deskundigheid

PHJ draagt zorg voor een professionele uitvoering en is aanspreekbaar op gedrag en besluiten van het pensioenfonds zelf en van haar adviseurs en uitbestedingspartners.

5. Zorgvuldigheid

In haar handelen waakt PHJ voor een beheerste procesvoering (waaronder het verandervermogen ten aanzien van veranderingen in wetgeving en uitvoering), kostenbewustzijn en de juiste inzet van de middelen van het pensioenfonds in het belang van pensioengerechtigden en (gewezen) deelnemers.

Visie

Vóór 2023 is PHJ (onderdeel van) een groter geheel, waardoor:

- snel en adequaat gereageerd kan worden op toekomstige veranderingen;
- de dienstverlening en de daarmee gemoeide kosten zich op een marktconform niveau bevinden.

PHJ is dan (onderdeel van) een goed functionerend en financieel robuust pensioenfonds met evenwichtige belangenbehartiging voor alle groepen (gewezen) deelnemers. Kwaliteit en kostenefficiënte uitvoering van het aan de (gewezen) deelnemers toegezegde pensioen staan voorop. PHJ is transparant en open in communicatie, gericht op realistische pensioenverwachtingen bij de (gewezen) deelnemers. PHJ neemt zijn verantwoordelijkheid hierin, naast de eigen verantwoordelijkheid van de (gewezen) deelnemers. De pensioengelden worden op een solide wijze beheerd. Er wordt gestreefd naar een pensioenresultaat voor alle groepen (gewezen) deelnemers binnen de door het bestuur, na overleg met de sociale partners en fondsorganen, vastgestelde risicohouding. Het nemen van risico's doet PHJ op een verantwoorde wijze.

Strategie

Het centrale thema in de strategie is verbinding:

- verbinding met pensioengerechtigden, (gewezen) deelnemers, andere aanspraakgerechtigden, werkgevers en hun vertegenwoordigers (sociale partners);
- verbinding met de pensioensector;
- verbinding met adviseurs en uitbestedingspartners.

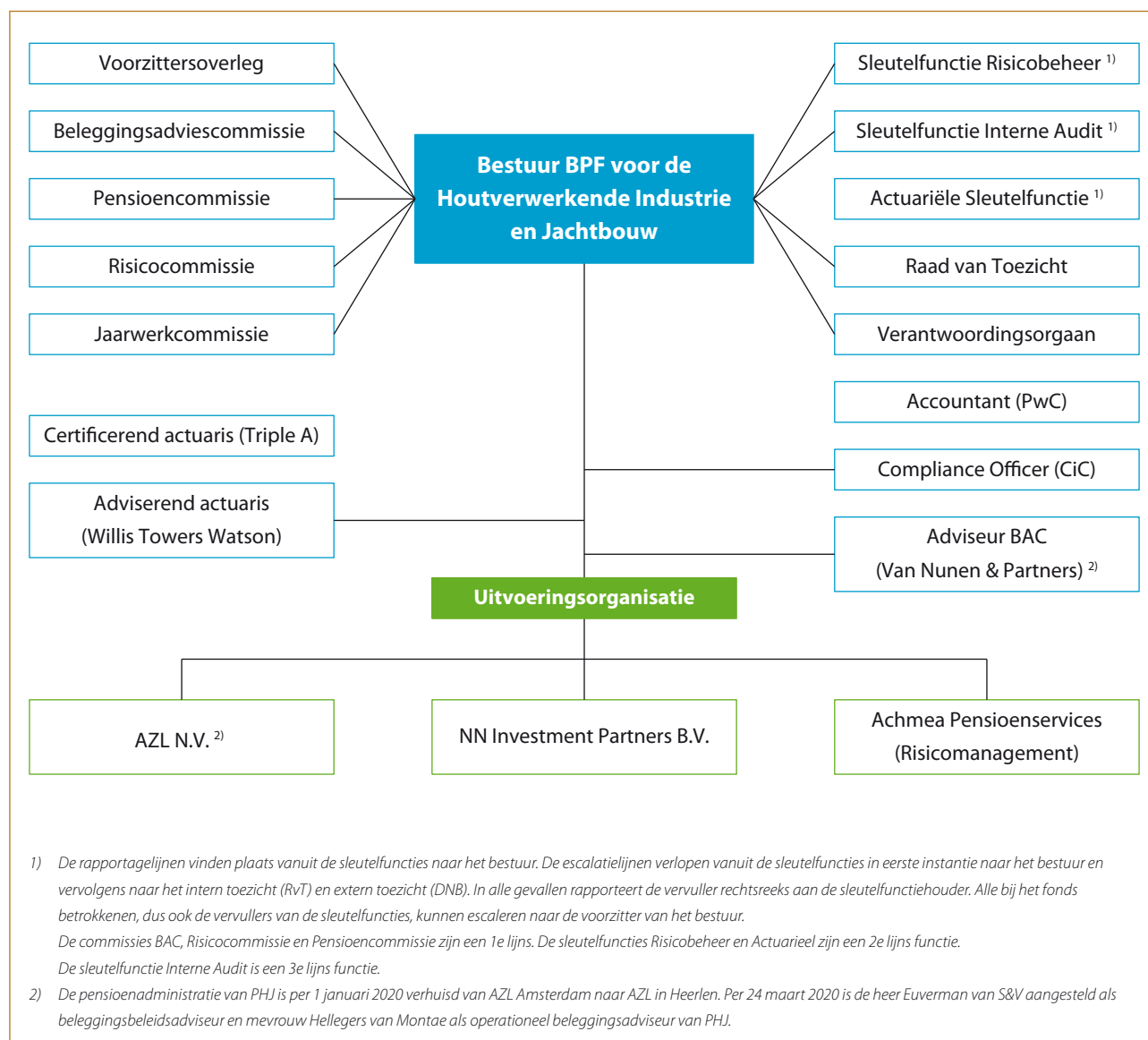
Om de visie te bereiken werkt PHJ concreet en voortvarend aan de volgende thema's:

1. Draagvlak bij de achterban (sociale partners): het is van essentieel belang voor het bereiken van de visie dat deze kan rekenen op draagvlak bij de achterban. PHJ zal de visie dan ook actief uitdragen richting sociale partners en zich rekenschap geven van hun eventuele wensen dienaangaande.
2. Netwerken: PHJ zal de benodigde schaalgrootte niet bereiken via een zelfstandig voortbestaan als pensioenfonds. PHJ zal op zoek gaan naar mogelijke partners binnen de pensioensector om mee samen te gaan zonder daarbij de wensen van de sociale partners uit het oog te verliezen.
3. Professionele ondersteuning: het bestuur maakt voor de realisatie van de visie optimaal gebruik van de kennis en kunde van adviseurs en uitbestedingspartners op het juiste moment op het juiste deelonderwerp. Flexibele inzet van voldoende professionele en kwalitatief hoogwaardige ondersteuning is daarom essentieel voor het realiseren van de visie.
4. Vertrouwen: het bereiken van de visie staat of valt met het vertrouwen dat de belanghebbenden hebben in het gehele proces. PHJ draagt zorg voor transparante, heldere communicatie over de verschillende stappen in het hele traject naar alle stakeholders, deelnemers voorop.

Organisatie van PHJ

Verdeling van taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden

In het vervolg van dit hoofdstuk beschrijven wij de huidige organisatie van ons fonds aan de hand van het onderstaande schema

Het bestuur

Onderstaande organisaties dragen voor benoeming de leden van het bestuur en van het verantwoordingsorgaan voor:

- 1) de Nederlandse Emballage- en Palletindustrie Vereniging en de Nederlandse Vereniging van Klompenfabrikanten
- 2) Dutch-Man, Nederlandse branchevereniging
- 3) FNV
- 4) CNV Vakmensen
- 5) Hiswa-Recron Vereniging

Het bestuur is verantwoordelijk voor het beheer van het fonds en het uitvoeren van de door de werkgever toegezegde pensioenregeling, waaronder het doen van pensioenuitkeringen aan pensioengerechtigden. Onderdeel van deze verantwoordelijkheid is het inrichten en uitvoeren van interne controlemaatregelen gericht op de juiste en volledige registratie van de gegevens van het fonds.

Het bestuur heeft bevoegdheden krachtens de statuten en reglementen van het fonds, alsmede de hiermee verbonden uitvoeringsbesluiten en de uitvoeringsovereenkomst, tot het verrichten van betalingen en het aangaan van contractuele verplichtingen met derden.

Samenstelling van het bestuur

Het pensioenfonds heeft een paritair samengesteld bestuur dat zich terzijde laat staan door een externe actuaire, een externe accountant, enkele commissies, een verantwoordingsorgaan en een Raad van Toezicht. Het pensioenfonds heeft geen personeel in dienst; alle werkzaamheden (pensioenadministratie, vermogensbeheer, bestuursondersteuning, etc.) zijn uitbesteed.

Het bestuur van het pensioenfonds bestaat uit ten minste acht leden, daarvan zijn er vier benoemd namens werkgevers, drie namens werknemers en één namens pensioengerechtigden. De bestuursleden van werkgeverszijde en van werknemerszijde worden voorgedragen door de werkgeversverenigingen c.q. door werknemersverenigingen in de sectoren.

De leden namens pensioengerechtigden in het verantwoordingsorgaan worden via verkiezingen geselecteerd en dragen één bestuurder namens de pensioengerechtigden voor.

Aan het paritair bestuur kunnen maximaal twee bestuurders worden toegevoegd die niet directe vertegenwoordigers zijn van de belanghebbenden bij het pensioenfonds.

De leden van het bestuur worden door het bestuur benoemd voor vier jaar. Na afloop van deze periode zijn zij opnieuw benoembaar. Elk bestuurslid kan maximaal twee keer voor een periode van vier jaar worden herbenoemd. Aan het eind van het verslagjaar was de samenstelling van het bestuur als volgt:

Leden werkgevers	Datum in functie	Benoemd tot	Geboortejaar	Voorgedragen door
Mevrouw C.H. Soons ¹⁾	7 januari 2020	7 januari 2024	1965	1 en 2
De heer J.J. van den Heuvel	20 maart 2015	20 maart 2023	1966	5
De heer F.F. Faber ²⁾	1 januari 2009	1 januari 2020	1952	1
De heer R.A.M. van Hoesel ³⁾	16 mei 2019	16 mei 2023	1954	2

Leden werknemers	Datum in functie	Benoemd tot	Geboortejaar	Voorgedragen door
De heer H. Roeten	28 maart 2013	28 maart 2024	1961	4
De heer A. Boonen	7 juni 2018	7 juni 2022	1982	3
De heer P.H. Roos	20 februari 2019	20 februari 2023	1962	3

Lid pensioengerechtigden	Datum in functie	Benoemd tot	Geboortejaar	Voorgedragen door
De heer H. Nieuwenhuijse	20 februari 2019	20 februari 2023	1980	Op voordracht VO

1) De heer A.J.M. Ceelaert is per 20 november 2019 uitgetreden als bestuurslid van het pensioenfonds. Vanuit de werkgeversverenigingen EPV en Dutch-Man is mevrouw C.H. Soons als aspirant-bestuurder voorgedragen voor de invulling van deze vacature. Zij is op 3 december 2019 voorgedragen voor toetsing bij DNB. DNB heeft op 7 januari 2020 de voorgenomen benoeming van mevrouw Soons goedgekeurd. Het bestuur is in haar vergadering van 14 januari 2020 overgegaan tot de definitieve benoeming van mevrouw Soons ingaand per 7 januari 2020.

2) De zittingstermijn van de heer F.F. Faber als vertegenwoordiger van de werkgevers in het bestuur liep op 31 december 2019 af. Vanuit de werkgeversverenigingen EPV is de heer A.J.M. Jansen voorgedragen als beoogde opvolger. DNB heeft op 30 april 2020 de voorgenomen benoeming van de heer Jansen goedgekeurd. Het bestuur is in haar vergadering van 17 juni 2020 overgegaan tot de definitieve benoeming van de heer Jansen.

3) De heer R.A.M. van Hoesel is per 24 maart 2020 uitgetreden als bestuurslid van het pensioenfonds.

Eind 2019 was de heer J.J. van den Heuvel voorzitter van het pensioenfonds en de heer H. Roeten secretaris van het pensioenfonds.

Het bestuur heeft in 2019 besloten om het bestuur in Q2 2020 met twee nieuwe onafhankelijke bestuursleden uit te breiden met een profiel voor de sleutelfunctiehouder risicobeheer en sleutelfunctiehouder interne audit. Het bestuur heeft in maart 2020 de heren J. Vredevoogd (aandachtgebied sleutelfunctiehouder interne audit) en P.S. Martens (aandachtgebied sleutelfunctiehouder risicobeheer) voor toetsing voorgedragen bij DNB als beoogde onafhankelijke bestuursleden van PHJ.

Bestuurlijke commissies

Het pensioenfonds werkt met een aantal bestuurlijke commissies. De commissies doen voorbereidend werk zodat het bestuur een afgewogen besluit kan nemen. De afzonderlijke commissies kunnen in de voorbereidingsfase dieper ingaan op de achtergronden en consequenties van de door het bestuur te nemen beleidsbeslissingen. De bestuurlijke commissies kunnen zich tevens laten bijstaan door externe deskundigen.

In 2019 waren de volgende bestuurlijke commissies werkzaam:

Voorzittersoverleg

Het voorzittersoverleg wordt gevormd door de voorzitter en secretaris van het bestuur. Het voorzittersoverleg heeft in 2019 acht maal vergaderd. Het voorzittersoverleg doet voorbereidend werk in diverse algemene kwesties waarover het bestuur een besluit moet nemen. Het voorzittersoverleg heeft daarnaast de volgende bevoegdheden:

- ter voorbereiding van de bestuursvergadering de agenda van deze vergadering bespreken en opstellen;
- de dagelijkse gang van zaken bespreken;
- het bepalen van het dagelijks beleid van het pensioenfonds, met inachtneming van het door het bestuur vastgestelde beleid;
- voorbereiden van bestuurlijke besluitvorming inzake de missie, visie en strategie van het pensioenfonds, het beloningsbeleid, de organisatie van het pensioenfonds, waaronder begrepen:
- het diversiteitsbeleid;
- het integriteitsbeleid en de gedragscode;
- de klokkenluiders- en incidentenregeling; en
- compliance-maatregelen op het gebied van de governance van het pensioenfonds.
- het vooraf goedkeuren van te laten verrichten aanvullende werkzaamheden door de pensioenuitvoeringsorganisatie, actuaris, accountant of anderen;
- het fiatteren van facturen gericht aan het pensioenfonds, waarbij betaling plaatsvindt indien tenminste twee leden van het bestuur/voorzittersoverleg akkoord hebben gegeven.

De voorzitters brengen advies uit aan het bestuur. Het bestuur neemt de beslissingen over het beleid.

Beleggingsadviescommissie

De beleggingsadviescommissie (BAC) bestaat in 2019 uit de heren H. Nieuwenhuijse, A. Boonen en F.F. Faber. De heer R.A.M. van Hoesel heeft als bestuurslid vanaf Q2 2019 als toehoorder deelgenomen aan de BAC-vergaderingen.

De BAC heeft het afgelopen jaar elf maal vergaderd. De commissie adviseert en ondersteunt het bestuur van het pensioenfonds bij het financiële management. Zij heeft onder andere taken met betrekking tot vermogensbeheer en het beoordelen en vertalen van de rapportages op het gebied van vermogensbeheer, en balans- en risicomanagement. De commissie geeft gevraagd en ongevraagd advies aan het bestuur bij bestuursbesluiten op het terrein van vermogensbeheer, monitort en bewaakt het beleid en periodieke evaluatie van de beleggingscyclus, het raamwerk voor het beleggingsbeleid. De BAC houdt toezicht en rapporteert over de juiste implementatie en uitvoering door de uitvoerders van het door het bestuur vastgestelde beleggingsbeleid.

De leden van de BAC werden in 2019 bijgestaan door een onafhankelijke deskundige, de heer A.M. van Nunen, directeur/eigenaar van Van Nunen & Partners. Specifiek worden ieder kwartaal de rendementen en de risico's van beleggingen besproken.

In 2019 heeft het fonds de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- er is gestart met het opstellen van het strategisch beleggingsbeleidsdocument
- Update ALM-studie met focus op renteafdekking
- Beleggingsplan 2020
- Opstellen van zogenaamde 'investment cases'
- Evaluatie van de fiduciair manager
- Evaluatie van verschillende vermogensbeheerders
- Evaluatie van de extern adviseur van de beleggingsadviescommissie
- Selecteren nieuwe aandelenmanagers.

Daarnaast heeft het fonds in 2019 uitgebreid aandacht besteed aan het DNB on-site beleggingsonderzoek. Voor het mitigeren van de bevindingen van het beleggingsonderzoek heeft het fonds een plan van aanpak opgesteld op basis waarvan opvolging wordt gegeven op de door DNB geconstateerde bevindingen.

Tijdens de bestuursvergaderingen in juli en september 2019 heeft het fonds, met ondersteuning van externe begeleiding, de investment beliefs uitgebreid besproken, heroverwogen en vastgesteld. In september 2019 heeft het bestuur in een workshop stilgestaan bij de vaststelling van de doelstellingen van het strategisch beleggingsbeleid van het fonds. De discussiepunten en het uitschrijven van de doelstellingen hebben in Q4 2019 en Q1 2020 plaatsgevonden. De doelstellingen dienden als input voor het strategisch beleggingsbeleid. Het strategisch beleggingsbeleidsdocument is in maart 2020 door het bestuur vastgesteld en naar DNB gestuurd.

De BAC draagt ook zorg voor het 1e lijnsrisicomanagement aangaande de taken die de beleggingsadviescommissie betreffen door middel van frequente monitoring van (niet-) financiële risico's en invulling van de risicoparaagraaf bij advies- en besluitvormingsstukken.

De BAC brengt na elke vergadering verslag en advies uit aan het bestuur. Het bestuur neemt de beslissingen over het beleggingsbeleid.

Pensioencommissie

De pensioencommissie bestaat in 2019 uit de heren A.J.M. Ceelaert (tot 20 november 2019), J.J. van den Heuvel, H. Roeten en P.H. Roos. De commissie heeft in 2019 zes maal vergaderd. De pensioencommissie heeft taken met betrekking tot communicatie, aansluiting, deelnemersdossiers, IT- en beveiligingsbeleid en wijzigingen pensioenregeling:

- De commissie draagt zorg voor een adequaat communicatiebeleid en bespreekt onder meer het strategisch communicatiebeleid, het communicatiejaarplan, de communicatiebegroting, het UPO, de voorwaardelijkheidsverklaring en de nieuwsbrieven. In 2019 hebben daarnaast de organisatie en inrichting premie en incasso en handhavingsbeleid bij AZL, wijziging pensioenreglement, communicatiejaar- en communicatiebeleidsplan, het risicomanagement, het verkorte jaarverslag en het websitebezoek op de agenda gestaan.
- De commissie kan op verzoek en op eigen initiatief een besluit nemen inzake het aansluiten van een werkgever bij het fonds. De voornaamste taak met betrekking tot aansluiting is het bespreken van knelpunten in de verplichtstelling, het adviseren van beleid rondom het aansluiten van werkgevers en het monitoren van de aansluitingsprocedure door de administrateur. Wanneer er vanuit de uitvoeringsorganisatie twijfels rijzen bij de aansluiting van de werkgevers, wordt dit voorgelegd aan de commissie. Voor het aansluiten van werkgevers heeft het bestuur mandaat gegeven aan de commissie om hierover beslissingen te nemen.

- De commissie adviseert het bestuur over het pensioenbeleid en uitbestedingsbeleid, waaronder:
 - het premie-, indexerings-, kortings- en herstelbeleid;
 - de risicohouding;
 - de ABTN, pensioen- en uitvoeringsreglementen;
 - het uitbestedingsbeleid aangaande pensioenbeheer;
 - op het vlak van compliance maatregelen gericht op de implementatie, handhaving en naleving van wet- en regelgeving op bovenstaande gebieden;

De pensioencommissie draagt zorg voor het 1e lijnsrisicomanagement aangaande de taken die de pensioencommissie betreffen door middel van frequente monitoring van (niet-) financiële risico's en invulling van de risicoparaagraaf bij advies- en besluitvormingsstukken. De commissie brengt verslag en advies uit aan het bestuur.

Risicocommissie

De Risicocommissie bestaat in 2019 uit de heren F.F. Faber, H. Roeten en P.H. Roos. De commissie heeft in 2019 zesmaal vergaderd. De taak van de risicocommissie betreft het vanuit de tweede lijn bewaken van het integraal risicomanagement. Onder bewaken integraal risicomanagement worden de volgende taken begrepen:

- Het ondersteunen van het bestuur door middel van het inzicht geven in de status van het risicomanagement, het ontwikkelen (voorbereiden) van beleidsvoorstellen en het geven van advies op het gebied van o.a. het risicobeleid, de risicostrategie, het risicoprofiel en de risicobereidheid van het pensioenfonds;
- Jaarlijkse beoordeling van het beheersingskader, zowel de beoordeling van de werking als de beoordeling van de effectiviteit;
- Toetsing van de beoordeling van de financiële- en niet-financiële risico's door de eerste lijn (commissies en het bestuur) op basis van de integrale risicorapportage;
- Marginale toetsing op de juiste toepassing van het Risicomanagementbeleid bij beleidsstukken vanuit de andere commissies;
- Terugkoppelen van de uitkomsten van de toetsing op het gehele Risicomanagementbeleid op periodieke basis aan het bestuur en via het bestuur aan het VO en de RvT;
- Jaarlijkse beoordeling van het Risicomanagementbeleid en de gewenste risicocultuur;
- Opstelling van een jaarplan (met onder andere jaarthema's) per risicogebied;
- Beoordeling van overige zaken die direct invloed kunnen hebben op het risico van het pensioenfonds, zoals bijvoorbeeld nieuwe producten.
- Iedere drie jaar wordt het eigen risico beleid (E.R.B.) geëvalueerd, of na iedere grote wijziging waarbij de risicocommissie van mening is dat een evaluatie gewenst is.

De commissie brengt verslag en advies uit aan het bestuur.

Jaarwerkcommissie

Vanaf 2020 is ook een Jaarwerkcommissie gevormd/ samengesteld. De commissie bestaat uit de heren H. Roeten, J.J. van den Heuvel en H. Nieuwenhuijse. De jaarwerkcommissie vergadert zo vaak als nodig, maar ten minste drie keer per jaar. De commissie heeft de volgende taken en bevoegdheden:

- Het begeleiden van het jaarwerkproces.
- Het bewaken dat het jaarwerkproces goed en tijdig verloopt.
- De jaarwerkcommissie draagt zorg voor de periodieke evaluatie van het functioneren van de externe accountant; en de certificerend actuaire en rapporteert daarover aan het bestuur.
- Verder behoren tot de taak van de commissie alle andere taken die haar door het bestuur worden opgedragen.

De commissie brengt verslag en advies uit aan het bestuur.

Klachten- en geschillenprocedure

Het bestuur van PHJ heeft een klachten- en geschillenprocedure opgesteld. Deze procedure is ook op de website geplaatst zodat voor alle belanghebbenden eenvoudig te vinden is hoe en waar men een klacht of geschil kan indienen. In 2019 zijn er geen klachten- of geschillen geweest.

Klachtenbehandeling

Een deelnemer, gewezen deelnemer, andere aanspraakgerechtigde of pensioengerechtigde heeft het recht bij de administrateur een klacht in te dienen over de uitvoering van de pensioenregeling. Deze procedure is als bijlage opgenomen in het pensioenreglement en ook op de website geplaatst.

Beroep op het bestuur

Indien klager het niet eens is met de beslissing van de administrateur, heeft klager het recht in beroep te gaan bij het bestuur. Dit wordt bij de beslissing op de klacht aan klager meegedeeld. Klager kan binnen veertien dagen nadat hij over de beslissing op de klacht is geïnformeerd, schriftelijk of per e-mail verzoeken de klacht aan het bestuur voor te leggen. Dit verzoek bevat een zo duidelijk mogelijke omschrijving van de redenen waarom naar het oordeel van klager de beslissing op de klacht niet in stand kan blijven. Het bestuur geeft binnen acht weken na ontvangst van de klacht een oordeel over de vraag of de beslissing op de klacht in redelijkheid genomen had kunnen worden.

Klacht of geschil voorleggen aan de Ombudsman Pensioenen

Indien het bestuur beroep van de klager afwijst of deze het niet eens is met het besluit van het bestuur, dan kan de (gewezen) deelnemer of pensioengerechtigde deze klacht of dit geschil voorleggen aan de Ombudsman Pensioenen.

Beroep bij de rechter

Indien het bestuur de beslissing van de administrateur bevestigt, heeft klager ook het recht een beroep te doen bij de bevoegde rechter. Bij de beslissing wordt aan klager meegedeeld welke rechter in het betreffende geval bevoegd is.

Bestuurlijke werkgroepen

Het bestuur richt een werkgroep in wanneer er tijdelijke projecten zijn die niet passen onder één van de bestaande commissies. In 2019 waren er twee werkgroepen actief.

Werkgroep Toekomst

In Q4 2018 heeft het bestuur een werkgroep Toekomst aangesteld bestaande uit de heren J.J. van den Heuvel, R.A.M. van Hoesel en A. Boonen. De werkgroep Toekomst zal zich bezighouden met het onderzoek en hierover advies uitbrengen aan het bestuur. Het bestuur heeft ondertussen een consultant (AWVN) ingehuurd om het fonds te ondersteunen bij haar onderzoek naar de toekomstopties. In 2020 wordt het bestuur, de CAO-partijen en de andere fondsorganen meegenomen en geïnformeerd over het proces.

Stuurgroep Transitie

Het bestuur heeft een stuurgroep Transitie aangesteld bestaande uit de heren H. Roeten, H. Nieuwenhuijse en J.J. van den Heuvel. De stuurgroep Transitie begeleidt het implementatie- en transitieproces van AZL Amsterdam (Lifetime) naar AZL Heerlen (Compas-CM) per 1 januari 2020. In de stuurgroep komen een delegatie van het bestuur van PHJ, AZL Amsterdam en AZL Heerlen elke twee/drie weken samen om voortgang, risico's en issues te bespreken en managen. De stuurgroep informeert periodiek de fondsorganen over het proces.

Raad van Toezicht

Het intern toezicht wordt uitgeoefend door de Raad van Toezicht (RvT). Dit intern toezichtorgaan heeft als taak toezicht te houden op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken in het pensioenfonds. Het orgaan onderhoudt een actieve dialoog met het bestuur. Het is belast met het toezien op een adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het bestuur. De RvT legt verantwoording af over de uitvoering van de taken aan het verantwoordingsorgaan. Het interne toezicht betreft in zijn toezicht de naleving door het fonds van normen in de Code Pensioenfonds. De RvT doet vanaf pagina 63 verslag van zijn bevindingen in dit jaarverslag. Aan het eind van het verslagjaar was de samenstelling van de RvT als volgt:

Leden	Datum in functie	Benoemd tot	Geboortejaar
De heer J.W.G. van Oostveen (voorzitter)	1 juli 2014	1 juli 2022	1961
De heer P.R.F. de Koning	4 april 2019	4 april 2023	1961
De heer R.C. Labadie	1 juli 2014	1 juli 2020	1952

Het Verantwoordingsorgaan

Het bestuur legt verantwoording af aan het Verantwoordingsorgaan (VO) over het beleid en de wijze waarop het is uitgevoerd. Daarnaast heeft het VO de bevoegdheid om een oordeel te geven over het handelen van het bestuur, over het door het bestuur uitgevoerde beleid en over beleidskeuzes voor de toekomst. Het VO baseert zijn oordeel op het jaarverslag van het fonds, de jaarrekening, de bevindingen van de RvT en overige informatie.

Adviesrecht

Het bestuur stelt het VO in de gelegenheid advies uit te brengen over elk voorgenomen besluit dat betrekking heeft op:

- het beleid inzake beloningen;
- de vorm en inrichting van het intern toezicht;
- de profielschets voor leden van de Raad van Toezicht;
- het vaststellen en wijzigen van een interne klachten- en geschillenprocedure;
- het vaststellen en wijzigen van het communicatie- en voorlichtingsbeleid;
- het wijzigen van het reglement van het verantwoordingsorgaan;
- het vaststellen en wijzigen van het toeslagbeleid, dan wel het verlenen van toeslagen;
- vermindering van de verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten;
- gehele of gedeeltelijke overdracht van de verplichtingen van het fonds of de overname van verplichtingen door het fonds;
- liquidatie, fusie of splitsing van het fonds;
- het sluiten, wijzigen of beëindigen van een uitvoeringsovereenkomst; en
- de samenstelling van de feitelijke premie en de hoogte van de premiecomponenten.

Het VO heeft in 2019 vier keer vergaderd, waarvan twee keer met de voorzitters van het bestuur en de RvT.

Samenstelling

Het VO bestaat uit 8 leden: 3 leden namens werknemers, 2 leden namens pensioengerechtigden en 3 leden namens werkgevers. Het oordeel van het VO wordt, samen met de reactie van het bestuur daarop, in het jaarverslag opgenomen. Voor het verslag van het VO verwijzen wij u naar paragraaf D van dit jaarverslag. Aan het eind van het verslagjaar was de samenstelling van het VO als volgt:

Leden werkgevers	Datum in functie	Benoemd tot	Geboortejaar	Voorgedragen door
De heer A.G.H. Leenders	1 juli 2018	1 juli 2022	1963	2
De heer A. Pastor (voorzitter)	1 juli 2018	1 juli 2022	1963	5
De heer E.J. Tiggelaar	11 december 2018	1 juli 2022	1987	1

Leden werknemers	Datum in functie	Benoemd tot	Geboortejaar	Voorgedragen door
De heer G. den Hartog	1 juli 2018	1 juli 2022	1962	3
De heer B. Letterman	11 december 2018	1 juli 2022	1961	3
De heer J.W. van Beers	11 december 2018	1 juli 2022	1955	4

Leden pensioengerechtigden	Datum in functie	Benoemd tot	Geboortejaar	Voorgedragen door
De heer T. Grovenstein	1 juli 2018	1 juli 2022	1943	4
De heer H. ten Klooster	1 juli 2018	1 juli 2022	1951	4

Het oordeel van het VO wordt, samen met de reactie van het bestuur daarop, in het jaarverslag opgenomen. Voor het verslag van het verantwoordingsorgaan verwijzen wij u naar pagina 67 van dit jaarverslag.

Externe deskundigen

Naast deze interne organen kent het fonds ook externe deskundigen.

- De certificerend actuaris rapporteert jaarlijks over de financiële positie van het fonds en geeft een actuariële verklaring af.
- De sleutelfunctiehouder actuariel is belast met de controle op de actuariële activiteiten van het pensioenfonds en is verantwoordelijk voor de inrichting van de processen met betrekking tot de actuariële functie. De rol van de sleutelfunctiehouder actuariel inclusief de uitvoering van de werkzaamheden als vervuller wordt door de certificerend actuaris ingevuld.
- De adviserend actuaris adviseert het bestuur gevraagd en ongevraagd over relevante onderwerpen zoals de in de reglementen gebruikte berekenings- en omrekeningsfactoren en voert ook alle actuariële berekeningen uit.
- De externe onafhankelijke accountant controleert de jaarrekening en de verslagstaten ten behoeve van de toezichthouder. Hij rapporteert aan het bestuur in de vorm van een controleverklaring bij de jaarrekening en een accountantsverslag. Hierin wordt melding gemaakt van zijn eventuele opmerkingen en aanbevelingen omtrent de administratieve organisatie en interne controle van het fonds.
- De BAC wordt bijgestaan door een externe beleggingsadviseur.

Externe partijen

Het pensioenfonds werkt samen met de volgende externe partijen.

Pensioenbeheer

AZL N.V. te Amsterdam (tot 1 januari 2020)

AZL N.V. te Heerlen (vanaf 1 januari 2020)

Fiduciair vermogensbeheer

NN Investment Partners B.V. te Den Haag

Adviseur actuaris

De heer drs. S. Keijmel AAG, Mercer (Nederland) B.V. te Rotterdam (tot 6 september 2019)

De heer R.T. Schilder AAG, Willis Towers Watson te Amstelveen (vanaf 6 september 2019)

Certificerend actuaris

De heer R.T. Schilder AAG, Willis Towers Watson te Amstelveen (tot 6 september 2019)

De heer J.M.J. Tol AAG RBA, Triple A – Risk Finance Certification B.V. te Amsterdam (vanaf 6 september 2019)

Accountant

De heer drs. H.C. van der Rijst RA, PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. te Amsterdam

Compliance officer

Mevrouw N. Westen en de heer E.M.G. Creusen, Compliance-i-Consultancy B.V. te Heerlen

Adviseur beleggingsadviescommissie

De heer A.M. van Nunen, directeur/eigenaar Van Nunen & Partners B.V. te Alphen

Governance

Bestuur

Bestuursvergaderingen

Het bestuur heeft in het verslagjaar 2019 elf maal vergaderd. Belangrijkste onderwerpen waren:

- De financiële ontwikkelingen en de financiële positie van het fonds;
- Uitvoering update ALM-studie 2018, herstelplan 2019 en haalbaarheidstoets 2019;
- Beleggingsplan 2020;
- Onderzoeken/uitvragen door toezichthouders DNB/AFM: Beleggingsonderzoek
- Overstap van AZL Amsterdam naar AZL Heerlen;
- Vacatures en werven/benoeming nieuwe bestuursleden, RvT-lid;
- Zelfevaluatie bestuur/bestuursincident;
- Instellen werkgroep transitie;
- Vaststellen beleid korting en herstel van pensioenaanspraken en -rechten;
- Aanpassing fondsdocumenten;
- Communicatiejaarplan 2020;
- Actualiseren flexfactoren;
- Implementatie IORP II en inrichting sleutelfuncties.

Geschiktheid bestuurders

Het bestuur hecht er groot belang aan dat het pensioenfonds op deskundige wijze wordt bestuurd. Ook geeft het bestuur zich rekenschap van de eisen die de Pensioenwet, de Wet versterking bestuur pensioenfondsen en de Beleidsregel geschiktheid 2012 stellen aan de geschiktheid van de bestuurders. Het bestuur van het pensioenfonds heeft een geschiktheidsplan waarin de kaders van het toetsen en bevorderen van de collectieve- en individuele geschiktheid van de bestuursleden zijn geschetst. Bij elke mutatie in het bestuur gaat het bestuur na of geschiktheid nog voldoende aanwezig is.

De leden van het bestuur volgen bijeenkomsten, seminars en opleidingen om het gewenste deskundigheidsniveau te behouden. Zo zijn in het verslagjaar diverse bijeenkomsten van DNB, AIM/NNIP en de Pensioenfederatie bezocht en zijn opleidingen gevolgd bij SPO, WTW, Nyenrode en Swalef.

In februari 2020 is een inventarisatie gedaan bij de bestuursleden voor het volgen van de opleidingen om het kennisniveau ten aanzien van verschillende deskundigheidsgebieden te verhogen (rond beleggingen, risicomanagement, uitbestedingen), waarbij per bestuurslid in kaart is gebracht welke aanvullende opleidingen de bestuursleden in 2020 zullen volgen.

Diversiteit

Om de diversiteit binnen het bestuur, het VO en de RvT te bevorderen heeft het fonds haar diversiteitsbeleid aangescherpt en dit opgenomen in de functieprofielen/profielschetsen. Het fonds heeft verder in 2019 een stappenplan opgesteld om diversiteit in het bestuur te bevorderen, waarin een expliciete oproep wordt gedaan aan de voordragende partijen om hier bij hun voordracht rekening mee te houden.

Het geschiktheidsplan (samen met het opleidings- en opvolgingsplan) wordt in Q2 2020 geactualiseerd en vastgelegd, mede rekening houdend met de actuele bestuurssamenstelling en opleidingen.

Integere bedrijfsvoering

Artikel 143 van de Pensioenwet legt vast dat er een integere bedrijfsvoering moet zijn. De wijze waarop het bestuur een integere bedrijfsvoering realiseert is vastgelegd in de Actuariële en Bedrijfstechnische Nota van het fonds.

Bestuursincident

Een bestuurslid heeft met betrekking tot een werkgeversdossier in het kader van de incidentenregeling van het pensioenfonds een incident veroorzaakt in november 2019. Naar aanleiding hiervan heeft het bestuur aan de compliance officer opdracht gegeven om hierover een onafhankelijk onderzoek te doen. Het onderzoek is in februari 2020 uitgevoerd door de compliance officer.

Na onafhankelijk onderzoek is vastgesteld dat het betreffende bestuurslid het incident heeft veroorzaakt zoals bedoeld in de incidentenregeling. Naar aanleiding van de uitkomsten van dit onderzoek heeft het bestuur als maatregel het betreffende bestuurslid in het voorjaar van 2020 uit zijn functie ontheven.

Naleving wet- en regelgeving

Overeenkomstig artikel 96 van de Pensioenwet wordt vermeld dat:

- het pensioenfonds in het boekjaar 2019 geen dwangsommen en boetes zijn opgelegd;
- het pensioenfonds in het boekjaar 2019 geen aanwijzing als bedoeld in artikel 171 van de Pensioenwet is gegeven;
- in het boekjaar 2019 geen bewindvoerder als bedoeld in artikel 173 van de Pensioenwet is aangesteld.

Sinds 2016 geldt er een wettelijke meldplicht van een datalek in de zin van de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp). Deze wet regelt de zorgvuldige omgang met persoonsgegevens. De Autoriteit Persoonsgegevens (AP) ziet toe op de 'meldplicht datalekken'. De meldplicht houdt in dat er direct een melding gedaan moet worden bij de AP zodra er sprake is van een datalek. In 2019 zijn twee incidenten gemeld waarvan een datalek. Beide incidenten zijn gemeld bij de betreffende toezichthouder.

Verder zijn bij het bestuur geen overtredingen van wet- en regelgeving bekend.

Zelfevaluatie

Ieder bestuur van een pensioenfonds is verplicht tot een periodieke zelfevaluatie. Doel van de zelfevaluatie is de kwaliteit van het bestuur te bewaken en waar mogelijk te verbeteren. Het bestuur evalueert jaarlijks het eigen functioneren als geheel. Eénmaal per drie jaar vindt de zelfevaluatie plaats onder begeleiding van een externe partij. De zelfevaluatie vond in december 2017, januari 2018 en januari 2019 onder begeleiding van Mens & Kennis plaats.

Beloningsbeleid

Het fonds beschikt over een beloningsbeleid. Het beloningsbeleid is per 1 januari 2020 aangepast, na het inwinnen van het advies van het verantwoordingsorgaan en na goedkeuring van de raad van toezicht. Voor een uitgebreidere omschrijving van het beloningsbeleid met een overzicht van de bedragen per gremium wordt verwezen naar de website van het fonds.

Gedragscode

Het fonds heeft een gedragscode. Doel van deze gedragscode is het stellen van regels en richtlijnen teneinde belangenconflicten tussen het pensioenfonds en betrokkenen in privé te voorkomen. Daarnaast regelt de gedragscode hoe moet worden omgegaan met vertrouwelijke informatie van het pensioenfonds. De gedragscode bevordert de transparantie en zorgt ervoor dat alle betrokkenen, ook voor hun eigen bescherming, duidelijk weten wat wel en niet geoorloofd is. Iedere verbonden persoon is verplicht elk (potentieel) tegenstrijdig belang of reputatierisico onverwijld te melden aan de compliance officer. Sinds juli 2019 worden naast de leden van het bestuur en de RvT ook de leden van het VO aangemerkt als verbonden personen. Elke verbonden persoon verklaart jaarlijks schriftelijk de gedragscode te zullen naleven.

Incidenten- en klokkenluidersregeling

Het bestuur vindt het belangrijk dat degenen die financieel afhankelijk zijn van het fonds, zonder gevaar voor hun positie kunnen rapporteren over onregelmatigheden binnen het pensioenfonds. Dit kan gaan om onregelmatigheden van algemene, operationele en financiële aard. Het bestuur heeft hiervoor een incidenten- en klokkenluidersregeling opgesteld. Bij de incidenten- en klokkenluidersregeling gaat het om het melden van een incident of een vermoeden van incident bij de onafhankelijke vertrouwenspersoon en onregelmatigheden van algemene, operationele en financiële aard. De incidentenregeling en klokkenluidersregeling bevatten een procedure voor interne en externe meldingen van (potentiele) misstanden, incidenten en/of onregelmatigheden en de afhandeling daarvan. Het bestuur heeft op voorstel van de compliance officer een splitsing gemaakt tussen incidenten- en klokkenluidersregeling. Deze uitsplitste regelingen zijn in december 2018 door het bestuur vastgesteld.

Compliance over 2019

PHJ heeft Compliance-i-Consultancy (CiC) aangewezen als externe compliance officer. Vanuit die functie is CiC verantwoordelijk voor de uitoefening van het toezicht op compliance en integriteit inclusief de naleving van de Gedragscode.

CiC heeft het toezicht in mei 2020 afgerond over de periode 1 januari 2019 tot en met 31 december 2019. Het compliance rapport met de bevindingen over 2019 is behandeld in het bestuur. De belangrijkste aanbeveling in het rapport is dat het bestuur wordt geadviseerd om in 2020 de 'awareness' van integriteitsrisico's te vergroten, bespreken hoe om te gaan met verschillende belangen uit hoofde van meerdere functies en de huidige 'board room dynamics'.

Uitvoering SIRA (Systematische Integriteit Risicoanalyse)

Op 4 november 2019 is in aanwezigheid van het gehele bestuur onder begeleiding van de compliance officer het SIRA-onderzoek uitgevoerd. De SIRA is in concept herzien, maar is nog niet vastgesteld door het bestuur. Het bestuur zal de SIRA in 2020 vaststellen.

Uitbesteding

Het bestuur heeft op grond van zijn verantwoordelijkheid voor het beheer van het fonds en voor de noodzakelijke risicobeheersing en professionalisering gekozen voor uitbesteding van alle werkzaamheden betreffende pensioen- en vermogensbeheer aan externe partijen. Het bestuur heeft een uitbestedingsbeleid vastgesteld en dit opgenomen in de ABTN, waarin de criteria voor de selectie van de uitbestedingsrelaties en normen voor de bewaking van de kwaliteit van de uitvoering van de uitbestede werkzaamheden zijn vastgesteld. Het proces van uitbesteding wordt betrokken in het integraal risicomanagement wat het pensioenfonds uitvoert. Daarbij wordt in het integraal risicomanagement aan de afzonderlijk uitbestede bedrijfsprocessen of bedrijfsactiviteiten apart aandacht besteed. Het bestuur spreekt de uitbestedingsrelatie aan als de afspraken niet of onvoldoende worden nagekomen en neemt adequate maatregelen als de uitbestedingsrelatie of een door hem ingeschakelde derde onvoldoende presteert, de overeenkomst niet naleeft, schade veroorzaakt door handelen of nalaten.

Administrateur

Het fonds heeft de pensioenadministratie uitbesteed aan AZL (tot 2020 AZL te Amsterdam en vanaf 2020 AZL te Heerlen). Een gedetailleerde beschrijving van de uitbestede werkzaamheden ten aanzien van de pensioenadministratie is nader vastgelegd in een dienstverleningsovereenkomst (DVO)/SLA. In de SLA-rapportage wordt per kwartaal inzicht gegeven in de dienstverlening van AZL, zodat het fonds in staat is inhoudelijk en gestructureerd te sturen. Het bestuur zal in 2020 de monitoring van de SLA-rapportage bij AZL Heerlen op een hoger niveau brengen.

De administrateur is verantwoordelijk jegens het bestuur voor:

- De implementatie van het beleid en de bewaking van de uitvoering;
- De kwartaalrapportages aan DNB volgens de daarvoor geldende regels;
- Het schriftelijk of mondeling onverwijld rapporteren van relevante bijzonderheden;
- De uitkeringenadministratie;
- De verzekerdenadministratie;
- De bestuursondersteuning;
- De financiële administratie.

AZL Amsterdam is voor de uitvoering van de werkzaamheden van het pensioenfonds in het bezit van een ISAE 3402 type II-rapportage. Voor ons fonds loopt een aantal processen buiten de ISAE-verklaring.

Actuaris en accountant

De certificerend actuaris en de accountant zijn gedurende verslagjaar op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen binnen het fonds. Waar nodig zijn de standpunten van de actuaris en de accountant meegewogen in de besluitvorming van het bestuur. De adviserend actuaris is in alle bestuursvergaderingen aanwezig geweest waarin zijn adviezen werden besproken. Het ging daarbij onder meer over het vaststellen van de premies, ervaringssterfte, de herziening van de flexfactoren en de haalbaarheidstoets.

Vermogensbeheer

Het fiduciair vermogensbeheer is uitbesteed aan NNIP. Het pensioenfonds en NNIP hebben hun afspraken over uitbesteding vastgelegd in een overeenkomst van vermogensbeheer. Alle overeenkomsten bieden de mogelijkheid om de bestaande dienstverlening tussentijds aan te passen of nieuwe diensten toe te voegen. Het bestuur heeft onder meer de volgende taken uitbesteed aan NNIP:

- het beheren van het vermogen volgens de door het bestuur gegeven aanwijzingen. Deze aanwijzingen worden jaarlijks vastgelegd in het beleggingsplan en bijbehorende beleggingsrichtlijnen. Maandelijks en per kwartaal worden risico- en performancerapportages verstrekt;
- het verzorgen van financieel pensioenmanagement;
- het ondersteunen bij het vormen van een strategisch beleid;
- het aangaan van overeenkomsten;

- meten van performance;
- rapporteren en financieel afhandelen.

Toetsing/evaluatie

Het pensioenfonds toetst periodiek of de wijze waarop de uitbestede bedrijfsprocessen en bedrijfsactiviteiten die worden uitgevoerd nog in overeenstemming zijn met de gemaakte afspraken. Deze toetsing/evaluatie gebeurt door:

- monitoring door een periodieke evaluatie of tussentijdse gesprekken met de uitbestedingsrelatie;
- periodieke rapportage(s) door de uitbestedingsrelatie;
- voor zover de uitbestede werkzaamheden het vakterrein van de actuaris en/of accountant raken, het betrekken in de toetsing van het verslag van de actuaris en de verklaring en het verslag van de accountant;
- het monitoren van periodieke audits bij de uitvoerder of de aanbevolen verbeteringen in de ISAE 3402 verklaring type II of een daarmee vergelijkbare verklaring;
- periodiek overleg tussen de uitbestedingsrelatie en de namens het bestuur gemandateerde(n) van het pensioenfonds.

Kernthema's

Dit hoofdstuk geeft een overzicht van de belangrijkste ontwikkelingen waarmee het pensioenfonds te maken heeft gekregen in 2019. Als gevolg van deze ontwikkelingen zijn door het bestuur besluiten genomen en keuzes gemaakt. In dit hoofdstuk wordt hieraan aandacht besteed.

Financiële positie per einde 2019

(Beleids-)dekkingsgraad

Sinds de invoering van het nieuwe FTK moeten pensioenfondsen hun beleidsbeslissingen/beleidsmaatregelen baseren op de beleidsdekkingsgraad. De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de feitelijke dekkingsgraad van de afgelopen 12 maanden en is daarmee minder afhankelijk van dagkoersen. Deze beleidsdekkingsgraad is bepalend voor:

- het moment dat het pensioenfonds in een tekortsituatie komt, dan wel uit een tekortsituatie komt;
- de evaluatie van het herstelplan;
- het doorvoeren van eventuele kortingen;
- het toeslagbeleid.

Herstelplan 2019

1. Er kan sprake zijn van 2 vormen van tekort: Korte termijn, ofwel dekkingstekort:
dit betreft een tekort ten opzichte van de minimum vereiste dekkingsgraad (MVDG).
2. (Middel)lange termijn, ofwel reservetekort:
dit betreft een tekort ten opzichte van de vereiste dekkingsgraad (VDG).

De beleidsdekkingsgraad van het fonds bedroeg ultimo 2019 96,0% (ultimo 2018 was dit 102,0%). De MVDG bedroeg 104,2% en de VDG 111,3%. Het fonds heeft minimaal een dekkingsgraad nodig van 104,2% om alle pensioenen te kunnen betalen. Dit betekent dat er sprake is van zowel een reserve- als dekkingstekort.

Korte termijn dekkingstekort

In geval van een tekort ten opzichte van de MVDG dient het pensioenfonds in een periode van maximaal vijf jaar te herstellen tot een beleidsdekkingsgraad gelijk aan de MVDG van het fonds. Het fonds verkeert sinds einde 2015 in een dekkingstekortsituatie. Einde 2020 is het 6e meetmoment voor PHJ.

Lange termijn reservetekort

In geval van een tekort ten opzichte van de VDG moeten pensioenfondsen jaarlijks door middel van een herstelplan aantonen dat het mogelijk is in een periode van maximaal tien jaar te herstellen tot een beleidsdekkingsgraad gelijk aan de VDG van het fonds.

Het fonds verkeerde op 1 januari 2015 voor het eerst in een reservetekortsituatie: de beleidsdekkingsgraad was lager dan de vereiste dekkingsgraad.

Omdat het fonds einde 2018 een reserve- en dekkingstekort had, heeft het fonds in 2019 een herstelplan opgesteld op basis van de maximale parameters en dit op 28 maart 2019 bij DNB ingediend. Per brief van 23 mei 2019 heeft DNB laten weten in te stemmen met het herstelplan. Uit het herstelplan blijkt dat het herstel van het fonds binnen de wettelijk gestelde termijn van tien jaar kan worden gerealiseerd. In het herstelplan zijn geen aanvullende maatregelen opgenomen.

Nieuw herstelplan 2020

Omdat het fonds per 1 januari 2020 nog altijd in een dekkingstekortsituatie verkeert, heeft het fonds het herstelplan in het voorjaar van 2020 geactualiseerd op basis van de maximale parameters en dit op 30 maart 2020 opnieuw ingediend bij DNB en per brief van 4 juni 2020 heeft DNB laten weten in te stemmen met dit herstelplan. In het herstelplan is (conform voorschriften) de situatie per 31 december 2019 als uitgangspunt genomen. De ontwikkelingen in 2020 zijn hierin niet meegenomen.

Korte termijn dekkingstekort

De financiële positie van het fonds is eind 2019 ten opzichte van eind 2018 verslechterd. De beleidsdekkingsgraad (BDG) is gedaald van 102,0% eind 2018 naar 96,0% eind 2019. Als de dekkingsgraad op 31 december 2020 nog steeds lager is dan de MVDG van 104,2%, dan zal het fonds op basis van het huidige FTK de aanspraken moeten verlagen om de actuele DG op de minimaal vereiste dekkingsgraad van 104,2% te krijgen. Op basis van het herstelplan 2020 is de verwachting dat de BDG einde 2020 lager is dan de MVDG.

(Middel)lange termijn reservetekort

Op basis van het herstelplan 2020 kan PHJ naar verwachting zonder aanvullende maatregelen tijdig herstellen tot de VDG. Bij het herstelplan is uitgegaan van een herstelperiode van tien jaar. Er is voor het fonds geen reden om gebruik te maken van de ministeriële regeling om onder voorwaarden korting te beperken of een jaar uit te stellen.

Door het na-ijleffect van de huidige lage rente en de op handen zijnde nieuwe UFR methodiek zal de premiedekkingssgraad naar verwachting dalen en de kans op premieverhoging of opbouwverlaging eveneens hoger worden.

Haalbaarheidstoets

Met een haalbaarheidstoets kijkt het fonds of de afgesproken ambities worden gerealiseerd en ook of het premiebeleid voldoende realistisch en haalbaar is. Daarnaast wordt gekeken naar de herstelcapaciteit van een fonds. Bij grote veranderingen zoals de invoering van het nieuwe FTK, een nieuwe pensioenregeling of een andere significante wijziging moet het pensioenfonds een "aanvangshaalbaarheidstoets" uitvoeren. Vervolgens doet het fonds ieder jaar de "jaarlijkse haalbaarheidstoets" en rapporteert die uiterlijk 30 juni van het lopende boekjaar aan DNB.

De haalbaarheidstoets kijkt naar het pensioenresultaat. Het pensioenresultaat geeft aan in welke mate de pensioentoezegging kan worden verleend, rekening houdend met volledige prijsinflatie. Deze haalbaarheidstoets wordt uitgevoerd als monitor van gestelde normen en beoordeelt het fonds of het verwacht pensioenresultaat en het pensioenresultaat in het slechtweerscenario in lijn zijn met de door het pensioenfonds zelf gekozen ondergrenzen. Deze zelf gekozen ondergrenzen moeten passen binnen de risicohouding van het fonds.

In het kader van de per 1 januari 2017 uitgevoerde aanvangshaalbaarheidstoets zijn door het fonds in samenspraak met CAO-partijen en het verantwoordingsorgaan grenzen gesteld aan het gewenste pensioenresultaat. Vanuit de feitelijke situatie (feitelijke dekkingsgraad) moet het verwachte pensioenresultaat minimaal gelijk zijn aan 83%. Daarnaast mag de (relatieve) afwijking van het pensioenresultaat in een slechtweerscenario ten opzichte van het verwachte pensioenresultaat niet hoger zijn dan 34%.

In 2019 is de nieuwe haalbaarheidstoets uitgevoerd gebaseerd op de feitelijke situatie (feitelijke dekkingsgraad) per eind 2017. De nieuwe haalbaarheidstoets met de gewijzigde ondergrenzen is eind juni 2019 ingediend bij DNB. Uit de in 2019 uitgevoerde haalbaarheidstoets volgt dat:

- Het verwachte pensioenresultaat (op fonds niveau) gelijk is aan 89,9%: deze valt boven de vastgestelde ondergrens van 83%.
- De relatieve afwijking in het slechtweerscenario is gelijk aan 28,2%: deze ligt onder de vastgestelde bovengrens van 34%.

Uit deze haalbaarheidstoets blijkt dat het fonds hiermee voldoet aan de normering van de pensioenresultaten die is vastgesteld op basis van de per 1 januari 2017 uitgevoerde aanvangshaalbaarheidstoets. Daarmee wordt voldaan aan beide criteria die aan de uitkomsten van de jaarlijks uit te voeren haalbaarheidstoets zijn gesteld.

De CAO-partijen, het VO en de RvT zijn in 2019 geïnformeerd over de uitkomsten van de uitgevoerde haalbaarheidstoets 2019.

Risicohouding

De risicohouding van het pensioenfonds, bedoeld in artikel 102a van de Pensioenwet wordt gedefinieerd als:

- de mate waarin een fonds bereid is beleggingsrisico's te lopen; én
- de mate waarin het fonds beleggingsrisico's kan lopen gegeven de kenmerken van het fonds.

De risicohouding van het pensioenfonds voldoet aan de prudent-person regel en komt voor de lange termijn tot uitdrukking in de door het fonds gekozen ondergrenzen voor wat betreft het pensioenresultaat in het kader van de haalbaarheidstoets en voor de korte termijn in de hoogte van het vereist eigen vermogen of een bandbreedte hiervoor.

Toeslagverlening per 1 januari 2020

De pensioenen kunnen alleen worden verhoogd met een toeslag, als de financiële situatie van het pensioenfonds goed genoeg is. De beleidsdekkingsgraad moet dan hoger zijn dan 110%. Aangezien ons pensioenfonds een beleidsdekkingsgraad heeft die lager is dan 110% kunnen de opgebouwde pensioenaanspraken en de al ingegane pensioenuitkeringen in 2020 niet worden verhoogd en in alle waarschijnlijkheid de komende jaren ook niet.

Communicatie financiële situatie

Het bestuur houdt de pensioengerechtigden, deelnemers en werkgevers via de nieuwsbrieven en nieuwsberichten op de website regelmatig op de hoogte over de ontwikkeling van de dekkingsgraad. In 2019 hebben de pensioengerechtigden en (gewezen) deelnemers periodiek geïnformeerd dat er een reële kans is dat het fonds pensioenen de komende jaren moet verlagen. In Q1 2020 zijn de deelnemers via nieuwsberichten geïnformeerd dat de verlaging in 2020 niet nodig is. Er is geïnformeerd dat er wel een reële kans is dat het fonds de pensioenen in 2021 of in de jaren daarna moet verlagen. Het hangt af van de ontwikkeling van de financiële situatie van het fonds. De door het pensioenfonds uitgebrachte nieuwsbrieven staan tevens op de website van het pensioenfonds. Het fonds acht de kans groot dat de dekkingsgraad op 31 december 2020 lager is dan de minimaal vereiste dekkingsgraad. Naar aanleiding van de te treffen voorbereidingen op een mogelijke korting per einde 2020 heeft het fonds in 2019 haar beleid vastgesteld, waarin is uitgewerkt hoe er gekort wordt, hoe daar vervolgens over gecommuniceerd wordt en wat er met de korting gebeurt wanneer het fonds er weer beter voor staat.

Overstap van AZL Amsterdam naar AZL Heerlen

Het bestuur heeft in 2019 uitgebreid aandacht besteed aan de onderhandelingen van de transitie van het pensioenbeheer van AZL Amsterdam (Lifetime) naar AZL Heerlen (Compas). Het bestuur heeft tijdens de bestuursvergadering van 2 oktober 2019 besloten om, onder voorbehoud van financiële afspraken, over te stappen naar AZL Compas in Heerlen. Met AZL is afgesproken dat de kosten die gepaard gaan met de transitie van Lifetime naar AZL Compas worden betaald door AZL. Het bestuur heeft bij AZL verder ook een korting bedongen betreffende de uitvoeringskosten voor de periode van 2019 tot en met 2022. Met de overgang naar AZL Heerlen is de verbetering in de dienstverlening, continuïteit en toekomstbestendigheid van de administratie beter geborgd.

De pensioenuitkeringen worden sinds 1 januari 2020 uitgevoerd door AZL Heerlen. De volledige transitie van de pensioenadministratie wordt naar verwachting medio 2020 afgerond.

De deelnemers en de werkgevers zijn in Q4 2019 over voortzetting van de pensioenadministratie per 1 januari 2020 door PHJ geïnformeerd.

Update ALM-studie 2018

Het bestuur heeft in Q4 2019 besloten een update van de ALM-studie 2018 te laten uitvoeren. Redenen om een update van de ALM-studie uit te voeren waren als volgt:

Sinds de ALM studie 2018 zijn de investment beliefs van PHJ gewijzigd. Het bestuur heeft als overtuiging dat renterisico op lange termijn niet wordt beloond. In de ALM-studie van 2018 ging het fonds nog uit van de verwachting van een rentestijging over 15 jaar naar een niveau van boven de 3%. Het bestuur heeft in 2019 AZL gevraagd een nieuwe update van de ALM-studie te doen op basis van marktverwachtingen, dat wil zeggen op basis van renteniveaus die reeds zijn ingeprijsd in de markt. Deze rentes liggen op een aanmerkelijk lager niveau dan de rente-inzichten in 2018. Daarnaast kwamen de parameters van de commissie Dijsselbloem in 2019 ook lager uit dan van de set die gebruikt is bij de ALM-studie van 2018. Tenslotte is de UFR-systematiek in 2020 gewijzigd.

In 2020 wordt de ALM-studie door het bestuur nader opgepakt, onder andere in relatie tot premiebeleid. De aanleiding hiervoor is dat uit de uitkomsten van de ALM-studie van november 2019 is gebleken dat de toeslag op lange termijn naar verwachting nihil is (de doelstelling van toeslagverlening is in gevaar). Het bestuur zal in 2020 in gesprek gaan met sociale partners en een uitgebreidere ALM-studie uitvoeren, waarbij ook de risicohouding opnieuw zal worden vastgesteld.

Beleid korting en herstel van pensioenaanspraken en -rechten

Het fonds heeft in 2019 haar beleid met betrekking tot de **Korting** van pensioenaanspraken en -rechten als volgt uitgewerkt en vastgesteld:

Als op vijf achtereenvolgende (jaarlijkse) meetmomenten sprake is van een dekkingstekort, en tevens de actuele dekkingsgraad op dat moment lager is dan de vereiste minimale dekkingsgraad het fonds genoodzaakt zal zijn de situatie van een dekkingstekort per direct op te heffen door het korten van de opgebouwde aanspraken en rechten. Deze korting is onvoorwaardelijk. Een korting tot 5%-punt zal direct in de opgebouwde aanspraken en rechten worden verwerkt, als de benodigde korting hoger is dan 5%-punt zal deze, na overleg met sociale partners, worden gespreid over een periode tussen 1 en 10 jaar.

Het pensioenfonds informeert de deelnemers, gewezen deelnemers, pensioengerechtigden en de werkgever(s) onverwijld schriftelijk over het besluit tot vermindering van pensioenaanspraken en pensioenrechten.

Het fonds heeft in 2019 haar beleid met betrekking tot **Herstel** van pensioenaanspraken en -rechten als volgt uitgewerkt en vastgesteld:

Volgordelijk zal eerst herstel van kortingen plaatsvinden. Daarbij zal de laatst toegepaste korting als eerst worden hersteld. De werkelijke kortingen van pensioenaanspraken en -rechten zullen op individueel niveau worden vastgesteld. De achterstand van de daadwerkelijk getroffen deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden wordt cumulatief bijgehouden. Dat betekent dat bij herstel ook wordt uitgegaan van toegekende toeslagen over de pensioenaanspraken- en rechten na het doorvoeren van de korting. Wanneer na herstel van kortingen het pensioenfondsvermogen nog steeds groter is dan het vereist eigen vermogen bij volledige realisatie van de toeslagambitie, is herstel van gemiste toeslagen mogelijk.

Bij herstel worden de laatste gemiste toeslagen als eerste gerepareerd. Herstel van gemiste toeslagen zal eveneens plaatsvinden op individuele basis. De achterstand van de daadwerkelijk getroffen deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden wordt cumulatief bijgehouden. Dat betekent dat bij herstel ook wordt uitgegaan van toegekende toeslagen over de pensioenaanspraken- en rechten na de gemiste toeslagen. Op deze manier wordt de fiscale ruimte optimaal benut.

Het pensioenfonds zal in het geval van herstel van korting c.q. gemiste toeslagen een haalbaarheidstoets uitvoeren.

Aanpassing pensioenregeling en fondsdocumenten

Met ingang van 1 januari 2019 is een aantal wijzigingen doorgevoerd in de pensioenregeling van ons fonds. Naast de jaarlijkse reguliere aanpassingen in de fondsdocumenten en de aanpassingen in de pensioenregeling zijn het opvolgingsplan, het beleggingsplan en de -richtlijnen, het diversiteitsbeleid, het beloningsbeleid en de ABTN geactualiseerd/aangepast.

Het meest actuele pensioenreglement is beschikbaar op de website van het fonds.

Aanpassing geschiktheidsplan en opstellen opvolgingsplan

Het bestuur dient naast geschiktheid ook te zorgen voor continuïteit binnen het bestuur. Om de continuïteit van het bestuur te waarborgen heeft het bestuur in december 2018 naast een opleidingsplan ook een opvolgingsplan vastgesteld en dit opgenomen als bijlage bij het geschiktheidsplan. Het opvolgingsplan is opgesteld mede naar aanleiding van de aanbevelingen van de RvT en in overeenstemming met de (nieuwe) voorschriften inzake opvolging, termijnen en werving en selectie (de statuten, Code Pensioenfonds en Handreiking Geschikt Pensioenfondsbestuur 2017).

In februari 2020 is een inventarisatie gedaan bij de bestuursleden voor het volgen van de opleidingen om het kennisniveau ten aanzien van verschillende deskundigheidsgebieden te verhogen (rond beleggingen, risicomanagement, uitbestedingen). Het opleidingsplan is in Q1 2020 vastgesteld en naar DNB gestuurd.

Evaluatie uitbesteders/adviesrelaties

Het fonds heeft voor de evaluaties van uitbestedingspartijen een standaard proces vastgesteld om haar uitbestedingspartijen jaarlijks te evalueren. Dit is vastgelegd in de ABTN en het evaluatieformulier uitbestedingspartijen (uitvoeringsorganisaties pensioenbeheer en vermogensbeheer) en adviesrelaties (certificeerders, actuarissen en individuele adviseurs). In het boekjaar 2019 hebben conform het beleid/formulier evaluaties van adviseurs en uitbestedingspartijen plaatsgevonden.

Vacatures en benoeming bestuur en RvT

De heer A.J.M. Ceelaert is per 20 november 2019 uitgetreden als bestuurslid van het pensioenfonds. Vanuit de werkgeversverenigingen EPV en Dutch-Man is mevrouw C.H. Soons als aspirant-bestuurder voorgedragen voor de invulling van deze vacature. Zij is op 3 december 2019 voorgedragen voor toetsing bij DNB. DNB heeft op 7 januari 2020 de voorgenomen benoeming van mevrouw Soons goedgekeurd. Het bestuur is in haar vergadering van 14 januari 2020 overgegaan tot de definitieve benoeming van mevrouw Soons ingaand per 7 januari 2020.

De zittingstermijn van de heer F.F. Faber als vertegenwoordiger van de werkgevers in het bestuur liep op 31 december 2019 af. Vanuit de werkgeversverenigingen EPV is de heer A.J.M. Jansen voorgedragen als beoogde opvolger. DNB heeft op 30 april 2020 de voorgenomen benoeming van de heer Jansen goedgekeurd. Het bestuur is in haar vergadering van 17 juni 2020 overgegaan tot de definitieve benoeming van de heer Jansen.

De heer R.A.M. van Hoesel is per 24 maart 2020 uitgetreden als bestuurslid van het pensioenfonds.

Het bestuur heeft in 2019 besloten om het bestuur in Q2 2020 met twee nieuwe onafhankelijke bestuursleden uit te breiden (van 8 naar 10 zetels) met een profiel voor de sleutelfunctiehouder risicobeheer en sleutelfunctiehouder interne audit. Het bestuur heeft in maart 2020 de heren J. Vredevoogd (aandachtgebied sleutelfunctiehouder interne audit) en P.S. Martens (aandachtgebied sleutelfunctiehouder risicobeheer) voor toetsing voorgedragen bij DNB als beoogde onafhankelijke bestuursleden van PHJ.

Nu het benodigde kennisniveau/expertise binnen het bestuur op peil is gebracht en de rollen voor de sleutelfunctiehouders interne audit en risicobeheer worden ingevuld, heeft het bestuur besloten om de omvang van het bestuur weer terug te brengen naar 8 zetels.

Eind 2018 heeft mevrouw H.W.L.A. de Lange haar functie als lid van de RvT neergelegd. Het fonds heeft een profielschets met als aandachtgebied governance en communicatie vastgesteld. Deze is op 10 december 2018 naar de VITP (de beroepsvereniging intern toezichthouders in de pensioensector) gestuurd met het verzoek om geschikte kandidaten voor te dragen voor de openstaande zetel binnen de RvT. Tegelijk is op de website van het pensioenfonds ook een tekst gepubliceerd, waarin mensen in de gelegenheid zijn gesteld om zich kandidaat te stellen. Het VO heeft op 11 februari 2019, na een zorgvuldige selectieprocedure, de heer P. de Koning

voorgedragen bij het bestuur. Het bestuur heeft, conform de bindende voordracht van het VO, de heer de Koning in maart 2019 voor toetsing voorgedragen bij DNB. DNB heeft op 4 april 2019 de voorgenomen benoemingen van de heer de Koning goedgekeurd. De heer de Koning is benoemd voor een zittingstermijn van vier jaar.

Onderzoeken door toezichthouders DNB/AFM

In 2019 heeft het pensioenfonds aan de volgende informatieverzoeken van DNB/AFM voldaan:

- Uitvraag/vragenlijst implementatie IORP II (DNB)
- Uitvraag strategische risico's

Naar aanleiding van de uitvraag strategische risico's heeft het bestuur DNB geïnformeerd over de door DNB gedefinieerde 10 strategische risico's. Het bestuur heeft deze strategische risico's besproken en heeft na discussie per risicogebied aangegeven welke zaken zorgen voor een "laag risico" en welke zaken zorgen voor een "hoog risico". Daarbij is gebruik gemaakt van de invulling die DNB per risicogebied heeft gedefinieerd.

In Q1 2019 heeft DNB ook een on-site onderzoek uitgevoerd bij het fonds. Het onderwerp van het onderzoek is het vermogensbeheer en financieel risicobeheer op de beleggingen. Het bestuur heeft naar aanleiding van het DNB on-site beleggingsonderzoek een plan van aanpak opgesteld om de geconstateerde bevindingen binnen één jaar weg te nemen. Omdat de bevindingen in meer of mindere mate vrijwel alle onderdelen van de vermogensbeheercyclus raken, heeft het bestuur de gehele cyclus in 2019 en Q1 2020 doorlopen. Bij ieder onderdeel van de cyclus is het bestaande beleid tegen het licht gehouden en waar nodig aangescherpt. De volgende onderwerpen zijn in het bestuur aangepast/herijkt/vastgesteld:

- De heroverweging van de investment beliefs;
- Het vaststellen van doelstellingen van het strategisch beleggingsbeleid;
- De vaststelling van investment cases; en
- De vaststelling van het strategisch beleggingsbeleidsdocument, waarin ook het evaluatiebeleid en de opzet evaluatiecyclus (van het vermogensbeheer) is uitgewerkt.

Daarnaast heeft het bestuur het risicomanagementbeleid en RACI-matrix en het huishoudelijk reglement op 4 februari 2020 vastgesteld. Deze documenten en de actuele geschiktheidsmatrix is op 28 februari 2020 naar DNB gestuurd. Naar aanleiding van het on-site beleggingsonderzoek heeft het bestuur DNB verder periodiek in 2019 en Q1 2020 over de voortgang geïnformeerd.

Naast bovenstaand onderzoek heeft het bestuur DNB periodiek op de hoogte gehouden van de samenstelling/ontwikkelingen binnen het fonds alsook over het bestuursincident, veroorzaakt in november 2019.

Wet Waardeoverdracht Kleine Pensioenen

Het bestuur heeft in verband met de inwerkingtreding van de Wet Waardeoverdracht Kleine Pensioenen besloten om:

- Pensioenen kleiner dan of gelijk aan € 2 die zijn ontstaan voor 1 januari 2019 te laten vervallen.
- Pensioenen kleiner dan of gelijk aan € 2 die ontstaan vanaf 1 januari 2019 te laten vervallen en van rechtswege te doen toekomen aan het pensioenfonds.
- Pensioenen groter dan € 2 en kleiner dan de afkoopgrens ontstaan voor 1 januari 2018 automatisch over te dragen naar de nieuwe pensioenuitvoerder en het afkopen te beperken.
- Pensioenen groter dan € 2 en kleiner dan de afkoopgrens ontstaan na 1 januari 2018 automatisch over te dragen naar de nieuwe pensioenuitvoerder.

De vrijval in de voorziening die het gevolg is van het vervallen van de zeer kleine pensioenaanspraken wordt toegevoegd aan de algemene middelen van het pensioenfonds en komt daarmee ten goede aan het collectief. Daardoor wordt het bestand opgeschoond en gaan de kosten per deelnemer op termijn omlaag.

Wisselen actuarissen en compliance officer

Het bestuur heeft op 6 september 2019 besloten om WTW te benoemen als adviserend actuaire en Triple A te benoemen als certificerend actuaire van het fonds. Het wisselen van de adviserend actuarissen ligt in het feit dat de vaste adviserend actuaire van het fonds bij de betreffende organisatie is vertrokken en daarmee kwam het fonds tot de conclusie dat kennis en kunde vanuit die rol verloren was gegaan.

Het bestuur heeft de actuariële sleutelfunctie ook uitbesteed aan de certificerend actuaire Triple A inclusief de uitvoering van de werkzaamheden als vervuller.

Tevens heeft het bestuur eind 2018 besloten om Compliance-i-Consultancy B.V. in te stellen als externe compliance officer van het fonds per 1 januari 2019.

Actualiseren van de overlevingsgrondslagen en flexfactoren

In 2019 is een grondslagenonderzoek uitgevoerd, waarbij de grondslagen zijn gebaseerd op prudente beginselen inzake arbeidsongeschiktheid en levensverwachting. De belangrijkste bevinding is dat er geen hoge prudentie aanwezig is in de huidige grondslagen. De grondslagen voor met name de nabestaandenvoorzieningen vergen wat verfijning. De impact van de voorgestelde wijziging op totaalniveau blijft relatief beperkt.

Naar aanleiding van de gewijzigde grondslagen in Q4 2019, is vanaf eind november 2019 rekening gehouden met het totale effect van de grondslagwijzigingen ad 0,1% middels een opschaling in de kasstroom.

Het beleid van het fonds ten aanzien van de flexibiliseringsfactoren wordt herzien als:

- De interne rente op 30 november van het jaar meer dan 1% afwijkt ten opzichte van de geldende flexibiliseringsfactoren. Dit is in 2019 niet het geval.
- Er sprake is van gewijzigde waarderingsgrondslagen. Dit is in 2019 wel het geval.

De afkoopfactoren worden jaarlijks geüpdatet op basis van de rente per 30 november. De veranderingen zijn in de bepaling van de afkoop en flexfactoren en de wijziging in grondslagen in boekjaar 2019 meegenomen en vastgesteld.

Het bestuur heeft in haar vergadering van 27 november 2019 ook de factoren herzien als gevolg van de gewijzigde overlevingsgrondslagen.

Integraal Risicomanagement/IRM-beleid

Het pensioenfonds beschikt over een Beleid Integraal Risicomanagement, waarin het risicomanagementbeleid is vastgelegd.

Het risicomanagementbeleid is begin 2020 geactualiseerd en door het bestuur vastgesteld, waarin de IORP II- wetgeving is uitgewerkt.

Het risicomanagementbeleid beschrijft op hoofdlijnen hoe PHJ risico's beheerst en de kaders die hiervoor bij het pensioenfonds en bij alle uitbestedingspartners gehanteerd worden. Het doel van dit document is om richting te geven en transparantie te verschaffen aan alle belanghebbenden in het kader van integraal risicomanagement binnen PHJ.

Om nadere invulling te geven aan het beleid wordt jaarlijks een Jaarplan Integraal Risicomanagement opgesteld.

De risicocommissie is verantwoordelijk voor de bewaking van het integrale risicomanagement (hierna: IRM) van het pensioenfonds, die hierover adviseert aan het bestuur. Eén van de taken van de commissie is aan het bestuur een risicojaarplan voor te leggen, dat een voorstel bevat met de belangrijkste aandachtspunten op het gebied van IRM voor het daaropvolgende boekjaar.

Dit document geeft weer hoe het pensioenfonds het beleid op het gebied van integraal risicomanagement nader inhoud geeft. Hierbij wordt onderscheid gemaakt naar jaarlijks terugkerende activiteiten en thema's. De thema's zijn per bestuurscommissie uitgewerkt aan de hand van de specifiek aan de betreffende commissie toegewezen risicogebieden.

Naast de jaarlijks terugkerende activiteiten is er een aantal thema's benoemd die nadere aandacht vragen. Deze thema's kunnen ontleend zijn aan:

- Actuele ontwikkelingen binnen of buiten het pensioenfonds;
- Een noodzakelijke periodieke herijking van een hoofd risico;
- Thema-onderzoeken van DNB.

De jaarlijks terugkerende activiteiten zijn ontleend aan de beheersmaatregelen behorende bij de aan de betreffende commissie toegewezen risicogebieden. De commissie is verantwoordelijk voor de monitoring en het (laten) uitvoeren van de betreffende activiteiten. Dit houdt in dat niet alle activiteiten door de commissie zelf dienen te worden uitgevoerd. De commissies rapporteren vervolgens rechtstreeks aan het bestuur. Ondanks dat bepaalde activiteiten zijn gedelegeerd of uitbesteed, blijft het bestuur van het pensioenfonds verantwoordelijk voor de beheersmaatregelen met betrekking tot de risico's die samenhangen met de uitvoering door deze partijen.

Het huidige product en de dienstverlening op het gebied van Integraal Risico Management (IRM) wordt als apart product gecontinueerd bij Achmea Pensioenservices. Hiervoor heeft het bestuur een aparte overeenkomst Risicomaat afgesloten.

Implementatie IORP II en inrichting sleutelfuncties

Sleutelfuncties

Per 13 januari 2019 is de IORP-II richtlijn geïmplementeerd in de Nederlandse wetgeving. De Pensioenwet verplicht een pensioenfonds te beschikken over een aantal sleutelfuncties ter ondersteuning van de governance van het fonds. Als gevolg van de implementatie van deze wetgeving heeft het bestuur een besluit genomen over de invulling van de drie sleutelfuncties: de risicobeheerfunctie, de interne auditfunctie en de actuariële functie.

De risicobeheerfunctie beoordeelt, monitort en rapporteert over het risicobeheersysteem. Ook heeft de risicobeheerfunctie een initiërende en adviserende rol bij het vormgeven van het risicobeheer.

De interne auditfunctie is belast met het uitvoeren van (interne) audits binnen de bedrijfsvoering van het pensioenfonds. De belangrijkste taak van de interne auditfunctie is het periodiek evalueren van de adequaatheid en doeltreffendheid van de interne controlemechanismen en andere procedures en maatregelen ter waarborging van de beheerste en integere bedrijfsvoering van het pensioenfonds.

De actuariële functie heeft een controlerende rol. In het kader van de actuariële functie wordt onder meer toezicht gehouden op het berekenen van de technische voorzieningen, wordt beoordeeld of de daarbij gehanteerde methodieken en onderliggende modellen, gebruikte gegevens en aannamen passend zijn en worden, waar nodig, corrigerende maatregelen voorgesteld. De sleutelfunctiehouders rapporteren periodiek aan het bestuur en aan de RvT.

Het bestuur heeft de sleutelfuncties interne audit en risicomanagement belegd bij (nog in Q2 2020 te benoemen) twee onafhankelijke bestuursleden. De actuariële sleutelfunctie is uitbesteed aan de certificerend actuaaris Triple A inclusief de uitvoering van de werkzaamheden als vervuller. De uitvoerende werkzaamheden zullen worden belegd binnen het fonds of worden uitbesteed aan een externe partij.

Als gevolg van de implementatie van IORP II heeft het fonds naast in haar communicatie-uitingen (UPO, Pensioen 1-2-3) ook de volgende fondsdocumenten aangepast en/of in overeenstemming gebracht met de nieuwe IORP II-wetgeving: statuten, ABTN, klokkenluidersregeling, geschiktheidsplan en -matrix en functieprofielen. Naast een algemeen profiel voor bestuurders van het fonds is er aanvullend voor de houders van de interne auditfunctie en de risicobeheerfunctie een profiel opgesteld.

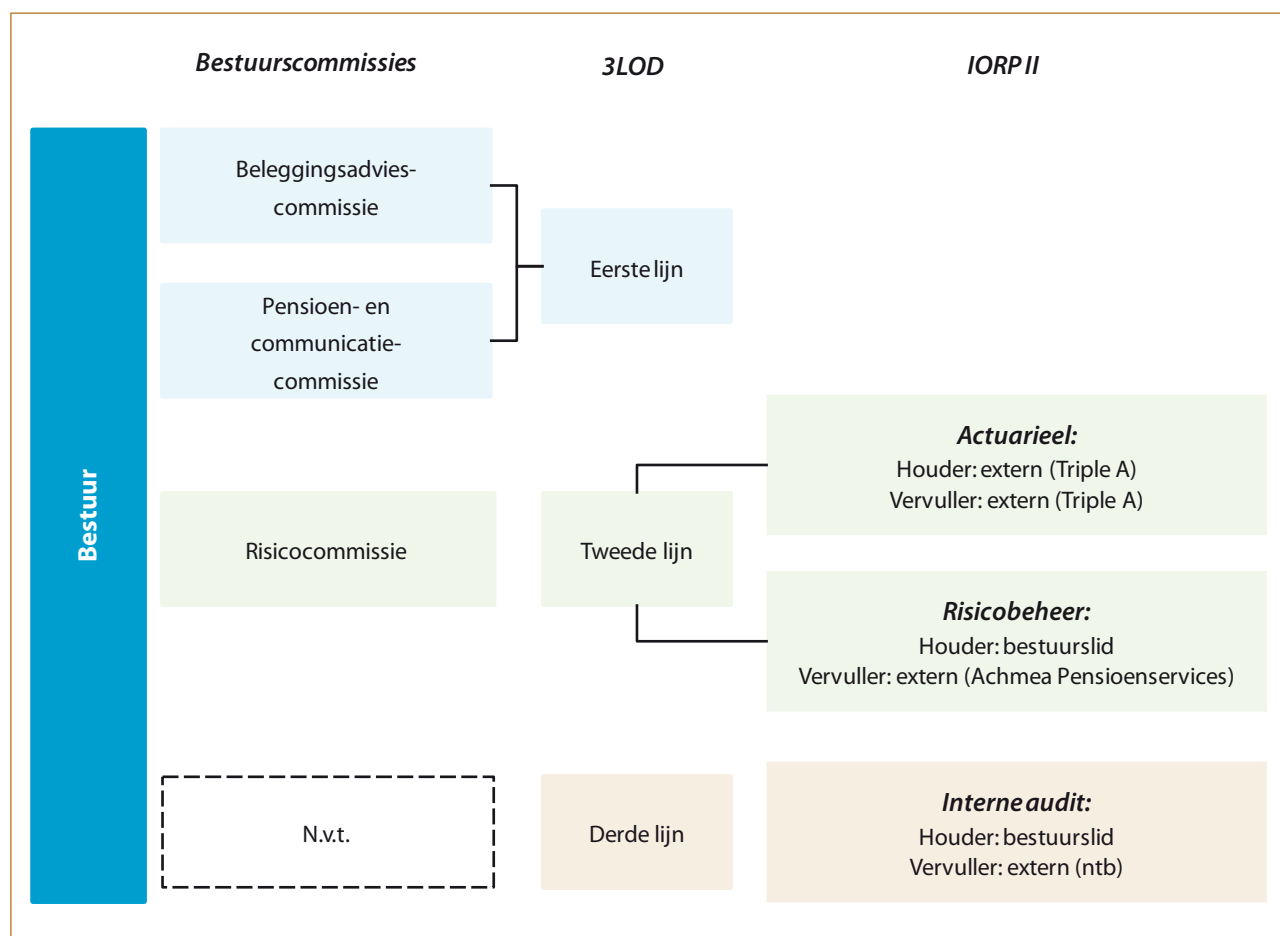
De sleutelfunctiehouders zijn in het onderstaande overzicht opgenomen:

Sleutelfuncties	Houder	Intern/extern	Vervuller
Interne audit	J. Vredevoogd	Beoogd bestuurslid	Wordt in Q3 2020 besloten
Risicobeheer	P.S. Martens	Beoogd bestuurslid	R. Meulenbroek (APS)
Actuariel	J.M.J. Tol	Extern	Certificerend actuaaris (Triple A)

De rapportage- en escalatielijnen tussen de sleutelfunctiehouders en vervullers van de werkzaamheden vindt als volgt plaats (zie ook organogram hieronder):

De rapportagelijnen vinden plaats vanuit de sleutelfuncties naar het bestuur. De escalatielijnen verlopen vanuit de sleutelfuncties in eerste instantie naar het bestuur en vervolgens naar het intern toezicht (RvT) en extern toezicht (DNB). Indien het bestuur niet of onvoldoende reageert op substantiële risico's of inbreuken is de sleutelfunctiehouder verplicht tot melding aan de (externe) toezichthouder, DNB. Het bestuur wordt van een dergelijke melding vooraf in kennis gesteld. Voorafgaand aan melding bij de externe toezichthouder kan de sleutelfunctiehouder escaleren bij de interne toezichthouder, zijnde de RvT.

In alle gevallen rapporteert de vervuller rechtsreeks aan de sleutelfunctiehouder. Alle bij het fonds betrokkenen, dus ook de vervullers van de sleutelfuncties, kunnen escaleren naar de voorzitter van het bestuur. De taken, bevoegdheden en de escalatielijnen zijn verder uitgewerkt in het huishoudelijk reglement van het fonds. In het onderstaande organogram worden de lijnen weergegeven:

Het fonds heeft een huishoudelijk reglement opgesteld, waarin is vastgelegd dat het fonds de houders van een sleutelfunctie in staat stelt deze functies op een objectieve, eerlijke en onafhankelijke manier te vervullen. De houders van de sleutelfuncties interne audit en risicomanagement zijn bestuurslid. Daarmee is hun onafhankelijkheid gewaarborgd. De interne audit en risico- sleutelhouder zullen geen zitting nemen in een commissie, maar zullen waar nodig aanschuiven als toehoorder bij de (commissie)vergaderingen. Het pensioenfonds heeft dit ook vastgelegd in het huishoudelijk reglement en de statuten van het fonds.

Eigen Risico Beoordeling (ERB)

Het fonds zal het komend verslagjaar een Eigen Risico Beoordeling (ERB) opstellen, conform de IORP II-richtlijnen. Hiermee krijgt het fonds nog beter zicht op de risico's waaraan het wordt blootgesteld en wordt tevens de effectiviteit van het risicobeheer en de beheersingsmaatregelen beoordeeld.

Communicatie

In het boekjaar is opnieuw veel aandacht besteed aan communicatie met deelnemers en pensioengerechtigden. De uitgangspunten voor de communicatie zijn geformuleerd in het communicatieplan. Het huidige beleidsplan geldt voor de periode 2018 – 2020. Daarnaast stelt PHJ jaarlijks een communicatiejaarplan op. Daarin worden uitgangspunten van het beleidsplan vertaald naar speerpunten per kalenderjaar, met bijbehorende communicatieactiviteiten en -middelen. Daarbij houdt het fonds rekening met de actualiteit.

In 2020 loopt het communicatiebeleidsplan af. Het fonds zal in 2020 een nieuw beleidsplan voor de periode 2021-2023 opstellen.

Communicatiejaarplan 2019

Het jaarplan is gericht op de concrete implementatie van het beleid. Het communicatiebeleidsplan 2018-2020 ligt hieraan ten grondslag. Het communicatieplan is geschreven in lijn met de voorgaande jaren. In lijn met het beleid wordt er in 2019 meer aandacht besteed aan digitale communicatie, livegang van het deelnemersportaal en werkgeversportaal, tevredenheidsonderzoek (i.v.m. transitie is doorgeschoven naar 2020) en doorontwikkeling bestaande communicatiemiddelen.

Ingezette communicatie in 2019

Digitale communicatie

In 2019 bleef het fonds aandacht besteden aan het verkrijgen van e-mailadressen om digitale communicatie mogelijk te maken. In de nieuwsbrieven werd steeds ook een oproep gedaan om e-mailadressen aan te leveren. In iedere nieuwsbrief voor werkgevers zijn werkgevers opgeroepen om hun e-mailadres op te geven bij het fonds. Ook aan de brancheorganisaties is gevraagd om in hun communicatie een tekst op te nemen waarin werknemers (en werkgevers) wordt gevraagd hun e-mailadres aan te leveren.

Communicatie via werkgevers, deelnemers en gepensioneerden

De deelnemers, werkgevers en gepensioneerden hebben in 2019 twee maal de gedrukte nieuwsbrief en twee maal de digitale nieuwsbrief ontvangen, waarin o.a. de overgang van de pensioenuitvoering naar AZL, relevante pensioenontwikkelingen en wettelijke wijzigingen werden gecommuniceerd.

Werkgevers

Om de werkgevers goede ondersteuning te bieden, is in 2019 het werkgeversportaal live gegaan. Werkgevers zien in dit portaal ook hun nota's terug.

In 2019 is de digitale werkgeversbrochure ingezet. Dit geeft inzicht in de momenten waarop AZL een actie aan de werkgever vraagt en waar de werkgever meer informatie kan vinden. Ook staan de kerncijfers hierin opgenomen. De brochure wordt jaarlijks geactualiseerd. Als een nieuwe werkgever aansluit, wordt hij gewezen op de brochure.

Deelnemers en pensioengerechtigden

Het deelnemersportaal is in het eerste kwartaal van 2019 live gegaan. In het deelnemersportaal vinden deelnemers hun pensioengegevens bij elkaar. Naast de pensioenregeling en loongegevens zijn hier de brieven te vinden die naar het huisadres zijn gestuurd. Via het deelnemersportaal kunnen deelnemers eenvoudig wijzigingen doorgeven aan AZL. Deze wijzigingen worden direct verwerkt in de administratie. Het deelnemersportaal wordt ook dé plek voor de deelnemer om zijn e-mailadres achter te laten. Tegelijk met het deelnemersportaal is de pensioenplanner in 2019 live gegaan. De pensioenplanner biedt de mogelijkheid om in de financiële toekomst te kijken en de gevolgen van beslissingen te laten doorrekenen. Door handelingsperspectief te bieden kunnen deelnemers aan het roer staan van hun financiële toekomst.

Overige communicatie

In het boekjaar heeft het pensioenfonds naast de wettelijk verplichte communicatie onder andere de volgende communicatiemiddelen ingezet:

- Website: de vernieuwde website heeft een eigentijdse vormgeving en sluit volledig aan bij de digitale, maatschappelijke ontwikkelingen en veranderende wensen en behoeften van de deelnemers en werkgevers. Via de website kunnen deelnemers vanaf Q1 2019 inloggen op het deelnemersportaal. Op de website vindt periodiek een actualiteitscheck plaats. Na publicatie van het jaarverslag vindt een update van belangrijkste cijfers plaats. Naast de reguliere communicatiemiddelen van het fonds (zoals nieuwsbrief, digitale nieuwsbrief, publiceren fondsdocumenten) vindt ook de communicatie over de financiële situatie, de verwachtingen over verhogen en verlagen van de pensioenen plaats.
- De brochure “Mijn pensioenregeling” is in lijn met de uitgangspunten in de Wet pensioencommunicatie, in heldere taal geactualiseerd en herschreven en gepubliceerd op de website.
- In maart en september 2019 hebben de deelnemers, pensioengerechtigden en werkgevers een nieuwsbrief ontvangen.
- Het verkort jaarverslag 2019 is op de website geplaatst.

Als gevolg van de wettelijke veranderingen zal het fonds in 2020 anticiperen op de implementatie van URM op het UPO, nieuw pensioenstelsel en de nieuwe wet scheiding (beoogde ingangsdatum 2021). In 2020 zal gewerkt worden aan de doorontwikkeling van het werkgeversportaal en een vernieuwing van de standaard deelnemerscorrespondentie (de procesbrieven). Vanaf 2020 wordt het werkgeversportaal en de nieuwe set gefaseerd uitgerold/ingevoerd.

Evaluatie van de Wet pensioencommunicatie

De Wet pensioencommunicatie is geëvalueerd. Onderzocht is of de wet heeft geleid tot een beter pensioenbegrip bij de deelnemer en of er sprake is van verlaging van regeldruk. In januari 2020 heeft minister Koolmees van SZW het rapport van de evaluatie van de Wet pensioencommunicatie aan de Tweede Kamer gestuurd. De uitkomsten van de evaluatie hebben tot een aantal beleidsvoornemens van de minister van SZW geleid. Naar verwachting zullen pensioenfondsen meer mogelijkheden krijgen om communicatie en het gebruik van digitale communicatiemiddelen zelf vorm te geven. Het wachten is op wet- en regelgeving die dat mogelijk gaat maken.

Uitvoeringskosten

Kosten uitvoering pensioenbeheer

Het fonds maakt voor het uitvoeren van de pensioenregeling diverse kosten. Globaal kunnen deze kosten worden onderverdeeld in kosten voor de uitvoering van de pensioenregeling en kosten van het vermogensbeheer. Het fondsbestuur vindt het belangrijk open te zijn over deze kosten.

Onderstaand is in dit kader een rapportage over de kosten voor de uitvoering van de pensioenregeling opgenomen. De kosten worden gepresenteerd met inachtneming van de aanbevelingen van de Pensioenfederatie en AFM. Hierdoor kunnen de kosten die pensioenfondsen maken met elkaar worden vergeleken.

De kosten van pensioenbeheer bedragen voor 2019 € 1.726 (2018: € 1.997). Omgerekend is dit € 182,97 (2018: € 213,88) per deelnemer en gepensioneerde.

Bedragen x € 1.000	2019	2018
Bestuur, advies en controle		
Accountantskosten	75	39
Controle certificerend actuaris	78	13
Kosten adviseurs	208	120
Contributies en bijdragen	78	73
Bestuurskosten	246	245
Overig	22	6
Totaal	707	496
Administratie		
Kosten deelnemers en pensioengerechtigden	1.018	1.093
Transitiekosten	1	408
Totaal	1.019	1.501
Totaal pensioenbeheerkosten	1.726	1.997
Actieve deelnemers ¹⁾	5.649	5.723
Gepensioneerden ²⁾	3.784	3.614
Totaal	9.433	9.337
Pensioenbeheerkosten in euro per deelnemer	182,97	213,88

1) Dit is inclusief arbeidsongeschikten.

2) Dit is inclusief gepensioneerden zonder uitkering.

Toelichting bij de kosten:

Bestuur, advies en controle

De afname van administratiekosten wordt voornamelijk veroorzaakt doordat er in 2019 geen transitiekosten waren. De advieskosten zijn in 2019 gestegen. De kosten van de certificerend actuaire en accountant over 2019 hebben voor een groot deel betrekking op de extra werkzaamheden voor controle over jaarwerk 2018.

Administratie

Kosten deelnemer en pensioengerechtigden: deze kosten hebben betrekking op alle werkzaamheden die de administrateur van het fonds verricht om de pensioenaanspraken te administreren, de uitkeringen van de pensioengerechtigden te verzorgen en alle deelnemers en gerechtigden te informeren. Te denken valt hierbij aan het verwerken van waardeoverdrachten, het afkopen van kleine pensioenen, het toekennen van pensioenen en de communicatie met alle doelgroepen (helpdesk, website, pensioenplanner, nieuwsbrief, Uniform Pensioenoverzicht, start- en stopbrief enzovoorts).

Kosten uitvoering vermogensbeheer

De totale kosten vermogensbeheer worden gerapporteerd aan de Toezichthouder in de jaarstaat J402. Bij het transparant maken van de kosten vermogensbeheer 2019 zijn de aanbevelingen en definities van de Pensioenfederatie in acht genomen. Dat wil zeggen dat de cijfers zijn gebaseerd op werkelijke kosten (indien aanwezig), hetzij een resultaat zijn van schattingen welke qua methodiek minimaal voldoen aan de vereisten van de Pensioenfederatie.

De kosten vermogensbeheer zijn te onderscheiden naar de kostencomponenten: beheerkosten, performance gerelateerde kosten, transactiekosten en overige vermogensbeheerkosten. Beheerkosten zijn de management fees die de vermogensbeheerders in rekening brengen voor het beheren van het betreffende vermogen (beleggingsfondsen). Indien er sprake is van een beheervergoeding die afhankelijk is van het rendement vallen deze onder performance gerelateerde kosten. De beleggingsfondsen maken ook nog kosten voor bijkomende zaken zoals administratie en controle; deze kosten vallen onder de overige vermogensbeheerkosten.

De volgende paragrafen gaan dieper in op de kosten over het afgelopen jaar 2019, waarbij een vergelijking wordt gemaakt ten opzichte van 2018. Hierbij wordt ook meer inzicht gegeven in factoren die de hoogte van de kosten in belangrijke mate beïnvloeden.

Vergelijking kosten 2018 en 2019

Onderstaande tabellen geven een overzicht per beleggingscategorie van de totale kosten voor het vermogensbeheer over 2018 en 2019 uitgesplitst naar beheerkosten, performance gerelateerde kosten en transactiekosten.

Vermogensbeheerkosten (x € 1.000)	2019		2018	
Beheerkosten en overige vermogensbeheerkosten	1.755	0,29%	1.499	0,28%
Fiduciair Beheer	428	0,07%	488	0,09%
Asset management gerelateerde bestuurs- en advieskosten	60	0,01%	0	0,00%
Prestatieafhankelijke vergoeding	0	0,00%	12	0,00%
Transactiekosten	812	0,14%	783	0,15%
Totaal	3.055	0,51%	2.782	0,52%

De totale kosten zijn afgelopen jaar gestegen in Euro, wat het gevolg is van het toegenomen vermogen. In procenten van het vermogen zijn de kosten gedaald, met name de kosten van fiduciair beheer en de lagere transactiekosten hebben hieraan bijgedragen. Het goedkopere fiduciair beheer was in 2018 reeds voor de helft meegenomen. Daarnaast zijn er in 2018 enkele transitie geweest die in 2019 niet aan de orde waren.

Evaluatie kosten

De gemiddelde beleggingskosten die DNB over 2018 rapporteert van alle pensioenfondsen in Nederland zijn 0,37% en de transactiekosten 0,10%. Deze kosten zijn voor PHJ in 2018 respectievelijk 0,37% en 0,13%. Hierbij geldt dat PHJ een beleggingsmix heeft met enerzijds relatief veel vastrentende waarden wat tot lagere dan gemiddelde kosten zou moeten leiden en anderzijds veel vastgoed en alternatieve beleggingen wat tot hogere dan gemiddelde kosten zou moeten leiden. Per saldo liggen de beleggingskosten op hetzelfde niveau als het DNB-gemiddelde en derhalve op een goed relatief niveau.

Toelichtingen op de kosten: (bedragen x € 1.000)

Het gemiddeld belegd vermogen was in 2018 € 536.438 en is in 2019 toegenomen naar € 603.691. De totale kosten vermogensbeheer over het jaar 2019 bedragen € 3.055. Afgezet tegen het gemiddeld belegd vermogen komen de totale kosten van het vermogensbeheer (beheerkosten, performance gerelateerde kosten en transactiekosten) in 2019 neer op 0,51% (2018: 0,52%) van het gemiddeld belegd vermogen.

Onderstaande tabel toont de uitsplitsing van alle kosten per beleggingscategorie.

	Beheer- vergoeding na korting	Overige kosten	Transactie- kosten	Totaal
Vastrentende waarden	1.045	156	701	1.902
Aandelen	270	–	44	314
Vastgoed	226	0	66	292
Alternatieve beleggingen	48	11	1	59
Fiduciair beheer	428	–	–	428
Asset management gerelateerde bestuurs- en advieskosten	60	–	–	60
Totaal	2.077	167	812	3.055
In Bps	34	3	14	51

Beheerkosten en overige vermogensbeheerkosten

Deze kosten zijn in 2019 vergelijkbaar met de kosten in 2018.

Fiduciair beheer

Het fiduciair beheer is vanaf 1 juli 2018 overgenomen door NNIP en dit heeft geleid tot lagere kosten voor fiduciair beheer. In 2019 heeft dit voor het gehele jaar impact.

Prestatieafhankelijke vergoeding

In 2019 was geen variabele beloning van toepassing.

Transactiekosten

In 2018 zijn enkele transitieën doorgevoerd, in 2019 zijn er relatief weinig transacties geweest in de portefeuille. Dit heeft (in procenten) tot lagere transactiekosten geleid.

Totale kosten categorie

De totale kosten per categorie zijn in onderstaande tabel weergegeven als percentage over het betreffend beheerd vermogen. Zo zijn de kosten voor alle vastrentende beleggingen (van liquiditeiten tot en met obligaties opkomende markten en rentederivaten) als percentage over het vastrentende vermogen 0,42% geweest.

Kosten per categorie en kosten over betreffend AuM

	2019		2018	
	€	%	€	%
Vastrentende waarden en overlays	1.902	0,42%	1.631	0,40%
Aandelen	314	0,32%	282	0,35%
Vastgoed	292	0,66%	254	0,60%
Alternatieve beleggingen	59	0,54%	88	0,91%
Fiduciair beheer en overig	488	0,08%	488	0,09%
Overig (incl bewaarloon)	0		39	
Totaal	3.055		2.782	

Aansluiting met vermogensbeheerkosten in de jaarrekening

De aanbevelingen van de Pensioenfederatie nemen naast de directe kosten ook de indirecte kosten mee en maken expliciet onderscheid tussen de vermogensbeheerkosten en transactiekosten. In de jaarrekening zijn alleen de kosten die direct bij het pensioenfonds ad € 219 (2018: € 351) in rekening zijn gebracht opgenomen. De direct toe te rekenen beleggings- en transactiekosten binnen de beleggingsfondsen maken in de jaarrekening onderdeel uit van de waardeveranderingen van de beleggingen. Tevens is 25 van de in de jaarrekening verantwoorde pensioenuitvoeringskosten toegerekend aan de vermogensbeheerkosten, onder meer omdat bestuursleden naast werkzaamheden voor het pensioenbeheer ook werkzaamheden verrichten in het kader van vermogensbeheer.

Ontwikkelingen in de pensioensector

Governance

Code Pensioenfondsen

De Code Pensioenfondsen heeft tot doel het functioneren van de besturen van pensioenfondsen te verbeteren en inzichtelijker te maken. Hiertoe zijn door de Pensioenfederatie en de Stichting van de Arbeid normen voor 'goed pensioenfondsbestuur' geformuleerd. De Code is gebaseerd op het 'pas toe of leg uit' beginsel. Een pensioenfonds past de normen van de Code toe of zet in het jaarverslag gemotiveerd uiteen waarom een norm niet (volledig) is toegepast. Bepalend voor de werking van de Code is hoe de pensioenfondsen met de intenties van de Code omgaan, niet de mate waarin ze die naar de letter naleven. Dit betekent dus dat er ruimte is om af te wijken van de Code, mits dit weloverwogen gebeurt. De Monitoringcommissie Code Pensioenfondsen ziet toe op de naleving van de Code. De Stichting Zelfregulering Pensioenfondsen draagt zorg voor de financiering van de Monitoringcommissie en de Ombudsman Pensioenen namens de pensioensector.

Op 3 oktober 2018 is een nieuwe Code Pensioenfondsen verschenen, ter vervanging van de Code uit 2014. De herschikte Code Pensioenfondsen is nu gerubriceerd naar acht beter bruikbare/herkenbare thema's en bekort van 83 naar 65 normen. Ons fonds heeft de lijst met 65 normen bestudeerd en heeft vastgesteld dat, op één norm na, alle normen uit de Code door het fonds worden nageleefd. Ons fonds voldoet deels niet aan norm 33. Dat wordt in het onderstaande nader toegelicht.

- *Norm 33* gaat over diversiteit in de samenstelling van het bestuur en het verantwoordingsorgaan, zodat deze een redelijke afspiegeling vormt van de belanghebbenden. In de vernieuwde Code Pensioenfondsen staat dat ieder pensioenfondsbestuur een stappenplan opstelt om de diversiteit in de fondsorganen te bevorderen. *In zowel het bestuur als in het VO of het BO is er tenminste één vrouw en één man. Er zitten zowel mensen van boven als van onder de 40 jaar in. Het bestuur stelt een stappenplan op om diversiteit in het bestuur te bevorderen.*

Deze norm uit de Code wordt niet volledig nageleefd. In het bestuur nemen twee bestuurders zitting die jonger zijn dan 40 jaar en het VO heeft één lid die jonger is dan 40 jaar. *Het VO kent op dit moment geen vrouwelijke leden.* Om de diversiteit binnen het bestuur, het VO en de RvT te bevorderen heeft het fonds haar diversiteitsbeleid in 2018 aangescherpt en dit opgenomen in de functieprofielen/profielschetsen. In 2019 heeft het fonds een stappenplan opgesteld om diversiteit binnen de fondsorganen te bevorderen, waarin een expliciete oproep wordt gedaan aan de voordragende partijen bij hun voordracht hier rekening mee te houden.

Daarnaast wordt, conform de aanbeveling van de Monitoringscommissie, onderstaand gerapporteerd over de volgende normen uit de Code van 2018:

- *Norm 5: Het bestuur legt verantwoording af over het beleid dat het voert, de gerealiseerde uitkomsten van dit beleid en de beleidskeuzes die het eventueel voor de toekomst maakt. Het bestuur weegt daarbij de verschillende belangen af van de groepen die bij het pensioenfonds betrokken zijn.*

Ook geeft het bestuur inzicht in de risico's van de belanghebbenden op korte en lange termijn, gerelateerd aan het overeengekomen ambitieniveau.

Het bestuur legt door middel van het jaarverslag verantwoording af en geeft hierin het inzicht in de risico's. De werkgevers, (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden worden periodiek d.m.v. nieuwsbrieven en berichten op de website geïnformeerd. Het bestuur probeert in het besluitvormingsproces de stappen van beeldvorming, oordeelsvorming en besluitvorming te doorlopen en geeft, in de gesprekken die het met de RvT en het VO voert, aandacht aan de evenwichtige belangenafweging.

- *Norm 31: De samenstelling van fondsorganen is wat betreft geschiktheid, complementariteit, diversiteit, afspiegeling van belanghebbenden en continuïteit vastgelegd in beleid. Zowel bij de aanvang van een termijn, als ook tussentijds bij de zelfevaluatie vindt een check plaats.*

Fondsorganen houden bij dit beleid rekening met opleiding, achtergrond, persoonlijkheid, geslacht en leeftijd. Het bestuur toetst de geschiktheid van bestuursleden bij het aantreden en gedurende het bestuurslidmaatschap. Ten minste eens in de drie jaar evalueert het bestuur dit beleid.

- *Norm 47: Het intern toezicht betreft deze Code bij de uitoefening van zijn taak*

Het intern toezicht rapporteert jaarlijks in het jaarverslag op welke wijze de Code binnen het pensioenfonds wordt nageleefd en toegepast.

- *Norm 58: Het bestuur geeft publiekelijk inzicht in missie, visie en strategie.*

Het bestuur beschrijft in dit jaarverslag de missie, visie en strategie van het pensioenfonds. Ook beschrijft het bestuur hierin of en in hoeverre het pensioenfonds de gestelde doelen heeft bereikt. De MVS wordt tevens gepubliceerd op de website.

- *Norm 62: Het bestuur legt zijn overwegingen omtrent verantwoord beleggen vast en zorgt ervoor dat deze beschikbaar zijn voor belanghebbenden.*

Het bestuur beschrijft haar overwegingen omtrent verantwoord beleggen en hoe het fonds invulling geeft aan verantwoord beleggen. Dit wordt opgenomen in dit jaarverslag en tevens gepubliceerd op de website.

- *Norm 64: Het bestuur rapporteert in het jaarverslag over de naleving van de interne gedragscode (zoals bedoeld in de normen 15 en 16) en deze Code, net als over de evaluatie van het functioneren van het bestuur.*

Dit wordt jaarlijks gerapporteerd in de door de compliance officer uitgebrachte rapportage en gerapporteerd in dit jaarverslag.

- *Norm 65: Het bestuur zorgt voor een adequate klachten- en geschillenprocedure die voor belanghebbenden eenvoudig toegankelijk is. In het jaarverslag rapporteert het bestuur over de afhandeling van klachten en de veranderingen in regelingen of processen die daaruit voortvloeien.*

Het bestuur van PHJ heeft een klachten- en geschillenprocedure opgesteld. Deze is opgenomen in dit jaarverslag en is ook gepubliceerd op de website, zodat het voor alle belanghebbenden eenvoudig te vinden is hoe en waar men een klacht of geschil kan indienen.

Pensioenstelsel

Nieuw pensioenstelsel

Op 5 juni 2019 hebben het kabinet en werknemers- en werkgeversorganisaties een principeakkoord bereikt over vernieuwing van het pensioenstelsel. Het betreft een akkoord op hoofdlijnen, verdere uitwerking moet nog plaatsvinden door een stuurgroep. De verwachting is dat de nieuwe regels voor pensioen gaan gelden vanaf 1 januari 2022. Daadwerkelijke implementatie van de nieuwe wetgeving gaat zeker nog enkele jaren langer duren.

Het bestuur volgt de ontwikkelingen rondom het nieuwe pensioenstelsel en zal met het oog op een mogelijke implementatie, de impact van de overgang naar een nieuw pensioenstelsel op onderdelen in kaart brengen.

UPO

Het UPO is uitgebreid met informatie over de werkgeverspremie en werknemerspremie die in rekening is gebracht. Dit is een verplichting die volgt uit de implementatie van IORP II in de Nederlandse wetgeving.

Vanaf 2020 zal het UPO worden uitgebreid met een navigatiemetafoor, waarmee de deelnemers over het bereikbare pensioen en de gewezen deelnemers over het opgebouwde pensioen in drie scenario's (pessimistisch, neutraal en optimistisch) worden geïnformeerd. Met ingang van dit verslagjaar wordt het UPO voor gewezen deelnemers jaarlijks ter beschikking gesteld.

Uniforme Rekenmethodiek

In de Pensioenwet is vastgelegd dat het te bereiken pensioen vanaf 2019 niet alleen wordt weergegeven in de vorm van het reglementair te bereiken pensioen. In de communicatie richting de deelnemers moet het te bereiken pensioen daarnaast óók in drie scenario's worden weergegeven: een optimistisch, verwacht en pessimistisch scenario. De rekenmethode om de uitkomsten in drie scenario's te berekenen, wordt de Uniforme Rekenmethodiek (URM) genoemd.

Pensioenverdeling bij scheiding 2021

Het wetsvoorstel pensioenverdeling bij scheiding is het vervolg op de evaluatie van de Wet verevening pensioenrechten bij scheiding. Minister Koolmees van Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft het wetsvoorstel ter consultatie voorgelegd. Het voorstel leidt tot andere gevolgen voor het pensioen bij echtscheiding en einde van een geregistreerd partnerschap dan tot nu toe. De beoogde wettelijke standaard wordt namelijk een zelfstandig ouderdomspensioen voor de ex-echtgenoot of ex-partner dat automatisch wordt afgesplitst.

De Commissie Sociale Zaken van de Tweede heeft besloten dat tot behandeling van het voorstel kan worden overgegaan, onder het voorbehoud dat een reeks vragen wordt beantwoord. De vragen betreffen onder andere de onmogelijkheid van ongehuwd samenwonenden om te kiezen voor toepassing van de wet, de weigering van de regering om te regelen dat partners voor de scheiding eventueel afwijkende afspraken moeten maken, en de criteria op grond waarvan pensioenuitvoerders moeten weigeren gehoor te geven aan afwijkende afspraken wegens misbruik of alternatieven hiervoor.

De pensioenkoopels hebben in hun reactie op de rekenregels die ter consultatie zijn voorgelegd ook commentaar gegeven op het wetsvoorstel zelf. De vraag is of de vragen via Kamerleden gaan leiden tot antwoorden of aanpassingen van het voorstel waar de pensioenuitvoerders mee uit de voeten kunnen.

De minister wil de Wet pensioenverdeling bij scheiding 2021 op 1 januari 2021 laten ingaan. De wet wordt dan van toepassing op scheidingen vanaf die datum.

AFM en toezicht op pensioen

In de agenda voor 2019 kondigt de Autoriteit Financiële Markten (AFM) aan dat zij zich gaat richten op de correctheid van informatie. Voor pensioenuitvoerders gaat de AFM toetsen of de financiële positie van deelnemers na pensionering conform verwachting is door goede informatie, effectieve keuzebegeleiding en passende producten. De AFM:

- onderzoekt in welke mate pensioenfondsen die in 2020 verplicht moeten korten hun informatieverstrekking correct, duidelijk, tijdig en evenwichtig vormgeven;
- onderzoekt en treedt indien nodig handhavend op wanneer niet voldaan wordt aan de Wet verbeterde premieregelingen;
- onderzoekt inconsistenties in de aan de deelnemer verstrekte pensioenaanspraken.

Communicatie over pensioenverlagingen

De AFM heeft onderzoek gedaan naar hoe pensioenfondsen communiceren over kortingen van pensioen en naar de behoeften van deelnemers bij die communicatie. Op grond daarvan komt de AFM met drie aanbevelingen:

1. Vertel het eerlijke verhaal. Verwijs niet slechts naar externe oorzaken, maar ook naar keuzes die een pensioenfonds heeft gemaakt.
2. Maak het persoonlijk. Maak duidelijk wat de verlaging van pensioen voor de deelnemer betekent. Vermijd jargon, communiceer in euro's, geef door of de verlaging definitief is of niet en zorg voor consistentie tussen de communicatiemiddelen.
3. Zet aan tot actie. Deelnemers zijn al geholpen met een link naar het Pensioenregister of het Nibud Persoonlijk Budgetadvies.

Pensioenparagraaf

Overeenkomstig artikel 10 PW wordt de pensioenregeling gekarakteriseerd als een uitkeringsovereenkomst.

De basis van de regeling, tot een vast jaarinkomen van € 55.927 maximum premiegrondslag, wordt gevormd door de geïndexeerde middelloodregeling. Daarnaast is er een excedentregeling voor werknemers met een vast jaarsalaris van meer dan € 55.927 tot maximaal een salaris van € 107.593 per jaar (per 1 januari 2019). De werkgever moet dan wel meedoen aan deze regeling.

Kenmerken regeling

De kenmerken van de regeling (in 2019) waren als volgt:

Regeling	Middellood op basis van deelnemersjaren
Toetredingsleeftijd ouderdomspensioen	20 jaar
Pensioenleeftijd	67 jaar
Pensioengevend salaris	€ 107.593
Pensioengevend salaris basisregeling	€ 55.927
Pensioengevend salaris excedentregeling	€ 107.593
Maximum pensioengevend salaris	€ 55.927
Franchise	€ 15.522
Maximum pensioengrondslag	€ 40.405 (=Pensioengevend salaris -/- franchise)
Opbouwpercentage	1,738%
Nabestaandenpensioen	Risicobasis

Wat biedt de pensioenregeling?

- Het partnerpensioen is tijdens de actieve deelneming volledig op risicobasis verzekerd en gelijk aan 70% van het ouderdomspensioen. Het wezenpensioen is voor ieder kind gelijk aan 20% van het partnerpensioen;
- Bij arbeidsongeschiktheidspensioen
WAO:
Het arbeidsongeschiktheidspensioen is per dag gelijk aan het op grond van artikel 21 lid 2 van de WAO geldende percentage van het verschil tussen het dagloon en het vervolgdagloon.
WIA:
Het arbeidsongeschiktheidspensioen bedraagt, ongeacht de mate van arbeidsongeschiktheid, per dag 5% van het WIA-dagloon dat geldt op de dag dat de WGA-uitkering ingaat.
Het dagloon wordt gemaximeerd op de wijze als bedoeld in hoofdstuk 3 van de Wet financiering sociale verzekeringen. Deze verzekering is vanaf 1 januari 2009 niet meer van kracht.
- Premievrijstelling: Bij arbeidsongeschiktheid (WAO of WIA) vindt er een premievrijstelling plaats (afhankelijk van de mate van arbeidsongeschiktheid) voor de pensioenvormen ouderdomspensioen, partnerpensioen, en wezenpensioen
- Partnerpensioen uitruilen in ouderdomspensioen:
De (gewezen) deelnemer die op grond van het pensioenreglement aanspraken heeft verworven op partnerpensioen, heeft op de pensioneringsdatum het recht zijn partnerpensioen geheel of gedeeltelijk om te ruilen in een hoger ouderdomspensioen. Bijzonder partnerpensioen en wezenpensioen worden niet uitgeruild;
Op de pensioneringsdatum respectievelijk bij beëindiging van het dienstverband met een werkgever in deze branche heeft de (gewezen) deelnemer het recht zijn tot dat tijdstip opgebouwde ouderdomspensioen gedeeltelijk uit te ruilen in een hoger partnerpensioen. Verevend ouderdomspensioen wordt niet uitgeruild.
- Vervroegen ouderdomspensioen:
De (gewezen) deelnemer heeft het recht om het ouderdomspensioen (gedeeltelijk) eerder te laten ingaan dan op de pensioendatum. Het ouderdomspensioen kan niet eerder ingaan dan op de eerste dag van de maand volgend op de maand

waarin de (gewezen) deelnemer de leeftijd bereikt die gelegen is vijf jaar voor de voor de (gewezen) deelnemer geldende AOW-gerechtigde leeftijd.

– Uitstellen ouderdomspensioen:

De (gewezen) deelnemer heeft het recht de pensioendatum uit te stellen tot uiterlijk de eerste dag van de maand waarin de (gewezen) deelnemer de leeftijd bereikt die gelegen is vijf jaar na de voor de (gewezen) deelnemer geldende AOW-gerechtigde leeftijd. Het verzoek tot uitstel van het ouderdomspensioen moet zes maanden vóór de pensioendatum worden ingediend.

Toeslagbeleid

De stichting streeft er naar om jaarlijks per 1 januari de opgebouwde pensioenaanspraken, de voorwaardelijke pensioenaanspraken (overgangsmaatregel) en de ingegane pensioenen te verhogen indien de middelen van het pensioenfonds toereikend zijn.

De opgebouwde pensioenaanspraken en de voorwaardelijke pensioenaanspraken (overgangsmaatregel) van actieve deelnemers worden in beginsel verhoogd met het percentage wat als volgt bepaald wordt:

- voor 4/5 deel het percentage waarmee de lonen in de bedrijfstak voor de Houtverwerkende Industrie op 1 oktober van het laatst verstreken jaar zijn gewijzigd ten opzichte van 1 oktober van het daaraan voorafgaande jaar; en
- voor 1/5 deel het percentage waarmee de lonen in de bedrijfstak voor de Houten en Kunststoffen Jachtbouw op 1 oktober van het laatst verstreken jaar zijn gewijzigd ten opzichte van 1 oktober van het daaraan voorafgaande jaar.

De opgebouwde pensioenaanspraken van gewezen deelnemers en de ingegane pensioenuitkeringen worden in beginsel verhoogd met het percentage waarmee de prijzen op 1 oktober van het laatst verstreken jaar zijn gewijzigd ten opzichte van 1 oktober van het daaraan voorafgaande jaar (CPI-cijfer alle huishoudens, afgeleid).

De ingegane arbeidsongeschiktheidspensioenen worden in beginsel verhoogd in overeenstemming met het percentage waarmee het dagloon ingevolge de WAO/WIA wordt verhoogd.

Verzekerdenbestand

(Aantallen)

	Actieve deelnemers	Gewezen deelnemers	Pensioen- gerechtigden	Totaal
Stand per 31 december 2018	5.723	11.466	3.614	20.803
Bij:				
Collectieve waardeoverdracht	0	0	0	0
Anders	2.233	2.423	621	5.277
Af:				
Collectieve waardeoverdracht	0	0	0	0
Anders	-2.307	-1.811	-451	-4.569
Mutaties per saldo	-74	612	170	708
Stand per 31 december 2019	5.649 ¹⁾	12.078	3.784	21.511

Specificatie pensioengerechtigden

	2019	2018
Ouderdomspensioen	2.807	2.689
Nabestaandenpensioen	942	887
Wezenpensioen	35	38
Totaal	3.784	3.614

1) Inclusief 276 deelnemers met (gedeeltelijke) vrijstelling van premiebetaling.

Beleggingen

Macro-economie en financiële markten

Macro economische ontwikkelingen 2019

De wereldeconomie liet in het grootste deel van 2019 een vertraging zien. Vooral de wereldhandel, de industriële productie en de investeringen stonden onder druk. In de VS bleef de arbeidsmarkt zich gedurende het hele jaar daarentegen redelijk tot goed ontwikkelen, waardoor ook de consumptiegroei nog op peil kon blijven. Pas in het vierde kwartaal leek de wereldeconomie voorzichtig uit te bodemen.

Voor een belangrijk deel werd de vertraging veroorzaakt door het drukkende effect op de bestedingen vanuit politieke onzekerheden. Daarbij ging het vooral om de handelsoorlog tussen de Verenigde Staten en China. Nadat beide landen over en weer importheffingen aankondigden, werd pas aan het einde van het jaar een eerste akkoord gesloten. De onrust is hiermee echter nog niet volledig verdwenen. De de-escalatie van het handelsconflict tussen de VS en China was goed nieuws voor de opkomende wereld, in het bijzonder voor de economieën in Oost-Azië. In Latijns-Amerika en het Midden-Oosten leidden protesten tot beleidsonzekerheid, met negatieve gevolgen voor de directe groeivoorzichten en kapitaalstromen. De zwakte van de valuta's in de betrokken landen maakt het voor centrale banken moeilijker om te blijven versoepelen. In Europa speelde vooral de discussie rond de Brexit. Met de komst van de nieuwe Britse premier Boris Johnson leek aanvankelijk het risico van een No Deal toe te nemen, maar met de ruime verkiezingswinst van de Conservatieven in december nam dit risico sterk af.

In reactie op de politieke onrust en om preventief negatieve macro gevolgen te voorkomen, stopte de Fed niet alleen met renteverhogingen, maar voerde zelfs drie renteverlagingen door. Aan het eind van zijn termijn vierde ook de vertrekkende voorzitter van de Europese Centrale Bank (ECB) Mario Draghi een nieuwe ronde van versoepeling door. Daarnaast probeerden ook Chinese beleidsmakers de handelsrisico's deels goed te maken met maatregelen die de binnenlandse vraag een impuls moesten geven.

Financiële markten 2019

De rentes op obligaties van ontwikkelde markten zijn in 2019 per saldo gedaald. Dit werd vooral veroorzaakt door per saldo zwakke macro cijfers, vrees voor een verdere groeivertraging vanwege de politieke onrust en de verwachting en daarna realisatie van extra steun van de centrale banken. De obligatierentes bereikten in augustus nieuwe dieptepunten. Zelfs zeer lange swap rates noteerden even onder de 0%. De afname van politieke risico's droeg daarna bij aan een opwaartse correctie van de rentes in het vierde kwartaal. De extra stimulansen vanuit het monetaire beleid betekende een belangrijke steun voor financiële markten. Aandelen stegen met meer dan 30% tot nieuwe recordhoogtes, ondanks economische, bedrijf- en politieke onzekerheid. De handelsspanningen hadden vooral een negatief effect op het beleggerssentiment voor opkomende landen. Per saldo bleven hierdoor aandelen opkomende markten duidelijk achter. Naast de relatief veilige staatsobligaties sloten ook bedrijfsobligaties en vastgoed het jaar met hoge rendementen af.

Vooruitzichten macro en markten

Bij het samenstellen van dit jaarverslag zijn de financiële markten hard geraakt door de ingrijpende maatregelen die wereldwijd worden genomen om het corona-virus in te dammen. De omvang van deze maatregelen en de effecten op de –wereldwijd nauw verbonden– economische regio's is zonder precedent. Hiermee is er, behalve de constatering dat economieën hier op korte termijn hard geraakt worden, nog geen duidelijkheid wat de schade op middellange en langere termijn is. Een belangrijke factor is hierbij ook wat centrale banken en overheden aan maatregelen invoeren om bedrijven en consumenten te beschermen tegen de scherpste gevolgen van deze maatregelen.

De handelonzekerheid is een ander een risico voor de macro-economische vooruitzichten, hoewel de eerste handelsafspraken tussen de VS en China een positief signaal afgeven. Hoe lang de groeiperiode van de Amerikaanse economie, nu al de langste in de moderne

economische geschiedenis, zal aanhouden, hangt vooral af van politieke ontwikkelingen. Zelfs als president Trump de handelsvrede tot na de presidentsverkiezingen probeert te bewaren, kunnen de verkiezingen zelf voor veel volatiliteit zorgen.

Beleggingsbeleid PHJ

Strategische allocatie

Het Bestuur van PHJ heeft in het beleggingsplan 2019 de strategische allocatie niet aangepast ten opzichte van het voorgaande jaar.

De normportefeuille die per 1 januari 2019 is vastgesteld bestond uit de volgende categorieën:

- 61,5% in de matchingportefeuille
- 38,5% in de returnportefeuille

Afdekking renterisico

De strategische afdekking van het renterisico van de pensioenverplichtingen is bij aanvang op 50% gehouden. De renteafdekking vindt plaats op basis van de pensioenverplichtingen contant gemaakt met de rentetermijnstructuur inclusief UFR, zoals gepubliceerd door De Nederlandsche Bank (DNB).

In augustus is met de sterke rentedaling het fonds in de situatie terecht gekomen dat er aanvullende maatregelen nodig waren om het neerwaarts risico te beschermen. De renteafdekking is toen verhoogd naar 55% op basis van de markrentetermijnstructuur (dit is circa 65% op basis van UFR). Er is gekozen om de afdekking te baseren op de markrentetermijnstructuur aangezien dit beter aansluit op de afdekkingen die mogelijk zijn in de markt en de op handen zijnde nieuwe UFR methodiek (welke meer naar marktrente tendeert).

Beleggingsmix

Het door het Bestuur vastgestelde strategische beleggingsbeleid en de feitelijke allocatie per ultimo 2019 kan als volgt worden samengevat:

Categorie	Strategische Asset Allocatie 2019-2022	Norm- portefeuille 2019	Werkelijke portefeuille
Nominale matching	40,0%	36,0%	35,3%
Euro Bedrijfsobligaties	10,0%	17,0%	17,3%
NL Woninghypotheken	10,0%	7,0%	6,2%
Indexleningen	1,5%	1,5%	1,3%
Totaal Matching Portefeuille	61,5%	61,5%	60,1%
Hoogrentende Obligaties	13,0%	13,0%	13,5%
Global High Yield obligaties	4,5%	4,5%	4,6%
Obligaties Opkomende Markten	8,5%	8,5%	8,9%
Liquide Return	15,5%	17,5%	18,7%
Wereldwijd Ontwikkelde Markten	12,0%	12,5%	13,1%
Opkomende Markten	3,5%	3,5%	4,0%
Grondstoffen	0,0%	1,5%	1,6%
Illiquide Return	10,0%	8,0%	7,7%
Niet-beursgenoteerd Vastgoed	10,0%	7,5%	7,3%
Infrastructuur	0,0%	0,5%	0,3%
Private Equity	0,0%	0,0%	0,1%
Totaal Return Portefeuille	38,5%	38,5%	39,9%

Rendement

In 2019 werd een hoog rendement gerealiseerd door zowel de sterk gedaalde rente als de hogere koersen op de aandelenmarkten. Het totale portefeuillerendement bedroeg 14,3%.

Onze verplichtingen stegen door de gedaalde rente met een aanzienlijk groter bedrag dan onze beleggingsopbrengsten. Per saldo daalde hierdoor onze dekkingsgraad.

Het jaarrendement van de aandelenportefeuille was 23,9% (benchmark: 24,8%).

De vastrentende waarden realiseerden een positief resultaat van 12,8%, versus een benchmarkrendement van 11,1%.

In onderstaande tabel worden de rendementen over het gehele jaar per beleggingscategorie weergegeven:

Categorie	Portefeuille	Benchmark
Nominale matching	17,4%	15,4%
Euro Bedrijfsobligaties	5,2%	4,9%
NL Woninghypotheken	6,6%	4,0%
Indexleningen	4,4%	5,4%
Hoogrentende Obligaties	12,3%	12,9%
Global High Yield obligaties	9,2%	10,6%
Obligaties Opkomende Markten	14,0%	14,0%
Liquide Return	18,3%	19,0%
Wereldwijd Ontwikkelde Markten	24,1%	25,9%
Opkomende Markten	22,6%	20,6%
Grondstoffen	9,6%	11,1%
Illiquide Return	9,6%	8,0%
Niet-beursgenoteerd Vastgoed	10,0%	8,4%
Infrastructuur	6,2%	2,7%
Private Equity	-4,6%	13,9%

Maatschappelijk Verantwoord Beleggen

Beleid

In de Investment Beliefs heeft het fonds de volgende overtuiging opgenomen: We geloven dat maatschappelijk verantwoord beleggen tot een beter risico/rendementsprofiel leidt.

Hiermee bedoelen we het volgende. We beleggen voor de lange termijn. Daarom beleggen we in ondernemingen die het vermogen hebben zich aan te passen aan veranderende omstandigheden, waardoor zij meer toekomstbestendig zijn dan ondernemingen die in mindere mate over dit aanpassingsvermogen beschikken. Dit leidt tot een beperking van onbeloonde beleggingsrisico's.

Een duurzaam beleggingsbeleid richt zich op het betrekken van afwegingen op het vlak van milieu, sociale omstandigheden en (ondernemings)bestuur in de beleggingsbeslissingen, aanvullend op de gebruikelijke financiële aspecten.

Door deze elementen te betrekken in de keuzes voor beleggingen worden neerwaartse risico's gereduceerd. Negatief gedrag van ondernemingen en overheden op een van deze immateriële factoren leidt immers tot materiële risico's in de portefeuille en daarmee voor het fonds. Het overtreden van veiligheidsvoorschriften voor medewerkers, het hanteren van een onzuivere governance structuur en het niet naleven van milieureggeving zijn activiteiten die wellicht op korte termijn financieel gewin opleveren, maar op langere termijn aanzienlijke schade kunnen veroorzaken. Dit leidt daarmee tot een financieel risico, maar tevens tot een reputatierisico voor het pensioenfonds. Het fonds wenst niet geassocieerd te worden met bedrijven die zich niet aan elementaire uitgangspunten rondom milieu, sociale omstandigheden en ondernemingsbestuur houden.

Naast de bovengenoemde risico's ziet het bestuur van PHJ ook kansen bij het beleggen in duurzame beleggingscategorieën. Deze kunnen op langere termijn de potentie hebben om vanwege hun focus juist bovengemiddeld te presteren.

De doelstelling van PHJ is om een verantwoord beleid voeren, waarin ook de deelnemers zich kunnen herkennen. Het fonds wil transparant zijn over het gevoerde beleid, en over de effecten van dit beleid (voor zover direct zichtbaar).

PHJ ziet duurzaam beleggen als een integraal onderdeel van het beleggingsproces. Dat betekent dat verantwoord beleggen wordt meegewogen in elke investeringsbeslissing. Bij de selectie en monitoring van vermogensbeheerders wordt integratie van materiële ESG-risico's en kansen meegewogen. Hiervoor worden de volgende criteria gehanteerd:

- Betrokkenheid bij verantwoord beleggen.
- Integratie van ESG-factoren in beleggingsproces en onderzoek.
- Bewijs van ESG-integratie met heldere en concrete voorbeelden.
- Bewijs van stembeleid en een dialoogprogramma.
- Uitsluitingsbeleid op basis van ESG-factoren.

Daarnaast dienen de beleggingsfondsen –conform het wettelijk verbod– bedrijven uit te sluiten die betrokken zijn bij de productie van, of handel in, controversiële wapens, zoals massavernietigingswapens en wapens met een aanzienlijk risico op (burger)slachtoffers tijdens en/of na afloop van een militair conflict.

Prudent Person 2019

Binnen het beleggingsbeleid wordt rekening gehouden met de prudent-person regel in Artikel 135 van de Pensioenwet en Artikel 13 van het Besluit FTK Pensioenfonds. Deze regel houdt in grote lijnen in dat:

1. De waarden worden belegd in het belang van de (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden;
2. De activa zodanig worden belegd dat de kwaliteit, veiligheid, liquiditeit en het rendement van de portefeuille als geheel zijn gewaarborgd;
3. De activa die ter dekking van de voorziening worden aangehouden, worden belegd op een wijze die strookt met de aard en de duur van de verwachte toekomstige pensioenuitkeringen;
4. De activa hoofdzakelijk worden belegd op gereguleerde markten;
5. Beleggingen in derivaten zijn toegestaan voor zover deze bijdragen aan een vermindering van het risicoprofiel of een doeltreffend portefeuillebeheer vergemakkelijken. Een bovenmatig risico m.b.t. een en dezelfde tegenpartij en andere derivatenverrichtingen wordt vermeden;
6. De activa naar behoren worden gediversifieerd over waarden en emittenten. Risicoaccumulatie in de portefeuille wordt vermeden en beleggingen in de bijdragende ondernemingen worden beperkt tot ten hoogste 5% van de portefeuille. Beleggingen in ondernemingen die tot dezelfde groep als de bijdragende ondernemingen behoren, worden beperkt tot ten hoogste 10% van de portefeuille;
7. De beleggingen gewaardeerd zijn op basis van marktwaardering (en waartegen ze kunnen worden verhandeld).

Beleggingsbeleid in belang van aanspraak- en pensioengerechtigden

Het beleggingsbeleid wordt onderbouwd middels een ALM-studie. Input hiervoor is de verplichtingenstructuur, ambitie en risicohouding van het fonds. De gevolgen van het beleggingsbeleid voor de verschillende belanghebbenden worden in de ALM-studie zorgvuldig afgewogen. Er wordt gebruik gemaakt van gevoeligheidsanalyses op de inputparameters.

Veiligheid, kwaliteit, liquiditeit en rendement van portefeuille als geheel

Het risico van de portefeuille wordt gemeten ten opzichte van de verplichtingen, waarbij ook een verdeling van het risico naar risicobronnen wordt gemonitord. De portefeuille is voornamelijk belegd in liquide categorieën, tenzij het bestuur de illiquiditeit vindt opwegen tegen de voordelen van de categorie. In investment cases wordt deze afweging gemaakt. In het Beleggingsplan is een beleid aangaande herbalanceren vastgesteld.

Belegging van waarden ter dekking van de technische voorzieningen

De portefeuille is ingedeeld in een matchingportefeuille en een returnportefeuille. Binnen de matchingportefeuille wordt alleen belegd in vastrentende waarden en rentederivaten met een laag risicoprofiel. In het mandaat van de matching portefeuille zijn richtlijnen vastgelegd over de toegestane instrumenten, verdeling over de looptijdblokken en mate van actief risico. Via rapportages wordt het bestuur geïnformeerd over de mate van afdekking en de effectiviteit van de afdekking. Het beleggingsbeleid wordt bijgestuurd op basis van veranderingen in de financiële positie van het fonds en de economische omgeving.

Beleggingen hoofdzakelijk op gereguleerde markten

De portefeuille is hoofdzakelijk op gereguleerde markten belegd. Uitzondering hierop vormen de portefeuilles hypotheken, vastgoed en private equity.

Derivatenbeleid

Het fonds maakt alleen gebruik van derivaten voor risicomanagement en efficiënt portefeuillebeheer. Dit betreft onder andere valuta termijn contracten, renteswaps en termijncontracten op grondstoffen. Ten einde het renterisico ten opzichte van de verplichtingen te beheersen wordt het vastrentende beheerders toegestaan interest rate swaps aan te gaan namens het fonds. Via rapportages wordt het bestuur geïnformeerd over tegenpartijrisico's

Diversificatie

De portefeuille is gespreid over beleggingscategorieën, regio's, landen, sectoren en individuele namen.

Marktwaaardering

De beleggingen worden gewaardeerd op marktwaarde. Voor het grootste deel van de portefeuille zijn prijzen op basis van actieve markten beschikbaar. Uitzondering hierop vormen de illiquide portefeuilles.

Z-score 2019 en performancetoets 2020

De Z-score laat het verschil zien tussen het werkelijke rendement van de portefeuille en het rendement van de benchmark. Een positief getal betekent dat de beleggingen van PHJ het beter deden dan de markt. Een negatief getal betekent dat de beleggingen het juist slechter deden. Ook de kosten tellen mee in de berekening. Pensioenfonds berekenen elk jaar een Z-score. Ook doen ze elk jaar een performancetoets. Deze toets geeft de Z-score over een periode van vijf jaar. Als de uitkomst van de performancetoets negatief is (lager uitvalt dan 0), kan een deelnemer binnen het verplicht gestelde bedrijfstakpensioenfonds een verzoek indienen tot vrijstelling van deelname.

De Z-score in 2019 is 0,59. De performancetoets is 1,72 inclusief de te hanteren toevoeging van 1,28.

Financiële paragraaf

Inleiding

Het pensioenfonds wil aan zijn in paragraaf C (Karakteristieken van het fonds) omschreven doelstelling voldoen. Het is daarom belangrijk dat het pensioenfonds over voldoende middelen beschikt om (toekomstige) uitkeringen te kunnen betalen. Het bestuur gebruikt hiervoor de beleidsinstrumenten premiebeleid, toeslagenbeleid en beleggingsbeleid.

In deze paragraaf komen deze instrumenten aan de orde. Na het premie- en toeslagenbeleid geeft het bestuur inzicht in de voorzieningen en reserves.

Premie

Het pensioenfonds kent een drietal premies: de gedempte premie, de kostendekkende premie en de feitelijke premie.

Gedempte premie

De gedempte kostendekkende premie is gelijk aan de som van:

- de koopsom benodigd voor inkoop van de pensioenen in het geldende kalenderjaar;
- de risicopremie voor het niet-ingekochte deel van partner- en wezenpensioen;
- de risicopremie in verband met premievrijstelling en toekenning van arbeidsongeschiktheidspensioen;
- de opslag voor het in stand houden van het vereiste eigen vermogen;
- de opslag voor uitvoeringskosten;
- indien nodig aanvullende premies in het kader van een herstelplan.

De gedempte premie in 2019 bedraagt € 22.018 (in 2018: € 21.162).

Kostendekkende premie

De kostendekkende premie in 2019 bedraagt € 25.576 (in 2018: € 24.583). De kostendekkende premie geeft de marktwaarde weer van de aangroei van de onvoorwaardelijke pensioenaanspraken. Onderdeel van de kostendekkende premie is de technische koopsom, deze is in 2019 gebaseerd op de rentetermijnstructuur van ultimo 2018.

Feitelijke premie

De premie voor de houtverwerkende industrie en voor de jachtbouw bedraagt in 2019 25,40% van de pensioengrondslag. Daarnaast geldt voor de HVI een premie van 1,5% voor de VPL-/overgangsregeling. De werkgeversbijdrage beide sectoren is 12,70%, de werknemers betalen een eigen bijdrage van 12,70%. De gehele premie wordt volledig geïnd bij de werkgever. In 2019 bedroeg de feitelijke premie (exclusief premie overgangsregeling) € 22.046 (in 2018: € 21.546). De feitelijke betaalde premie is hoger dan de gedempte kostendekkende premie en daarmee toereikend.

De samenstelling van de feitelijke premie is als volgt:

	2019	2018
Actuarieel benodigd	17.514	16.521
Opslag in stand houden vereist vermogen	2.277	2.462
Opslag voor uitvoeringskosten	2.227	2.179
Premiemarge	28	384
Totaal	22.046	21.546

Toeslag

Het bestuur beslist jaarlijks in hoeverre een toeslag kan worden verleend op de pensioenaanspraken van (gewezen) deelnemers en de pensioenrechten van pensioengerechtigden. Het bestuur dient hierbij rekening te houden met de beschikbare middelen.

Het bestuur hanteert de volgende staffel als leidraad voor toeslagverlening:

- Indien het eigen vermogen zodanig is dat daarmee alle toekomstige toeslagen op basis van de ambitie volledig kunnen worden gerealiseerd, wordt een volledige toeslag verleend;
- Indien het eigen vermogen kleiner of gelijk is aan 10% van de voorziening pensioenverplichtingen wordt geen toeslag verleend;
- Indien het eigen vermogen groter is dan 10% van de voorziening pensioenverplichtingen, doch kleiner is dan het eigen vermogen dat nodig is om de volledige ambitie te kunnen realiseren, wordt de toeslag naar rato verleend, onder voorwaarde dat de pro rata toeslag ten minste 0,5% bedraagt.

Risicoparagraaf

Het pensioenfonds beschikt over een risicomanagementbeleid. Hierin is op hoofdlijnen beschreven hoe het pensioenfonds risico's beheerst en welke kaders hiervoor bij het pensioenfonds en bij alle uitbestedingspartners gehanteerd worden. In het beleid zijn de uitgangspunten opgenomen en wordt beschreven op welke wijze het pensioenfonds invulling geeft aan de risico-governance en aan het risicomanagementraamwerk.

1 Governance

De governancestructuur van het pensioenfonds is zodanig ingericht dat de onafhankelijkheid van het tweedelijns respectievelijk derdelijns risicomanagement ten opzichte van de eerste respectievelijk eerste en tweede lijn is gewaarborgd.

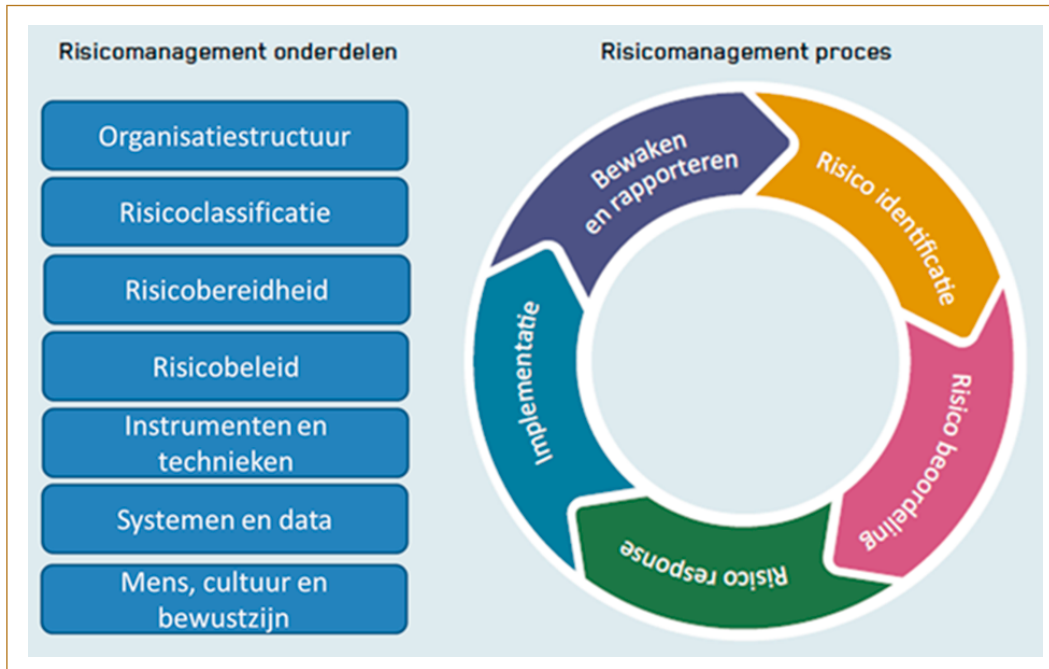
In de risico-governance is het bestuur respectievelijk de bestuurscommissies waaraan taken zijn gedelegeerd eerste lijn verantwoordelijk. Vanuit die verantwoordelijkheid bestaat de rol van het bestuur uit:

- Implementeren in de dagelijkse bedrijfsvoering en de prioritering van het management van het integraal risicomanagementraamwerk.
- Uitvoeren van het risicomanagementproces bestaande uit het identificeren en beoordelen van risico's, het vaststellen en implementeren van risicobeheersmaatregelen en bewaken en rapporteren van de risico's en de genomen beheersmaatregelen, rekening houdend met de uniformiteit waaronder de risicobereidheid.
- Rapporteren aan zowel het bestuur als andere interne en externe belanghebbenden over de risico's waaraan het pensioenfonds is blootgesteld.
- Waarborgen van risicobewustzijn, integriteit, ethisch gedrag en het verkondigen van het belang van risicomanagement.

De sleutelfunctiehouder risicobeheer is tweede lijn verantwoordelijk en ondersteunt het bestuur bij de vaststelling of alle risico's afdoende worden beheerst. Dat blijkt uit het periodiek vaststellen of de diverse risicorapportages zijn ontvangen, zijn behandeld en of hiervan een zichtbare beoordeling is geweest (is vastgelegd). Andere tweede lijn functies zijn de sleutelfunctiehouder actuarieel, de compliance officer en de privacy officer.

De sleutelfunctiehouder interne audit is derde lijn verantwoordelijk. Hij/zij ondersteunt en adviseert de eerste en tweede lijn en bewaakt of de eerste en tweede lijn hun verantwoordelijkheden ook daadwerkelijk nemen.

2 Risicomanagementraamwerk

Risicomanagementonderdelen

Het raamwerk bestaat uit zeven risicomanagementonderdelen:

1. Het risicobeheer is doeltreffend en goed geïntegreerd in de organisatiestructuur en de besluitvormingsprocessen.
2. PHJ stelt strategieën, processen en rapportageprocedures vast die noodzakelijk zijn voor het regelmatig onderkennen, meten, bewaken en beheren van de risico's en het rapporteren hierover.
3. PHJ heeft haar risicobereidheid gedefinieerd en heeft daaraan meetbare prestatie-indicatoren gekoppeld.
4. PHJ draagt zorg voor de uitvoering van het beleid, evalueert het beleid ten minste driejaarlijks en past het beleid bij belangrijke wijzigingen onverwijld aan.
5. PHJ heeft de instrumenten en technieken benoemd ter concrete en praktische ondersteuning van de uitvoering van het risicoproces.
6. PHJ beschikt over systemen en data voor het vastleggen, opslaan en analyseren van kwantitatieve en kwalitatieve risico data.
7. PHJ besteedt aandacht aan mensen, cultuur en bewustzijn als essentieel onderdeel van adequaat risicomanagement.

Risicomanagementproces

Voor het borgen van kwaliteit wordt gewerkt met een cyclus voor het beheer van de verschillende onderdelen van het raamwerk.

Voor een eenduidige benadering van de beheersing van risico's binnen PHJ is daartoe een risicomanagementproces gedefinieerd, bestaande uit de volgende onderdelen:

- Risico-identificatie: het op basis van de strategie en doelstellingen identificeren van de potentiële risico's die de realisatie van de strategie en doelstellingen kunnen belemmeren.
- Risicobeoordeling: het analyseren, beoordelen en mogelijk kwantificeren van de (oorzaken van de) risico's.
- Risicoresponse: het bepalen van de maatregelen om met het risico om te gaan, waarbij opties zijn:
 - risicovermijding (stoppen met activiteiten),
 - risico-acceptatie (geen maatregelen),

- risicobeheersing (beheersingsmaatregelen / controls), of
- risico delen (herverzekeren)
- Implementatie: het daadwerkelijk inrichten, implementeren en verankeren van de maatregelen.
- Bewaken & rapporteren: het gedurende het gehele risicomanagementproces bewaken en verantwoording afleggen over de kwaliteit en voortgang.

Eigenrisicobeoordeling

Een wezenlijk onderdeel van het risicomanagementraamwerk is de eigenrisicobeoordeling (ERB). De ERB is een instrument voor PHJ om inzicht te krijgen in de samenhang tussen de strategie, de materiële risico's die PHJ kunnen bedreigen, de mogelijke gevolgen hiervan voor de financiële positie van PHJ en de pensioenaanspraken en pensioenrechten. De ERB geeft inzicht in de effectiviteit van het risicobeheer inclusief de (feitelijke) beheersmaatregelen. Dit inzicht is van essentieel belang voor de vormgeving van het risicobeheer van PHJ. PHJ voert tenminste driejaarlijks een reguliere ERB uit. Deze frequentie is geënt op de (strategische) beleidscyclus van het fonds, zodat de ERB een onderbouwing is voor strategische beleidsbesluiten. Daarnaast zijn er twee soorten omstandigheden die om een tussentijdse actualisatie van (een deel van) de ERB vragen:

- a. Een significante wijziging in het risicoprofiel (bijvoorbeeld een significante wijziging in de risicohouding).
- b. Een strategisch besluit met een materiële impact op het risicoprofiel.

IRM jaarplan

In het IRM jaarplan worden de thema's vastgelegd en ingepland, waarbij expliciet aandacht zal worden besteed aan de daarmee gepaard gaande risico's. De belangrijkste risico-gerelateerde thema's in 2019 waren:

- De mogelijke gevolgen van Brexit voor het beleggingsbeleid.
- De verplichtingen vanuit de Nederlandse wet- en regelgeving ingevolge de IORP II richtlijn.
- Implementatie van de Uniforme RekenMethodiek (URM) in de deelnemercommunicatie.
- Beoordeling van de vermogensbeheerdienstverlening door NN Investment Partners (NN IP).
- Beoordeling van de pensioenbeheerdienstverlening door AZL.
- Herijking van de systematische integriteitsrisicoanalyse (SIRA).

Daarnaast zijn in 2019 de beheersmaatregelen van het operationeel risico, het uitbestedingsrisico AZL, het IT-risico bestuur(sorganen) en het integriteitsrisico integraal herijkt.

In 2020 zal het bestuur nadere risico-gerelateerde aandacht geven aan de overgang op een ander administratieplatform binnen AZL, het voorbereiden op en eventueel implementeren van wet- en regelgeving ingevolge het pensioenakkoord, de mogelijke gevolgen van een overgang op ESTER en vaststelling van de eigen risicobeoordeling.

3 Risicobeoordeling

Onderstaand zijn de risico-inschattingen, beheersmaatregelen en acties opgenomen van de risicocategorieën die door het fonds worden onderscheiden.

De vijf belangrijkste netto risico's eind 2019 zijn:

- 1) Belangenverstrengeling (onderdeel integriteitsrisico): het risico dat reputatieschade en/of claims ontstaan doordat een verbonden persoon zoals gedefinieerd in de gedragscode meerdere belangen dient, die een zodanige invloed op elkaar kunnen uitoefenen dat zijn integriteit en die van het pensioenfonds ten aanzien van het ene of het andere belang in het geding komt.
- 2) Ondernemingsklimaat (onderdeel omgevingsrisico): het risico als gevolg van veranderingen in de omgeving op het gebied van economie, beursklimaat, loon- en/of koopkrachtontwikkeling, maatschappij, politiek en/of technologie.

- 3) Rente (onderdeel matching-/renterisico): het risico dat rentefluctuaties –als gevolg van ontoereikende afstemming tussen rentegevoelige activa en passiva (inclusief off-balanceposten) op het gebied van rentelooptijden en rentevoet– leiden tot ongewenste effecten op balans en resultaat.
- 4) Kwaliteit AZL (onderdeel uitbestedingsrisico): het risico dat de door de externe partij geleverde kwaliteit van de werkzaamheden niet in overeenstemming is met het door het pensioenfonds gewenste dan wel aan belanghebbenden toegezegde kwaliteitsniveau.
- 5) Verplichtstelling (onderdeel juridisch risico): het risico dat werkgevers en/of werknemers niet zijn aangesloten en/of aangemeld bij het pensioenfonds, terwijl dit op grond van de verplichtstellingsbeschikking wel het geval zou moeten zijn (geen premie, wel recht).

Ten aanzien van belangenverstremming geldt dat de kans en impact hoger worden ingeschat dan de risicobereidheid. PHJ zal in 2020 een zero tolerance beleid ontwikkelen en implementeren.

Ten aanzien van ondernemingsklimaat geldt dat zowel de kans als de impact van het risico, gegeven de financiële positie van het fonds en de politiek maatschappelijke discussie over een nieuw pensioenstelsel, als aanzienlijk zijn ingeschat; dit risico heeft de potentie om binnen een jaar op te treden en heeft een uitstralings-effect naar de gehele pensioensector met een mogelijk aanzienlijke daling van deelnemerstevredenheid als gevolg.

Voor renterisico wordt de kans als aanzienlijk ingeschat (potentieel optreden binnen een jaar). Door de beheersmaatregelen die het fonds heeft getroffen, wordt de impact beperkt.

Ten aanzien van de kwaliteit AZL vertoonden de SLA-rapportages van AZL over 2019 een aantal niet tijdige processen op het gebied van werkgevers- en deelnemersadministratie. Daarnaast was er sprake van diverse klachten en incidenten rondom werkgevers en deelnemers. Directe en toekomstbestendige actie vanuit AZL was vereist. Besloten is tot transitie van AZL Amsterdam naar AZL Heerlen. In het vierde kwartaal 2019 heeft een risicoanalyse van het bestaande systeem bij AZL Amsterdam en het doelsysteem bij AZL Heerlen plaatsgevonden. Bewaking van de transitie in 2020 vindt plaats met behulp van een risicoregister transitie.

De verplichtstelling heeft bijzondere aandacht, gegeven de aanzienlijke kans van potentieel optreden binnen een jaar. De impact is beperkt tot gevolgen voor het fonds zelf en heeft naar verwachting een beperkte daling van deelnemerstevredenheid tot gevolg, die is te herstellen. Het handhavingsbeleid is verder uitgewerkt, waarbij onder andere de taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de pensioenuitvoerder duidelijk zijn vastgelegd, inclusief de mate van periodiciteit van de verschillende rapportages. De implementatie van het handhavingsbeleid wordt bewaakt onder de verwachting dat de kans kan worden teruggebracht naar beperkt. De belangrijkste risico's waarmee wij naar aanleiding van covid-19 worden geconfronteerd, houden verband met de financiële markten (inclusief rentetarieven, aandelenkoersen en spreads), het verzekeringstechnisch risico (inclusief sterfte en gedrag van deelnemers) en operationeel risico (continuïteit van bedrijfsprocessen).

Matching-/renterisico

Een pensioenfonds loopt renterisico doordat de waarde van de verplichtingen van het fonds anders op renteveranderingen reageert dan de waarde van de beleggingen.

Het renterisico is het risico als gevolg van het niet gematcht zijn van activa en passiva (inclusief off-balanceposten) dan wel inkomsten en uitgaven in termen van rentevoet, looptijden, basisvaluta, liquiditeit en gevoeligheid voor ontwikkeling in prijspeil.

Het fonds kiest bewust om een gedeelte van het renterisico niet af te dekken om herstelcapaciteit te behouden. Het pensioenfonds maakt gebruik van een strategie waarbij 55% van het renterisico op basis van markrentre afgedekt wordt. De renteafdekking wordt maandelijks gerapporteerd aan het bestuur. De netto impact van renteveranderingen op de dekkingsgraad worden in kwartaal- en risicorapportages inzichtelijk gemaakt. Als onderdeel van de kwartaalrapportage vermogensbeheer wordt daarnaast de effectiviteit van de renteafdekking weergegeven en besproken in de beleggingsadviescommissie en daarna in het bestuur.

Het grootste gedeelte van de beleggingsportefeuille is belegd in euro's genoteerde waarden. De vreemde valuta-exposure van de beleggingscategorieën Aandelen, High Yield en Obligaties Opkomende Markten HC wordt binnen de fondsen gedeeltelijk afgedekt naar Euro's. Het liquiditeitsrisico wordt bewaakt met behulp van een maandelijkse liquiditeit in stress toets. Onderdeel van

de toets is de eventuele cashbehoefte vanuit EMIR. Het inflatierisico wordt voor een deel afgedekt door middel van het beleggen in producten die een natuurlijke inflatiebescherming in zich herbergen. Met enige regelmaat wordt beoordeeld of het wenselijk is extra inflatiebescherming in de beleggingsportefeuille aan te brengen.

Marktrisico

Het marktrisico is het risico ten gevolge van het blootstaan aan wijzigingen in marktprijzen van verhandelbare financiële instrumenten binnen een handelsportefeuille.

Dit risico is nader onderverdeeld in prijsvolatiliteit, marktliquiditeit en concentratie en correlatie. Deze risico's zijn met name extern gedreven.

Het fonds kiest voor spreiding in de beleggingsportefeuille qua risicoprofiel van de achterliggende beleggingen in relatie tot de verplichtingen van het fonds. Beleggen in risicovollere producten wordt bewust gedaan in de veronderstelling dat daar een hoger rendement tegenover staat. De strategische mix volgt uit een ALM-studie, die minimaal één keer in de drie jaar wordt uitgevoerd. De nadere tactische invulling vindt plaats in het jaarlijkse beleggingsplan, dat vervolgens gedurende het jaar continu wordt gemonitord. In het beleggingsmandaat zitten restricties ten aanzien van ratings, concentratie en asset categorie. Hierover wordt per kwartaal gerapporteerd. Het fonds heeft gedetailleerde beleggingsrichtlijnen opgesteld voor de fiduciair manager; de fiduciair manager bewaakt deze richtlijnen (mandaatcompliance). Elk kwartaal wordt in een rapportage door de fiduciair manager het volgende vastgelegd:

- de ontwikkeling van de geschatte dekkingsgraad gedurende het kwartaal;
- de behaalde rendementen in het kwartaal en vanaf de vorige jaarultimo per beleggingscategorie, inclusief de eventuele derivatenportefeuilles;
- de realisatie van het gevoerde beleggingsbeleid van de operationeel vermogensbeheerders.

Daarnaast wordt door de fiduciair manager op maandbasis een portefeuilleoverzicht inclusief rendementsoverzicht verstrekt. Verder verstrekt de fiduciair manager op kwartaalbasis een risicorapportage, waarin de belangrijkste marktrisico's zijn weergegeven.

Per 31 december 2019 bevinden alle netto risico's zich binnen de door het bestuur vastgestelde risicotolerantie.

Kredietrisico

Het kredietrisico is het risico dat een kredietnemer zijn afgesproken betalingen niet nakomt of dat de kredietwaardigheid van een kredietnemer afneemt, waardoor de kredietverstrekker financiële schade oploopt.

Het fonds let scherp op kredietwaardigheid en liquiditeit. Binnen de beleggingsportefeuilles worden limieten opgenomen op kredietwaardigheidratings van beleggingen in instrumenten, landen en/of sectoren. Bij het aangaan van nieuwe derivatentransacties wordt de tegenpartij getoetst op kredietwaardigheid, bestaande exposure en aan de hand van de gehanteerde watchlist. Het pensioenfonds doet geen discretionaire rente-afdekking. Maximale posities en vereiste soorten dekking komen tot uiting in de DMR fondsen (Duration Matching Range). Die wisselen dagelijks onderpand uit met tegenpartijen. Over de onderpandposities en de kwaliteit daarvan wordt gerapporteerd. Door het stellen van onderpand en het spreiden over meerdere tegenpartijen wordt het verlies bij een faillissement van één van deze partijen beperkt.

Per 31 december 2019 bevindt het netto risico zich binnen de door het bestuur vastgestelde risicotolerantie.

Verzekeringstechnisch risico

Het verzekeringstechnisch risico is het risico dat uitkeringen (nu dan wel in de toekomst) niet gefinancierd kunnen worden vanuit premie- en/of beleggingsinkomsten als gevolg van onjuiste en/of onvolledige (technische) aannames en grondslagen.

Dit risico is nader onderverdeeld in sterfte/langleven, arbeidsongeschiktheid en concentratie en correlatie. Deze risico's zijn met name extern gedreven.

De belangrijkste risico's voor het fonds zijn de levensverwachting en arbeidsongeschiktheid. Het verzekeringstechnisch risico wordt bewaakt aan de hand van de jaarlijkse actuariële analyses van het fonds en landelijke publicaties inzake levensverwachting en arbeidsongeschiktheid. Het fonds houdt een IBNR-voorziening aan. Het risico bij overlijden en arbeidsongeschiktheid is herverzekerd.

Per 31 december 2019 bevinden alle netto risico's zich binnen de door het bestuur vastgestelde risicotolerantie.

Omgevingsrisico

Het omgevingsrisico is het risico als gevolg van buiten het pensioenfonds komende veranderingen op het gebied van concurrentieverhoudingen, belanghebbenden, reputatie en ondernemingsklimaat.

Dit risico is nader onderverdeeld in concurrentie, afhankelijkheid, reputatie en ondernemingsklimaat. Deze risico's zijn met name extern gedreven.

Dit risico is voor het fonds zelf het minst direct te beïnvloeden. Om die reden volgt het fonds ontwikkelingen in de nabije omgeving van het fonds op de voet. Dit betreft met name ontwikkelingen bij aangesloten werkgevers, media-aandacht voor pensioen in algemene zin en media-aandacht voor het fonds in het bijzonder. Communicatie en engagement zijn belangrijke instrumenten voor het fonds in de beheersing van het omgevingsrisico. Het fonds is verplicht gesteld. De berekening van de Z-score en de performancetoets wordt jaarlijks gemonitord door de beleggingsadviescommissie en gecertificeerd door de accountant. Het fonds beschikt over een communicatiebeleidsplan, van waaruit jaarlijks een jaarplan wordt afgeleid. Daarnaast heeft het fonds een transparantiedocument en een crisis- en communicatienoodplan. Tevens bewaakt het fonds haar onafhankelijkheid bij beleidsbeslissingen en ziet erop toe dat deze beleidsbeslissingen vrij van belangenverstrengeling worden genomen. Het fonds beschikt tot slot over een beleid verantwoord beleggen. Dit beleid bestaat uit engagement (aangaan van dialoog met ondernemingen), corporate governance en stemmen op aandeelhoudersvergaderingen en tot slot uitsluitingsbeleid.

Per 31 december 2019 bevinden alle netto risico's zich binnen de door het bestuur vastgestelde risicotolerantie.

Operationeel risico

Het operationeel risico is het risico dat samenhangt met ondoelmatige of onvoldoende doeltreffende procesinrichting of procesuitvoering.

Dit risico is nader onderverdeeld in (pre)acceptatie/transactie, uitkering/betaling/settlement, informatie, productontwikkeling, kosten, personeel en fraudegevoeligheid. Deze risico's zijn met name intern gedreven.

Het bestuur stelt hoge kwaliteitseisen op gebieden zoals interne organisatie, procedures, processen en controles, kwaliteit geautomatiseerde systemen, enzovoorts van zowel het pensioenfonds als de organisaties die bij de uitvoering betrokken zijn. De belangrijkste onderdelen van operationeel risico, die de bestuursorganen betreft zijn informatie (ter ondersteuning van adequate managementbeslissingen), kosten en geschiktheid (kennis, ervaring, competenties en gedrag). Het bestuur heeft uit haar midden diverse adviescommissies ingesteld. Deze commissies worden ondersteund door externe adviseurs. Verantwoording over het gevoerde beleid wordt afgelegd aan het verantwoordingsorgaan. Om de kosten te bewaken wordt jaarlijks een begroting opgesteld. Elk kwartaal vindt een beoordeling plaats of de kosten binnen de begroting blijven. Afwijkingen van de begroting zijn slechts mogelijk indien onderbouwd en door het bestuur geaccordeerd. Het fonds beschikt over een geschiktheidsplan inclusief opleidingsplan. Jaarlijks evalueert het bestuur het eigen functioneren.

De kwaliteitseisen met betrekking tot de organisaties, waaraan werkzaamheden zijn uitbesteed, vallen onder uitbestedingsrisico. Het fonds beschikt over een uitbestedingsbeleid, waarin het proces rondom nieuwe en bestaande uitbestedingen is vastgelegd alsmede de eisen die daarbij aan een uitvoerder worden gesteld.

Uitbestedingsrisico

Het uitbestedingsrisico is het risico dat de continuïteit, integriteit en/of kwaliteit van de aan derden uitbestede werkzaamheden, dan wel door deze derden ter beschikking gestelde apparatuur en personeel, worden geschaad.

Dit risico is per externe uitvoerder nader onderverdeeld in continuïteit bedrijfsvoering, integriteit, kwaliteit dienstverlening en IT. Deze risico's zijn met name extern gedreven.

Het uitbestedingsrisico vormt een zeer belangrijk aandachtsgebied voor het fonds. Zowel het pensioenbeheer als het vermogensbeheer is uitbesteed. Het fonds verwacht van de externe uitvoerders een minimaal aan dat van het pensioenfonds gelijkwaardig niveau van beheersing van integriteitsrisico's. Het fonds beheerst operationele risico's zoveel mogelijk door eisen te stellen aan zijn dienstverleners. Daarbij kan worden gedacht aan regels aangaande de continuïteit, integriteit en kwaliteit van de door de externe dienstverleners te leveren werkzaamheden en van de bij deze dienstverleners werkzame personen. Het fonds laat zich regelmatig informeren over de wijze waarop de externe uitvoerders deze risico's beheersen. Hiertoe wordt gebruik gemaakt van diverse maand-, kwartaal- en/of jaarrapportages van de externe uitvoerders, zoals DVO-rapportages, beleggingsrapportages, rapportages niet-financiële risico's en ISAE 3402. Daarnaast voert het fonds jaarlijks evaluatiegesprekken met de externe uitvoerders en wordt de financiële gezondheid van de externe uitvoerders beoordeeld.

Per 31 december 2019 was ten aanzien van het deelrisico "AZL: kwaliteit" de netto kans en impact niet op het tolerantieniveau. Om dat niveau te bereiken is een transitie gestart van het bestaande systeem bij AZL Amsterdam naar het doelsysteem bij AZL Heerlen. Bewaking van de transitie in 2020 vindt plaats met behulp van een risicoregister transitie. Daarnaast zal in 2020 een integrale uitbestedingsrisicoanalyse NN IP worden uitgevoerd.

IT-risico

Het risico dat bedrijfsprocessen en informatievoorziening onvoldoende integer, niet continu of onvoldoende beveiligd worden ondersteund door IT.

Dit risico is nader onderverdeeld in strategie en beleid, beveiliging en beheersbaarheid en continuïteit. Deze deelrisico's zijn in kaart gebracht voor het bestuur en de bestuursorganen. Deze risico's zijn met name intern gedreven.

Door de volledige uitbesteding van het pensioen- en vermogensbeheer beschikt het fonds niet over een eigen IT-infrastructuur. Voor het fonds zelf beperkt dit risico zich tot de hardware en software die leden van het bestuur en van de bestuursorganen gebruiken voor het uitoefenen van hun functie. Het fonds laat in de gedragscode opnemen dat zij verwacht dat de bestuurs(orgaan)leden voor het gebruik van de IT-middelen, die zij voor het uitoefenen van hun functie gebruiken, voldoen aan de normen die vandaag de dag aan de beheersbaarheid, continuïteit en beveiliging van IT worden gesteld.

Per 31 december 2019 was ten aanzien van het deelrisico "Beveiliging" de netto kans nog niet op het tolerantieniveau. Om dat niveau te bereiken worden de voor- en nadelen van een eigen (mail)omgeving voor bestuur(sorganen) in kaart gebracht.

Integriteitsrisico

Het integriteitsrisico is het risico dat de integriteit van het pensioenfonds dan wel het financiële stelsel wordt beïnvloed als gevolg van niet integere, onethische gedragingen van het pensioenfonds in het kader van wet- en regelgeving en maatschappelijke en door het pensioenfonds opgestelde normen.

Dit risico is nader onderverdeeld in benadeling derden, voorwetenschap, witwassen, terrorismefinanciering en onoorbaar handelen. Deze risico's zijn met name intern gedreven.

Integer handelen is binnen het fonds verankerd in de totale compliance-structuur. Alle betrokkenen bij het fonds, zowel intern als extern, worden geacht te voldoen aan het geheel van interne en externe wet- en regelgeving, dat op het fonds van toepassing is. Bij bestuursbesluiten wordt altijd in ogenschouw genomen of er voldoende rekening is gehouden met evenwichtige belangenbehartiging en of er sprake is van mogelijke integriteitsissues. Het fonds beschikt onder andere over een gedragscode, een incidenten- en klokkenluidersregeling, een klachten- en geschillenprocedure. Bij elke bestuursvergadering worden uitnodigingen/(relatie)geschenken geïnventariseerd. Een externe compliance officer ziet toe op naleving van de gedragscode en klokkenluidersregeling en brengt hierover verslag uit aan het bestuur. De bij de gedragscode behorende nalevingsverklaring wordt jaarlijks door de bestuursleden ondertekend. Tevens inventariseert het fonds jaarlijks de (neven)functies. Het fonds volgt de wet- en regelgeving rondom witwassen en terrorismefinanciering en toetst bij wijzigingen in wet- en regelgeving de opvolging daarvan door de externe uitvoerders.

Per 31 december 2019 was ten aanzien van het deelrisico "Benadeling derden" de netto kans en impact nog niet op het tolerantieniveau. Om dat niveau te bereiken wordt in 2020 een zero tolerance beleid ontwikkeld en geïmplementeerd.

Juridisch risico

Het juridisch risico is het risico samenhangend met (veranderingen in en naleving van) wet- en regelgeving, het mogelijk bedreigd worden van de rechtspositie, met inbegrip van de mogelijkheid dat contractuele bepalingen niet afdwingbaar of niet correct gedocumenteerd zijn.

Dit risico is nader onderverdeeld in wet- en regelgeving, naleving, aansprakelijkheid, afdwingbaarheid contracten en verplichtstelling. Deze risico's zijn met name intern gedreven.

Het fonds maakt bij de opstelling van alle voor het fonds relevante juridische documenten gebruik van de diensten van daarin gespecialiseerde partijen. Veranderingen in wet- en regelgeving, op terreinen die direct dan wel indirect pensioenen raken, worden besproken en waar nodig wordt actie ondernomen. Het bestuur blijft op de hoogte van wijzigingen in wet- en regelgeving door het volgen van themabijeenkomsten, media, vakliteratuur en nieuwsbrieven op het gebied van pensioen- en vermogensbeheer.

Per 31 december 2019 was ten aanzien van het deelrisico "Verplichtstelling" de netto kans nog niet op het tolerantieniveau. De verwachting is dat de bewaking van de implementatie van het handhavingsbeleid in 2020 resulteert in de gewenste verlaging van het netto risico.

Verwacht en gepland voor 2020

Overstap van AZL Amsterdam naar AZL Heerlen

Het bestuur heeft in oktober 2019 besloten om over te stappen van AZL Amsterdam (Lifetime) naar AZL Heerlen (Compas). Met de overgang naar AZL Heerlen is de verbetering in de dienstverlening, continuïteit en toekomstbestendigheid van de administratie beter geborgd. De pensioenuitkeringen worden sinds 1 januari 2020 uitgevoerd door AZL Heerlen. De volledige transitie van de pensioenadministratie wordt naar verwachting medio 2020 afgerond. Met AZL is afgesproken dat de kosten die gepaard gaan met de transitie van Lifetime naar Compas worden betaald door AZL. Het bestuur heeft bij AZL verder ook een korting bedongen betreffende de uitvoeringskosten voor de periode van 2019 tot en met 2022.

Toekomst van het pensioenfonds

In Q4 2018 heeft het bestuur een werkgroep Toekomst aangesteld. Het bestuur heeft ondertussen een consultant (AWVN) ingehuurd om het fonds te ondersteunen bij haar onderzoek naar de toekomstopties. In 2020 wordt het bestuur, de CAO-partijen en de andere fondsorganen meegenomen en geïnformeerd over het proces.

Nieuwe ALM-studie/deelnemersonderzoek

In het vierde kwartaal van 2019 heeft een update plaatsgevonden van de ALM-studie. De uitkomsten van deze studie geven aanleiding voor het bestuur om de ALM-studie in 2020 opnieuw op de agenda te zetten, in meer uitgebreide vorm.

Daarnaast beoogt het bestuur een deelnemersonderzoek uit te voeren ter bepaling van de risicohouding van de deelnemers. Uiteindelijk is het doel om de uitkomsten van het risicobereidheidsonderzoek te gebruiken om de ALM-uitkomsten te beoordelen en het bestuur en de sociale partners de mogelijkheid te bieden hierop te reflecteren zodat in gezamenlijkheid conclusies kunnen worden getrokken. Verder is het van belang dat het fonds de uitkomsten van het deelnemersonderzoek ook kan gebruiken in haar toekomsttraject. Het fonds heeft de verwachting dat goede vaststelling van de risicobereidheid van deelnemers helpt om mogelijke voorkeurspartijen te selecteren.

Uitwerking pensioenakkoord

De overheid en de pensioensector werken al jarenlang hard aan een nieuw pensioenstelsel. Het kabinet verwacht dat de wetgeving in 2020 gereed is en het nieuwe pensioenstelsel vervolgens geïmplementeerd kan worden. Hoewel een algemene tijdslijn nog ontbreekt, zal het bestuur in 2020, met het oog op een mogelijke implementatie, de ontwikkelingen nauwgezet monitoren en waar nodig voorbereidingen treffen om de impact van de overgang naar een nieuw pensioenstelsel in kaart brengen.

Periodieke representativiteitstoets

PHJ is een verplichtgesteld bedrijfstakpensioenfonds. Omdat in januari 2020 de vijf-jaarstermijn is verstreken, dient het fonds als verplichtgesteld bedrijfstakpensioenfonds aan te tonen dat het georganiseerde bedrijfsleven in de bedrijfstakken HVI en Jachtbouw nog steeds een belangrijke meerderheid (meer dan 60%) van in de bedrijfstakken werkzame personen vertegenwoordigen.

Naar aanleiding van de uitvraag door het Ministerie van SZW heeft het fonds de periodieke representativiteitstoets uitgevoerd. De representativiteitscijfers zijn op 28 februari 2020 aangeleverd aan het Ministerie van SZW.

De representativiteit voor de sector/bedrijfstak HVI is 50,6% en voor de sector/bedrijfstak Jachtbouw 77,8%. Voor de bedrijfstak HVI is daarmee de representativiteit minder dan 60%. Omdat HVI niet heeft aangetoond een belangrijke meerderheid van de in die bedrijfstak werkzame personen te vertegenwoordigen, zal na twee jaar een zogenoemde herhaaltoets moeten plaatsvinden.

Naar aanleiding van de opgave van de representativiteit van het fonds heeft het Ministerie van SZW op 9 april 2020 aanvullende vragen gesteld. Na beantwoorden van de aanvullende vragen zal het Ministerie van SZW in Q2 2020 het fonds definitief informeren over de uitkomsten van de representativiteitstoets.

Covid-19

In maart 2020 kreeg Nederland te maken met het Corona-virus (Covid-19). Om overbelasting van de gezondheidszorg tegen te gaan, heeft de Nederlandse overheid drastische maatregelen genomen om de verspreiding van het virus in te dammen. Daarnaast heeft de Nederlandse overheid maatregelen genomen om liquiditeitsproblemen bij getroffen bedrijven tegen te gaan.

De verspreiding van het virus en de maatregelen tegen verspreiding ervan hebben grote gevolgen op het leven van de mensen en op de ondernemingen van bedrijven. Er is sprake van een crisis. Bij het vaststellen van het bestuursverslag is de crisis nog niet ten einde.

Door de overheidsmaatregelen zijn de vergaderingen van de organen van het pensioenfonds op afstand gehouden, om de besluitvorming zoveel mogelijk doorgang te laten vinden. Dat geldt ook voor de contacten met adviseurs, de toezichthouder en de uitvoerders. Het bestuur heeft maatregelen getroffen om in geval van calamiteiten bestuurlijke continuïteit te waarborgen. Het bestuur heeft een crisisteam ingericht dat de situatie nauwlettend in de gaten houdt en monitort de maatregelen die de uitvoerders hebben genomen om de continuïteit van hun diensten te waarborgen. Het crisisteam is sinds 23 maart 2020 operationeel en vergadert eenmaal per week. Het fonds doet er alles aan om in deze situatie goed te blijven functioneren.

Het fonds heeft, naast het inrichten van een crisisteam, de volgende beheersmaatregelen getroffen om de risico's te mitigeren:

- Tijdens het crisisteam-overleg wordt telkens vastgesteld of en welke (additionele) communicatie naar werkgevers, deelnemers en overige partijen nodig is;
- Procesaanpassing binnen de pensioenadministratie waar nodig;
- Procesaanpassing vermogensbeheer waar nodig (langere periode voor uitvoering rebalancing);
- Het bijhouden van een overall 'dashboard' met schriftelijke terugkoppelingen van de uitbestedingspartners gedurende de crisis;
- Regelmatig, via de voorzitter, contact vanuit het crisisteam naar de RvT en het VO;
- Frequent overleg met de uitbestedingspartners over alle risico's en maatregelen die zij hebben getroffen;
- Het inrichten van video-conferences en het opstellen van richtlijnen hiervoor;
- Het uitbreiden van de bestuursvolmachten tot in de derde graad voor besluiten in het crisisteam;
- Eventuele beoogde opvolgers bij uitval van de voorzitter van het bestuur benoemd;
- Het bijhouden van een besluitenregister gedurende de crisis.

Om de aangesloten bedrijven niet in betalingsmoeilijkheden te brengen, heeft het fonds aan de uitvoerende incassopartij voor de premie-inning een richtlijn meegegeven waarin iets meer coulantie wordt toegestaan met betrekking tot de timing van de premiebetaling, mits deze gerelateerd is aan de coronacrisis.

Voor wat betreft het vermogensbeheer is de markt minder liquide, maar vooralsnog levert dat geen problemen op in de uitvoering van het beleggingsbeleid.

De onrust op de financiële markten heeft vanaf maart 2020 negatieve gevolgen voor de dekkingsgraad van het pensioenfonds. Omdat niemand weet hoelang het coronavirus zich nog onder ons begeeft, is de (financiële) impact voor het fonds op dit moment verder lastig in te schatten.

Vaststelling van het bestuursverslag door het bestuur

Het bestuur van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Houtverwerkende Industrie en Jachtbouw heeft het Bestuursverslag 2018 vastgesteld in de vergadering van 3 juli 2020.

Utrecht, 3 juli 2020

Namens het bestuur van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Houtverwerkende Industrie en Jachtbouw,

De heer H. Roeten
Voorzitter

De heer J.J. van den Heuvel
Secretaris

Verslag van de Raad van Toezicht

Verslag van de Raad van Toezicht

Inleiding

De taken van de raad van toezicht zijn vooral gericht op:

- Het toezicht op het beleid van het bestuur en de algemene gang van zaken bij het pensioenfonds.
- Toezicht op adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het bestuur.
- Het met raad terzijde staan van het bestuur.
- Het verlenen van goedkeuring aan onder andere het bestuursverslag en de jaarrekening, het beloningsbeleid, de profielschets voor bestuurders en de toetsing van benoemingen van bestuursleden.

De raad van toezicht is bevoegd leden van het bestuur te schorsen of te ontslaan en legt door middel van een verslag verantwoording af aan het verantwoordingsorgaan.

Daarnaast richt de raad van toezicht zich op het beoordelen van beleidsprocedures en -processen en de “checks en balances” binnen het fonds, het beoordelen van de wijze waarop het fonds wordt aangestuurd en het beoordelen van de wijze waarop door het bestuur wordt omgegaan met de risico’s op de korte en langere termijn. Ook staat de raad van toezicht het bestuur met raad terzijde.

Oordeel

De raad van toezicht constateert dat in 2019 de bestuurlijke besluitvormingsprocessen naar behoren zijn verlopen. De aanbevelingen uit het rapport van 2018 zijn door het bestuur grotendeels opgevolgd.

Wijze van rapporteren

De Pensioenwet en de Code Pensioenfonds vragen dat de raad van toezicht verantwoording aflegt aan verantwoordingsorgaan en werkgever(s) over uitvoering van taken en uitoefening van bevoegdheden alsmede een rapport van bevindingen opstelt bestemd voor bestuur en verantwoordingsorgaan. De verantwoording aan de werkgevers verloopt via de vertegenwoordiging van de werkgevers in het verantwoordingsorgaan.

Na overleg met het verantwoordingsorgaan en het bestuur, heeft de raad van toezicht over 2019 één rapport opgesteld waarin zowel bevindingen worden gerapporteerd als verantwoording wordt afgelegd.

In het boekjaar 2019 heeft de raad van toezicht 6 keer regulier overleg gevoerd met de voorzitter en de secretaris van het pensioenfonds. De vergadering van het bestuur is in 2019 twee keer bijgewoond, waarvan één vergadering als toehoorder en één vergadering met de agendering van het jaarwerk en de rapportage van de raad van toezicht.

Verder hebben individuele leden van de raad van toezicht als toehoorder vergaderingen bijgewoond van de risicocommissie, de pensioencommissie en de beleggingscommissie. Met het verantwoordingsorgaan is in 2019 twee keer gesproken, waarvan 1 keer de tussentijdse evaluatie betrof. Verder was de raad van toezicht begin 2019 aanwezig bij de bestuurlijke evaluatie.

Verslag raad van toezicht 2019

De raad van toezicht constateert dat in 2019 het bewaken van de kwaliteit en de continuïteit van de dienstverlening alsook de bestuurlijke continuïteit veel aandacht heeft gevraagd. Na een eerdere transitie van de pensioenadministratie naar AZL Amsterdam zijn in 2019 de voorbereidingen getroffen voor een noodzakelijke transitie van de pensioenadministratie naar AZL Heerlen. Zowel bestuurlijk als operationeel zijn dit intensieve trajecten.

Er hebben zich in een korte tijd een groot aantal wijzigingen voorgedaan in de samenstelling van het bestuur. Het bestuur zal bovendien nog uitbreiding krijgen door de toevoeging van een tweetal extra onafhankelijke bestuurders die de functies van sleutelhouder risico en audit gaan vervullen. Ook het versterken van de bestuurlijke countervailing power op het gebied van het vermogensbeheer en het verbeteren van beleggingsprocessen heeft plaats gevonden. De raad van toezicht blijft aandacht vragen voor de strategie en de continuïteit op de lange termijn.

De raad van toezicht constateert dat in 2019 in zijn algemeenheid de besluitvormingsprocessen goed zijn verlopen. De gevolgen van Covid-19 op de financiële positie en de dagelijkse gang van zaken zijn uitdagend. De kans op indexering in de nabije toekomst is nagenoeg afwezig en het risico op verlaging van pensioenaanspraken is groot. De raad van toezicht heeft waardering voor de inzet van het bestuur.

Uitoefening van de bevoegdheden en goedkeuringsrechten

Aan de goedkeuring van de raad van toezicht zijn onder andere onderworpen de besluiten van het bestuur tot vaststelling van het jaarverslag en de jaarrekening, de profielschets bestuurders en het beloningsbeleid. De raad van toezicht heeft ook wettelijke bevoegdheden waaronder die bij een procedure tot benoeming van een nieuw bestuurslid. De raad van toezicht heeft aan de hand van door het bestuur voorgelegde verzoeken het volgende goedgekeurd of getoetst en het bestuur van de goedkeuring of uitvoering van de toetsing in kennis gesteld.

- Goedkeuring van de jaarrekening 2019. De goedkeuring is het sluitstuk van een toezichtperiode. Deze goedkeuring is te bezien vanuit de taak en rol van toezicht op processen en transparantie in de verslaggeving. Daarnaast heeft de raad op een aantal specifieke toezichtcriteria getoetst.
- Goedkeuring profielen voor de invulling van vacante bestuurdersposities en de toetsing aan het profiel van nieuwe bestuurders.
- Goedkeuring profielen van een drietal sleutelfuncties.
- Goedkeuringen van het beloningsbeleid 2020.

Bevindingen en aanbevelingen uit het rapport van de raad van toezicht

Evenals vorig jaar beveelt de raad van toezicht aan om met de inzet van het voltallige bestuur aandacht te schenken aan strategische vraagstukken waaronder de bestuurlijke continuïteit en toekomststrategie van het fonds.

Beleidsprocedures en kwaliteit besluitvorming

De raad van toezicht constateert dat het bestuur zeer daadkrachtig is geweest in het invullen van de bestuurlijke vacatures en dat de reguliere besluitvormingsprocessen naar behoren zijn doorlopen.

Organisatie en uitbesteding

Het bestuur heeft een transitie van de pensioenadministratie van AZL Amsterdam naar AZL Heerlen in voorbereiding. De raad van toezicht stelt dat de overgang en afwikkeling van de pensioenadministratie in het verleden lastig is geweest en dat dit heeft geleid tot facturatie achterstanden en aansluitingsproblemen. Het bestuur zet alles op alles om de komende transitie geruislozer te laten verlopen.

Verantwoording en toezicht

Wij bevelen aan om in het komende jaar de discussie over de toekomststrategie van het fonds te voeren. Het is daarbij van groot belang dat alle partijen vroegtijdig worden meegenomen in de discussie.

Evenwichtige belangenafweging

In gesprekken met het bestuur neemt de raad van toezicht waar dat er aandacht is voor evenwichtige belangenafweging. Het bestuur probeert in het besluitvormingsproces de stappen van beeldvorming, oordeelsvorming en besluitvorming te doorlopen.

Conclusie

De raad van toezicht is van oordeel dat de beleidsafwegingen, de bestuurlijke procedures en de “checks en balances” voldoende zijn ontwikkeld maar dat het bestuur veel aandacht heeft moeten schenken aan de bestuurlijke continuïteit en de transitie van de pensioenadministratie.

In 2019 heeft het bestuur succesvol invulling kunnen geven aan bestuurlijke vacatures.

Voor de komende periode vraagt de raad van toezicht de discussie te voeren over de toekomst van het fonds.

Amsterdam, 3 juli 2020

Raad van toezicht

Jan Willem van Oostveen (voorzitter)

Rob Labadie

Paul de Koning

Reactie bestuur

Het bestuur heeft kennis genomen van de conclusies en aanbevelingen die de raad van toezicht in haar verslag heeft opgenomen.

Het bestuur herkent en onderschrijft de aanbevelingen uit het verslag over 2019 (en de aansluitende periode tot verslagdatum). Deze aanbevelingen zullen in de tweede helft van 2020 voortvarend worden opgepakt. Het bestuur bedankt de raad voor haar betrokken inzet bij het fonds.

Verslag van het Verantwoordingsorgaan

Verslag Verantwoordingsorgaan 2019

Inleiding

Het verantwoordingsorgaan (VO) bestaat uit acht leden: drie leden namens deelnemers, twee leden namens pensioengerechtigden en drie leden namens werkgevers. De taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van het VO zijn vastgelegd in een afzonderlijk reglement.

Het bestuur legt verantwoording af aan het VO over het beleid en de wijze waarop het beleid is uitgevoerd. Het VO heeft de bevoegdheid een oordeel te geven over het handelen van het bestuur, over het door het bestuur uitgevoerde beleid, alsmede over beleidskeuzes voor de toekomst. Het VO baseert het oordeel op:

- het jaarverslag;
- de jaarrekening;
- het rapport van de raad van toezicht; en
- de overige (verstrekte) informatie, zoals besproken in de vergaderingen van het verantwoordingsorgaan gedurende 2019.

Voor het invullen van haar taak heeft het verantwoordingsorgaan in 2019 vier keer vergaderd, waarvan twee keer met de voorzitters van het bestuur en twee keer overleg gevoerd met de raad van toezicht (RvT). Tevens is de RvT geraadpleegd over dienst bevindingen.

Oordeel 2019

Taakuitoefening

Het verantwoordingsorgaan heeft de taak om advies uit te brengen over:

- het beleid inzake beloningen;
- de vorm en inrichting van het intern toezicht;
- de profielschets voor leden van de raad van toezicht;
- het vaststellen en wijzigen van een interne klachten- en geschillenprocedure;
- het vaststellen en wijzigen van het communicatie- en voorlichtingsbeleid;
- het wijzigen van het reglement van het verantwoordingsorgaan;
- het vaststellen en wijzigen van het toeslagbeleid, dan wel het verlenen van toeslagen;
- vermindering van de verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten;
- gehele of gedeeltelijke overdracht van de verplichtingen van het fonds of de overname van verplichtingen door het fonds;
- liquidatie, fusie of splitsing van het fonds;
- het sluiten, wijzigen of beëindigen van een uitvoeringsovereenkomst; en
- de samenstelling van de feitelijke premie en de hoogte van de premiecomponenten.

Vergaderingen in 2019

In 2019 is het VO in totaal vier maal bij elkaar gekomen, waarvan twee maal met de voorzitters van het bestuur en de RvT.

In deze vergaderingen werd gesproken over het jaarverslag 2019 en onderwerpen die op de bestuursagenda stonden, waaronder de vacatures, werving en benoeming nieuwe bestuursleden en een RvT-lid en het actualiseren van de overlevingsgrondslagen en correctiefactoren, de afstemming van de resultaten uit de aanvangshaalbaarheidstoets en de toekomstvisie van het fonds. Andere onderwerpen waren:

- Het communicatiejaarplan 2020;
- De overstap van AZL Amsterdam (administratiesysteem Lifetime) naar AZL Heerlen (administratiesysteem Compas);
- Het opstellen en indienen van het herstelplan;
- De aanpassing van pensioenregeling 2020 en andere fondsdocumenten;
- De implementatie IORP II;
- De uitvoering nieuwe ALM-studie;
- DNB beleggingsonderzoek.

Bevindingen

Het VO heeft op grond van de gesprekken met het bestuur en de beoordeelde documentatie de volgende bevindingen over het verslagjaar 2019:

Communicatie

Het bestuur houdt de pensioengerechtigden, deelnemers en werkgevers via de nieuwsbrieven en nieuwsberichten op de website regelmatig op de hoogte over de ontwikkeling van de dekkingsgraad. Het communicatiebeleidsplan 2018-2020 en communicatiejaarplan 2019 is door het bestuur ter advies voorgelegd aan het VO. Het VO heeft het bestuur positief geadviseerd.

Wetgeving en reglementen

In het verslagjaar zijn de reglementen en de ABTN als gevolg van de wettelijke ontwikkelingen aangepast. Het VO stelt vast dat deze aanpassingen juist zijn voorbereid en uitgevoerd.

Toeslagbeleid

De beleidsdekkingsgraad was eind oktober 2019 96,9%. Daarmee was de beleidsdekkingsgraad lager dan 110%. Het bestuur heeft moeten besluiten, conform het beleid van het fonds, geen toeslagen te verlenen op de pensioenrechten en -aanspraken van actieven en inactieven. Het VO heeft daar positief over geadviseerd.

Beleggingsbeleid

Het VO heeft het beleggingsbeleid bekeken en beoordeeld. Het VO staat achter de keuzes van het bestuur.

Risicobeleid

Het pensioenfonds beschikt over een beleid Integraal RisicoManagement, waarin het risicomanagementbeleid is vastgelegd. Om nadere invulling te geven aan het beleid wordt jaarlijks een Jaarplan Integraal RisicoManagement besproken en waar nodig geactualiseerd. Het VO is positief gestemd over het feit dat door het bestuur de risico's actief worden gemonitord. Het fonds heeft onlangs het Risicomanagementbeleid herzien, waarin de IORP II- wetgeving is meegenomen/uitgewerkt.

Financiële positie van het pensioenfonds

Het VO is van mening dat de financiële positie van het pensioenfonds aan de hand van de geleverde documenten nauwlettend moet worden gemonitord.

Beloningsbeleid

Het bestuur heeft het VO in 2019 meegenomen bij de vaststelling van het beloningsbeleid voor 2020. Het VO heeft daar positief over geadviseerd.

Oordeel

Op grond van het voorgaande, de verkregen informatie en de diverse besprekingen is het VO van oordeel dat:

- het bestuur voldoende informatie aan het VO heeft verstrekt om zich een oordeel te vormen;
- het handelen van het bestuur in 2019 in overeenstemming is geweest met de statuten en reglementen;
- het bestuur in 2019 een consistent beleid heeft gevoerd, waarbij de belangen van alle betrokkenen afgewogen en geborgd zijn.

Aanbevelingen

In het kader van de bestuurlijke continuïteit hebben wij het bestuur in 2019 dringend aandacht gevraagd voor de opvolging van de zittende bestuursleden waarvan de maximale termijnen in 2019 verlopen. Het bestuur heeft de herbenoemingen in 2019 geagendeerd en uitgewerkt in het opvolgingsplan. Het bestuur heeft maximale zittingstermijnen conform het vastgestelde opvolgingsplan, de statuten en wettelijke voorschriften tijdig ten uitvoering gebracht. Daarmee kwam het bestuur op dit punt tegemoet aan onze aanbeveling over boekjaar 2018.

Naar aanleiding van het DNB beleggingsonderzoek in 2019 hebben wij het bestuur aanbevolen om haar processen op het gebied van het vermogensbeheer en risicomanagement onder de loep te nemen en waar nodig deze verder in haar beleid uit te werken en vast te leggen. Het bestuur heeft naar aanleiding van het DNB beleggingsonderzoek medio 2019 een plan van aanpak opgesteld om de geconstateerde bevindingen binnen één jaar weg te nemen. Het bestuur heeft het VO periodiek geïnformeerd over de voortgang, haar bestaande beleid tegen het licht gehouden en waar nodig aangescherpt. We hebben geconstateerd dat het bestuur daarmee op dit punt tegemoet komt aan onze aanbeveling over boekjaar 2018.

Op grond van de bevindingen en het oordeel heeft het VO de volgende aanbeveling aan het bestuur:

Wij vragen net als voorgaande jaren ook uw aandacht op de toekomstige continuïteit en de consolidatie van het fonds.

Het VO is van oordeel dat ze goed is meegenomen in de verantwoording van het voorgenomen beleid. Het VO is positief over de wijze van samenwerking met het bestuur en de RvT en de openheid waarmee de diverse zaken zijn besproken. Zij bedankt alle betrokkenen voor de prettige samenwerking in 2019.

Utrecht, 3 juli 2020

Namens het VO van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Houtverwerkende Industrie en Jachtbouw

A. Pastor
Voorzitter

Reactie bestuur

Het bestuur spreekt allereerst haar dank uit aan het VO voor de bevindingen, het oordeel en de aanbevelingen. Het bestuur ervaaarde in 2019 een constructieve samenwerking met het VO. Het bestuur kan zich vinden in de in het verslag van het VO genoemde punten en neemt de aanbevelingen van het VO ter harte.

Jaarrekening

Balans per 31 december

(na bestemming saldo; in duizenden euro)

Activa	2019	2018
Beleggingen voor risico pensioenfondsen [1]		
Vastgoedbeleggingen	46.185	42.701
Aandelen	108.978	81.790
Vastrentende waarden	458.849	395.042
Overige beleggingen	18.003	19.657
	632.015	539.190
Herverzekeringsdeel technische voorzieningen [2]	14	24
Vorderingen en overlopende activa [3]	2.922	6.407
Liquide middelen [4]	6.600	3.194
Totaal activa	641.551	548.815

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de balans, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Passiva	2019	2018
Reserves [5]	-24.540	-2.966
Technische voorzieningen [6] Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds	661.926	549.748
	661.926	549.748
Kortlopende schulden en overlopende passiva [7]	4.165	2.033
Totaal passiva	641.551	548.815

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de balans, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Staat van baten en lasten

(in duizenden euro)

	2019	2018
Beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfondsen [8]		
Directe beleggingsopbrengsten	2.306	2.067
Indirecte beleggingsopbrengsten	75.398	-1.262
Directe kosten van vermogensbeheer	-219	-351
Totaal beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfondsen	77.485	454
Premiebijdragen van werkgevers en werknemers [9]	23.081	22.546
Saldo van overdrachten van rechten [10]	-635	-1.026
Pensioenuitkeringen [11]	-7.889	-7.709
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfondsen [12]		
Wijziging marktrente	-101.757	-26.055
Benodigde intresttoevoeging	1.324	1.337
Inkoop nieuwe pensioenaanspraken	-19.932	-18.826
Binnenkomende waardeoverdrachten	-384	-487
Uitgaande waardeoverdrachten	953	1.074
Toename voorziening toekomstige kosten	-668	-673
Vrijval excassokosten	282	266
Uitkeringen	7.888	7.674
Actuarieel resultaat op sterfte	621	686
Actuarieel resultaat op arbeidsongeschiktheid	-2.141	288
Actuarieel resultaat op mutaties	23	-296
Toeslagverlening	0	0
Wijziging actuariële grondslagen/methoden	529	6.605
Overige mutaties technische voorzieningen	1.084	-1.515
	-112.178	-29.922

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de staat van baten en lasten, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

	2019	2018
Herverzekering [13]	-69	5
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten [14]	-1.726	-1.997
Overige baten en lasten [15]	357	-425
Saldo van baten en lasten	-21.574	-18.074
Resultaatbestemming		
Algemene reserve	-22.722	-19.074
Premiebestemmingsreserve	1.148	1.000
	-21.574	-18.074

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de staat van baten en lasten, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Kasstroomoverzicht

(in duizenden euro)

	2019	2018
Pensioenactiviteiten		
Ontvangsten		
Premiebijdragen van werkgevers en werknemers	25.112	22.983
Uitkeringen uit herverzekering	4	0
Overgenomen pensioenverplichtingen	356	432
Overige ontvangsten	34	0
	25.506	23.415
Uitgaven		
Uitgekeerde pensioenen en afkopen	-7.721	-7.709
Overgedragen pensioenverplichtingen	-988	-1.458
Premies herverzekering	-64	0
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten	-1.847	-2.600
Overige uitgaven	0	-18
	-10.620	-11.785
Beleggingsactiviteiten		
Ontvangsten		
Directe beleggingsopbrengsten	2.838	2.067
Verkopen en aflossingen beleggingen	243.371	555.998
Overige ontvangsten beleggingen	0	308
	246.209	558.373
Uitgaven		
Aankopen beleggingen	-257.497	-568.072
Kosten van vermogensbeheer	-192	-351
	-257.689	-568.423
Mutatie liquide middelen	3.406	1.580
Saldo liquide middelen 1 januari	3.194	1.614
Saldo liquide middelen 31 december	6.600	3.194

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Algemeen

Inleiding

Het doel van de Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Houtverwerkende Industrie en Jachtbouw, ingeschreven in het handelsregister onder nummer 41145265, statutair gevestigd te De Meern en kantoorhoudend te Amsterdam (hierna het 'fonds'), is het verlenen van pensioenen aan de deelnemers, de gewezen deelnemers, alsmede aan hun nagelaten betrekkingen. Het fonds geeft invulling aan de uitvoering van de pensioenregeling van de in de branche verplicht aangesloten werkgevers.

Toepassing richtlijnen voor de jaarverslaggeving

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (RJ610), uitgegeven door de Raad voor de Jaarverslaggeving.

Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van het voorgaande jaar, tenzij anders vermeld.

Voor een beter inzicht is voor vergelijkingsdoeleinden de presentatie van de vergelijkende cijfers op enkele plaatsen aangepast. Uit de toelichting bij de balans en de staat van baten en lasten blijkt bij welke posten dit van toepassing is. Dit heeft geen effect gehad op de waarde van het vermogen of op het resultaat van voorgaand boekjaar.

Verwerking van waardeveranderingen van beleggingen

Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen.

Continuïteit

Het bestuur schat in dat het pensioenfonds de middelen heeft om het pensioenfonds in de nabije toekomst voort te zetten. Het bestuur is niet op de hoogte van materiële onzekerheden die aanleiding zouden kunnen geven tot twijfel over de continuïteit van het pensioenfonds. De jaarrekening is daarom gebaseerd op de aanname dat het pensioenfonds haar activiteiten zal voortzetten.

Implicaties van COVID-19 op het pensioenfonds

Hoewel, zoals hierboven beschreven, de onzekerheden in verband met de COVID-19-uitbraak groot zijn en het momenteel niet mogelijk is om toekomstige effecten te schatten, zijn wij van mening dat er op basis van de huidige inzichten geen materiële onzekerheid bestaat met betrekking tot continuïteit en daarom de veronderstelling van continuïteit gebruikt bij het opstellen van de jaarrekening passend is.

Voor meer informatie zie paragraaf "Gebeurtenissen na balansdatum".

Waardering

Algemene grondslagen

Deze jaarrekening heeft betrekking op het boekjaar 2019, dat is geëindigd op balansdatum 31 december 2019. Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling. De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, wat tevens de functionele valuta is van de stichting. Alle financiële informatie in euro's is afgerond op het dichtstbijzijnde duizendtal. Beleggingen en pensioenverplichtingen worden gewaardeerd op reële waarde. De overige activa en passiva worden gewaardeerd volgens het

kostprijsmodel. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de (geamortiseerde) kostprijs. In de balans en de staat van baten en lasten zijn referenties opgenomen, waarmee wordt verwezen naar de toelichting.

Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De schattingen en hiermee verbonden veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien, indien de herziening alleen voor die periode gevolgen heeft, of in de periode van herziening en toekomstige perioden, indien de herziening gevolgen heeft voor zowel de verslagperiode als toekomstige perioden.

Stelselwijzigingen

In 2019 hebben zich geen stelselwijzigingen voorgedaan.

Schattingswijzigingen (bedragen x € 1.000)

In 2019 zijn de technische voorzieningen voor risico pensioenfondsen afgenomen met € 529 als gevolg van de volgende schattingswijzigingen:

- Herijking partnerfrequenties: Toename TV met € 1.328
- Wijziging leeftijdsverschil: Toename TV met € 205
- Wijziging opslag wezenpensioen: Afname TV met € 2.530
- Wijziging reserveringsmethode niet opgevraagd pensioen: Toename TV met € 1.144
- Overige wijzigingen: In het vorige boekjaar is de voorziening (onder andere) vastgesteld op basis van pre-numerando factoren, werkelijke partnergegevens en een correctiefactor hierop. In het huidige boekjaar is de correctiefactor vervallen en wordt uitgegaan van continue factoren, gestandaardiseerde partnergegevens en is de correctiefactor vervallen. Als gevolg hiervan is de TV afgenomen met € 676.

Opname van een actief, verplichting, bate of last

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het pensioenfonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld en indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Baten worden in de rekening van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Saldering van een actief en een verplichting

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als nettobedrag in de balans opgenomen indien sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met de gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentebaten en rentelasten worden eveneens gesaldeerd opgenomen.

Buitenlandse valuta

Activa en passiva in buitenlandse valuta worden omgerekend naar Euro tegen de koers per balansdatum. Deze waardering is onderdeel van de waardering tegen reële waarde. Baten en lasten voortvloeiende uit transacties in buitenlandse valuta worden omgerekend tegen de koers per transactiedatum. Alle valutakoersverschillen zijn verwerkt in de staat van baten en lasten.

Vastgoedbeleggingen

De niet-beursgenoteerde (indirecte) vastgoedbeleggingen worden gewaardeerd op de ultimo verslagperiode berekende intrinsieke waarde. De intrinsieke waarde wordt ontleend aan de op lokale grondslagen gebaseerde meest recente opgaven van de desbetreffende fondsmanagers welke uitgaan van waardering op marktwaarde.

Aandelen

De niet ter beurse genoteerde fondsen worden gewaardeerd tegen hun actuele waarde, zijnde de intrinsieke waarde ultimo boekjaar, waarbij de onderliggende beleggingen zijn gewaardeerd op marktwaarde.

Vastrentende waarden

Participaties in beleggingsfondsen in vastrentende waarden die geen beursnotering kennen worden gewaardeerd op de ultimo verslagperiode berekende intrinsieke waarde. De intrinsieke waarde wordt ontleend aan de op lokale grondslagen gebaseerde meest recente opgaven van de desbetreffende fondsmanagers welke uitgaan van waardering op marktwaarde.

Derivaten

Derivaten worden gewaardeerd op reële waarde, te weten de relevante marktnoteringen of, als die niet beschikbaar zijn, de waarde die wordt bepaald met behulp van waarderingsmodellen. In deze waarderingsmodellen wordt voor de contante waarde berekening gebruik gemaakt van waarneembare marktdata.

RJ 610 schrijft voor dat derivaten met een negatieve waarde op de passiva zijde van de balans moeten worden weergegeven. De derivaten met een negatieve waarde zijn opgenomen in de post "kortlopende schulden en overlopende passiva".

Overige beleggingen

Beursgenoteerde beleggingen worden gewaardeerd tegen de per balansdatum geldende beurskoers. Niet-beursgenoteerde (indirecte) beleggingen worden gewaardeerd op de per ultimo verslagperiode berekende intrinsieke waarde. De intrinsieke waarde wordt ontleend aan de op lokale grondslagen gebaseerde opgaven van de desbetreffende fondsmanagers.

Herverzekeringen

Uitgaande herverzekeringspremies worden verantwoord in de periode waarop de herverzekering betrekking heeft.

Vorderingen uit herverzekeringscontracten op risicobasis worden verantwoord op het moment dat de verzekerde gebeurtenis zich voordoet. Bij de waardering worden de herverzekerde uitkeringen contant gemaakt tegen de rentetermijnstructuur, onder toepassing van de actuariële grondslagen van het fonds.

Bij de waardering van de vorderingen wordt rekening gehouden met de kredietwaardigheid van de herverzekeraar (afslag voor kredietrisico).

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen worden opgenomen tegen de reële waarde van de tegenprestatie, gewoonlijk de nominale waarde. Een voorziening wordt getroffen op de vorderingen op grond van verwachte oninbaarheid. Vorderingen en overlopende activa worden onderscheiden van vorderingen in verband met beleggingstransacties.

Liquide middelen

Onder de liquide middelen zijn opgenomen de banktegoeden die onmiddellijk opeisbaar zijn dan wel met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Indien liquide middelen niet ter vrije beschikking staan, wordt hiermee rekening gehouden bij de waardering. In vreemde valuta luidende liquide middelen worden per balansdatum in de functionele valuta omgerekend tegen de op die datum geldende wisselkoers. Verwezen wordt verder naar de prijsgrondslagen voor buitenlandse valuta. Liquide middelen die naar verwachting langer dan 12 maanden niet ter beschikking staan van de onderneming, worden gerubriceerd als financiële vaste activa.

Stichtingskapitaal en reserves

Algemeen

Stichtingskapitaal en reserves worden bepaald door het bedrag dat resteert nadat alle actiefposten en posten van het vreemd vermogen, inclusief de voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het fonds en risico deelnemers en overige technische voorzieningen, volgens de van toepassing zijnde waarderingsgrondslagen in de balans zijn opgenomen.

In de toelichting wordt opgenomen het krachtens de Pensioenwet minimaal vereiste eigen vermogen volgens de in het Besluit Financieel ToetsingsKader (FTK) voorgeschreven berekeningsmethodiek..

Algemene reserve

Het jaarlijkse resultaat volgens de staat van baten en lasten wordt toegevoegd of onttrokken aan de algemene reserve nadat de mutatie in de premiebestemmingsreserve heeft plaatsgevonden.

Premiebestemmingsreserve

Voor werkgevers en werknemers in de bedrijfstak voor de Houtverwerkende Industrie wordt de premie die tot en met 31 december 2017 voor de financiering van de overgangsregeling werd betaald, voor de jaren 2018 tot en met 2020 toegevoegd aan de premiebestemmingsreserve HVI. Deze premie is gelijk aan 1,5% van de in de basisregeling geldende pensioengrondslag. Met ingang van 2018 kan de premie voor de basisregeling voor de aangesloten ondernemingen in de Houtverwerkende Industrie mede uit deze premiebestemmingsreserve worden gefinancierd.

CAO partijen in de Houtverwerkende Industrie besluiten jaarlijks over eventuele aanwending voor de financiering van de basisregeling. Aan de premiebestemmingsreserve wordt jaarlijks het behaalde rendement van het pensioenfonds exclusief de rente-overlay toegevoegd.

Een eventueel aanwezig saldo in de premiebestemmingsreserve HVI zal overigens aangewend moeten worden om een vermindering van pensioenaanspraken en pensioenrechten te voorkomen dan wel te beperken.

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds

De voorziening voor pensioenverplichtingen wordt gewaardeerd op actuele waarde (marktwaarde). De actuele waarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen. Onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen zijn de opgebouwde nominale aanspraken en de onvoorwaardelijke (toezeggingen tot) toeslagen. De contante waarde wordt bepaald met gebruikmaking van de marktrente. Bij de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen is uitgegaan van het op de balansdatum geldende pensioenreglement en van de over de verstreken deelnemersjaren verworven aanspraken.

De contante waarde wordt bepaald met gebruikmaking van de door DNB gepubliceerde nominale rentetermijnstructuur per 31 december 2019. Bij de berekening van de voorziening voor pensioenverplichtingen is uitgegaan van het op de balansdatum geldende pensioenreglement en van de over de verstreken deelnemersjaren verworven aanspraken.

Jaarlijks wordt door het bestuur besloten of de opgebouwde pensioenaanspraken worden geïndexeerd. Alle per balansdatum bestaande indexatiebesluiten (ook voor indexatiebesluiten na balansdatum voor zover sprake is van ex ante condities) zijn in de berekening begrepen. Er wordt geen rekening gehouden met toekomstige salarisontwikkelingen.

Bij de berekening van de voorziening wordt rekening gehouden met premievrije pensioenopbouw in verband met invaliditeit op basis van de contante waarde van de te bereiken pensioenaanspraken.

Bij de bepaling van de actuariële uitgangspunten wordt uitgegaan van voor de toezichthouder acceptabele grondslagen, waarbij rekening wordt gehouden met de voorzienbare trend in overlevingskansen en een fondsspecifieke correctie voor ervaringssterfte.

Wijziging actuariële uitgangspunten

Jaarlijks worden de actuariële grondslagen en/of methoden beoordeeld en mogelijk herzien ten behoeve van de berekening van de actuele waarde van de pensioenverplichtingen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van interne en externe actuariële deskundigheid. Dit betreft onder meer de vergelijking van veronderstellingen ten aanzien van sterfte, lang leven, arbeidsongeschiktheid met werkelijke waarnemingen, zowel voor de gehele bevolking als voor de populatie van het pensioenfonds.

De vaststelling van de toereikendheid van de voorziening voor pensioenverplichtingen is een proces, waarbij gebruik wordt gemaakt van schattingen en oordelen door het bestuur van het pensioenfonds. Het effect van deze wijzigingen wordt verantwoord in het resultaat op het moment dat de actuariële uitgangspunten worden herzien.

De voorziening is gebaseerd op de volgende actuariële grondslagen:

Intrest

Jaarlijks wordt per 31 december de marktwaarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de door De Nederlandsche Bank gepubliceerde rentetermijnstructuur ultimo jaar. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt verantwoord in de mutatie "wijziging rentecurve". De gewogen gemiddelde rente ultimo 2019 bedraagt 0,78%.

Intresttoevoeging

Onder het FTK is de intresttoevoeging gelijk aan de 1-jaars rente primo boekjaar. Op basis van de DNB rentetermijnstructuur is deze rente gelijk aan 0,235% negatief (2018: 0,260% negatief).

Sterfte

Voor mannen en vrouwen zijn de overlevingskansen ontleend aan de door het Actuariel Genootschap gepubliceerde Prognosetafel AG2018 waarop fondsspecifieke ervaringssterfte, op basis van de correctietabel inkomensgroep "Laag midden/Midden" (mercer-model 2016), wordt toegepast.

Gehuwdheid

Voor het opgebouwd partnerpensioen wordt tot de pensioenleeftijd het systeem van onbepaalde partner gehanteerd. Hierbij wordt als gehuwdheidsfrequentie rekening gehouden met de WTW CBS 2019 frequentie, gecorrigeerd met een opslag. Na de pensioendatum wordt de voorziening voor het nabestaandenpensioen bepaald op basis van het bepaalde partnersysteem.

Wezenpensioen

Ter financiering van het latent wezenpensioen geldt een opslag van 0,5% op de contante waarde van het latent partnerpensioen voor de niet-gepensioneerde deelnemers. Voor ingegaan wezenpensioen van wezen jonger dan 18 jaar wordt verondersteld dat uitgekeerd moet worden tot 18 jaar. Voor ingegaan wezenpensioen van wezen ouder dan 18 jaar wordt verondersteld dat uitgekeerd moet worden tot 27 jaar.

Uitkeringen

De uitkeringen worden continu betaalbaar verondersteld.

Leeftijden

Leeftijden worden in jaren en maanden nauwkeurig vastgesteld, waarbij verondersteld wordt dat iedereen op de eerste dag van de geboortemaand geboren is.

Leeftijdsverschil

De vrouwelijke partner van een hoofdverzekerde man wordt 3 jaar jonger verondersteld. De mannelijke partner van een hoofdverzekerde vrouw wordt 2 jaar ouder verondersteld.

Kosten

Het fonds hanteert een kostenvoorziening ter dekking van toekomstige uitvoeringskosten. Het niveau van de voorziening dient voldoende te zijn in zowel de situatie van continuïteit, als ook in een situatie van discontinuïteit (beëindiging pensioenopbouw). In 2016 is hiertoe een onderzoek uitgevoerd. Uit dit onderzoek is gebleken dat een kostenvoorziening van 3,7% van de netto technische voorziening voldoende toereikend is in beide situaties.

IBNR

Bij de bepaling van de pensioenopbouw voor arbeidsongeschikte deelnemers en ingegaan AOP is uitgegaan van een revalidatiekans van 10% conform ABTN. Er wordt tevens een voorziening aangehouden voor nog niet gemelde schadegevallen voor voortgezette pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid (IBNR PVI). Deze is gelijk aan 2x de jaaropslag over de premie voor arbeidsongeschiktheidsrisico ofwel 6% van de actuariële premie in het verslagjaar.

Niet opgevraagd pensioen

De berekening vindt plaats gedurende een periode van maximaal 5 jaar. Dat houdt in dat vanaf de pensioenrichtleeftijd er gedurende vijf jaar een voorziening wordt aangehouden. Indien de deelnemer of nabestaande zich niet binnen de vijf jaar meldt, valt de reservering vrij ten gunste van het fonds. Indien een deelnemer zich na 5 jaar meldt, zal er alsnog een voorziening getroffen worden voor de deelnemer. Er wordt in de berekening gedurende de eerste vijf jaar geen rekening gehouden met een afslag in verband met de kans dat een pensioengerechtigde zich alsnog meldt.

Kortlopende schulden en overlopende passiva

Kortlopende schulden en overlopende passiva worden bij eerste opname gewaardeerd op reële waarde. Na eerste opname worden schulden gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten).

Resultaatbepaling

Algemeen

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. De in de staat van baten en lasten opgenomen posten zijn in belangrijke mate gerelateerd aan de in de balans gehanteerde waarderingsgrondslagen voor beleggingen en de voorziening pensioenverplichtingen. Zowel gerealiseerde als ongerealiseerde resultaten worden rechtstreeks verantwoord in het resultaat.

Directe beleggingsopbrengsten

Onder de directe beleggingsopbrengsten wordt in dit verband verstaan rentebaten en -lasten, dividenden, huuropbrengsten en soortgelijke opbrengsten. Dividend wordt verantwoord op het moment van betaalbaarstelling. Directe beleggingsresultaten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Indirecte beleggingsopbrengsten

Onder de indirecte beleggingsopbrengsten worden verstaan de gerealiseerde en ongerealiseerde waardewijzigingen en valutaresultaten. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen. Indirecte beleggingsresultaten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Kosten vermogensbeheer

Dit betreffen de vermogenskosten waarvoor het pensioenfonds facturen ontvangt. Kosten die ten laste van beleggingsfondsen worden gebracht, zijn niet afzonderlijk gepresenteerd.

Voorzover de transactiekosten niet zijn gefactureerd wordt gebruik gemaakt van inschattingen conform de aanbevelingen van de Pensioenfederatie.

Met de directe en indirecte beleggingsopbrengsten zijn verrekend de aan de opbrengsten gerelateerde transactiekosten, provisies, valutaverschillen e.d.

Premiebijdragen (van werkgevers en werknemers)

Onder premiebijdragen van werkgevers en werknemers wordt verstaan de aan derden in rekening gebrachte c.q. te brengen bedragen voor de in het verslagjaar verzekerde pensioenen. Premies zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben. Extra stortingen en opslagen op de premie zijn eveneens als premiebijdragen verantwoord.

Saldo overdrachten van rechten

De post saldo overdrachten van rechten bevat het saldo van bedragen uit hoofde van overgenomen dan wel overgedragen pensioenverplichtingen.

Pensioenuitkeringen

De pensioenuitkeringen betreffen de aan deelnemers uitgekeerde bedragen inclusief afkopen. De pensioenuitkeringen zijn berekend op actuariële grondslagen en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds

Inkoop nieuwe pensioenaanspraken

Inkoop nieuwe pensioenaanspraken betreft aanspraken en rechten over het boekjaar gewaardeerd naar het niveau dat zij op balansdatum hebben.

Benodigde intresttoevoeging

De benodigde intresttoevoeging wordt berekend over de beginstand van de voorziening pensioenverplichtingen en de mutaties hierin gedurende het jaar.

Vrijval excassokosten en uitkeringen

Vooraf wordt een actuariële berekening gemaakt van de toekomstige pensioenuitvoerings- en administratiekosten (met name excassokosten) en pensioenuitkeringen die in de voorziening pensioenverplichtingen worden opgenomen. Deze posten betreffen de vrijval ten behoeve van de financiering van de kosten en uitkeringen van het verslagjaar.

Pensioenuitvoerings- en administratiekosten

De pensioenuitvoerings- en administratiekosten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Overige baten en lasten

Overige baten en lasten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Bestemming van het saldo

Ten aanzien van de bestemming van het saldo van baten en lasten is geen bepaling opgenomen in de statuten van het fonds. De bestemming is nader uitgewerkt in de ABTN. Het voorstel resultaatbestemming 2019 is opgenomen in de staat van baten en lasten.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is conform de directe methode opgesteld. Dit houdt in dat alle ontvangsten en uitgaven ook als zodanig worden gepresenteerd. Onderscheid wordt gemaakt tussen kasstromen uit pensioenuitvoeringsactiviteiten en beleggingsactiviteiten.

Verbonden partijen

Er is sprake van een relatie tussen de verbonden partijen, tussen het pensioenfonds en de aangesloten ondernemingen en tussen het pensioenfonds en de bestuurders van het pensioenfonds.

Transacties met verbonden partijen

Betreffende de uitvoeringsovereenkomst tussen het pensioenfonds en de aangesloten ondernemingen met betrekking tot de financiering van de aanspraken en de uitvoering van de regeling is het volgende relevant:

- de wijze waarop de premie wordt vastgesteld;
- de wijze waarop en de termijnen waarin de premie moet worden voldaan;
- de procedures die van toepassing zijn bij het niet-nakomen van de verplichting tot premiebetaling van de aangesloten ondernemingen;
- procedures die gelden bij het opstellen en wijzigen van het pensioenreglement;
- voorwaarden waaronder toeslagverlening (indexatie) plaatsvindt; en
- uitgangspunten en procedures die van toepassing zijn ten aanzien van de besluitvorming over vermogensoverschotten en vermogenstekorten.

Naast bestuursbeloningen hebben geen transacties plaatsgevonden tussen het pensioenfonds en bestuurders van het pensioenfonds.

Toelichting op de balans per 31 december

(in duizenden euro)

Activa

[1] Beleggingen voor risico pensioenfondsen

Categorie	Stand ultimo 2018 ¹⁾	Aankopen/ Verstrekk- ingen	Verkopen aflossingen	Gerealiseerde koers- verschillen	Niet- gerealiseerde koers- verschillen	Stand ultimo 2019
Vastgoedbeleggingen						
Vastgoed beleggingsfondsen	42.701	1.027	-72	0	2.529	46.185
Aandelen						
Aandelen beleggingsfondsen	81.097	13.850	-6.575	1.065	18.980	108.417
Private equity	693	0	-8	8	-132	561
	81.790	13.850	-6.583	1.073	18.848	108.978
Vastrentende waarden						
Vastrentende beleggingsfondsen	358.336	234.713	-223.623	38.603	11.868	419.897
Hypotheekfondsen	36.706	772	0	0	1.474	38.952
	395.042	235.485	-223.623	38.603	13.342	458.849
Overige beleggingen						
Commodities	6.791	2.800	0	0	877	10.468
Geldmarktfondsen	10.686	7.635	-12.650	-9	-2	5.660
Overige beleggingen	2.180	0	-442	21	116	1.875
	19.657	10.435	-13.092	12	991	18.003
Totaal beleggingen voor risico pensioenfondsen	539.190	260.797	-243.370	39.688	35.710	632.015

1) Presentatie aangepast aan de indeling van de balans in 2018 waarbij de liquide middelen (€ 283) en de vorderingen (€ 447 + € 392 - € 2 + € 466) m.b.t. beleggingen niet meer zijn opgenomen in de beleggingen, maar in de betreffende balansposten (zie toelichting [3] en [4]). Dit heeft verder geen impact op het inzicht in de jaarrekening.

Methodiek bepaling marktwaarde voor beleggingen voor risico pensioenfondsen

Niveau 1 Directe marktwaardering: de waardering is gebaseerd op genoteerde marktprijzen.

Niveau 2 Afgeleide marktwaardering: de waardering is een afgeleide berekening van een marktnotering of een onafhankelijke taxatie.

Niveau 3 Modellen en technieken: de waardering is gebaseerd op een netto contantewaardeberekening of een intern gehanteerd waarderingsmodel.

Niveau 4 Andere methode.

Categorie	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Niveau 4	Stand ultimo 2019
Vastgoedbeleggingen	0	46.185	0	0	46.185
Aandelen	108.417	0	0	561	108.978
Vastrentende waarden	419.897	0	38.952	0	458.849
Overige beleggingen	5.660	0	0	12.343	18.003
Totaal beleggingen voor risico pensioenfondsen	533.974	46.185	38.952	12.904	632.015

Categorie	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Niveau 4	Stand ultimo 2018
Vastgoedbeleggingen	0	42.701	0	0	42.701
Aandelen	81.097	0	0	693	81.790
Vastrentende waarden	358.336	0	36.706	0	395.042
Overige beleggingen	10.686	0	0	8.971	19.657
Totaal beleggingen voor risico pensioenfondsen	450.119	42.701	36.706	9.664	539.190

Aansluiting beleggingen balans en risicoparagraaf

Om een beter inzicht te geven in de beleggingen zijn de cijfers met betrekking tot de beleggingen opgesteld volgens het lookthroughprincipe.

Onderstaande tabel geeft een inzicht in de aansluiting met de balans en de risicoparagraaf.

Categorie	Stand ultimo 2019	Liquide middelen	Over- lopende posten	Verschuiving look- through	Stand risico- paragraaf 2019	Stand risico- paragraaf 2018
Vastgoedbeleggingen	46.185	0	61	2.060	48.306	42.702
Aandelen	108.978	0	0	-4.979	103.999	81.097
Vastrentende waarden	458.849	0	461	14.817	474.127	401.525
Derivaten	0	0	0	-11.687	-11.687	3.301
Overige beleggingen	18.003	3.784	-3.050	-211	18.526	12.152
Totaal	632.015	3.784	-2.528	0	633.271	540.777

Collateral

Het pensioenfonds heeft eind 2019 geen onderpand ontvangen als gevolg van positieve waardeontwikkeling van de derivaten.

Securities lending

Het pensioenfonds stelt geen deel van de aandelen- en obligatiebeleggingen beschikbaar voor het in bruikleen geven van effecten.

Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar de risicoparagraaf op pagina 100.

	2019	2018
[2] Herverzekeringsdeel technische voorzieningen	14	24
[3] Vorderingen en overlopende activa		
Premies		
Vorderingen op aangesloten ondernemingen	5.329	5.584
Voorziening dubieuze debiteuren	-143	-480
Voorziening ambtshalve nota's	-3.036	0
Subtotaal premies	2.150	5.104
Lopende intrest en nog te ontvangen dividend		
– Vastgoedbeleggingen	61	447 ¹⁾
– Vastrentende waarden	461	392 ¹⁾
– Overige beleggingen	0	-2 ¹⁾
Subtotaal lopende intrest en nog te ontvangen dividend	522	837
Terugvorderbare dividendbelasting	250	466 ¹⁾
Totaal vorderingen en overlopende activa	2.922	6.407
Alle vorderingen en overlopende activa hebben een looptijd van korter dan één jaar.		
[4] Liquide middelen		
Depotbanken, beschikbaar voor beleggingen	3.784	283 ¹⁾
ABN Amrobank N.V. ²⁾	2.816	2.911
	6.600	3.194
De liquide middelen staan volledig ter vrije beschikking van het pensioenfonds.		

1) Presentatie aangepast aan de indeling van de balans in 2019. In 2018 waren de vorderingen (€ 447 + € 392 - € 2 + € 466) en liquide middelen m.b.t. beleggingen (€ 283) opgenomen in de beleggingen. Dit heeft verder geen impact op het inzicht in de jaarrekening.

2) Met een kredietlimiet van € 1.100

Passiva	2019		2018	
[5] Reserves				
Algemene reserve				
Stand per 1 januari	-3.967		15.108	
Saldobestemming boekjaar	-22.722		-19.075	
Stand per 31 december	-26.689		-3.967	
Premiebestemmingsreserve				
Stand per 1 januari	1.001		0	
Saldobestemming boekjaar:				
– Premie	1.035		1.000	
– Rendement	113		1	
Stand per 31 december	2.149		1.001	
Totaal reserves	-24.540		-2.966	
Het minimaal vereist eigen vermogen bedraagt	27.935	104,2%	24.188	104,4%
Het vereist eigen vermogen bedraagt	74.797	111,3%	71.609	113,0%
De beleidsdekkingsgraad is		96,0%		102,0%
De dekkingsgraad is		96,0%		99,3%
De dekkingsgraad wordt berekend door het pensioenvermogen te delen door de pensioenverplichtingen.				
De berekening van de dekkingsgraad is als volgt:				
$(-26.689 + 661.926) / 661.926 = 96,0\%$				
De beleidsdekkingsgraad wordt berekend als de 12-maands voortschrijdend gemiddelde dekkingsgraad.				
De vermogenpositie van het pensioenfonds kan worden gekarakteriseerd als onvoldoende. De beleidsdekkingsgraad van het fonds bedroeg ultimo 2019 96,0% (ultimo 2018 was dit 102,0%). De MVDG bedroeg 104,2% en de VDG 111,3%. Het fonds heeft minimaal een dekkingsgraad nodig van 104,2% om alle pensioenen te kunnen betalen. Dit betekent dat er sprake is van zowel een reserve- als dekkingstekort.				

Korte termijn dekkingstekort

In geval van een tekort ten opzichte van de MVDG dient het pensioenfonds in een periode van maximaal vijf jaar te herstellen tot een beleidsdekkingsgraad gelijk aan de MVDG van het fonds. Het fonds verkeert sinds einde 2015 in een dekkingstekortsituatie. Einde 2020 is het 6e meetmoment voor PHJ.

Lange termijn reservetekort

In geval van een tekort ten opzichte van de VDG moeten pensioenfondsden jaarlijks door middel van een herstelplan aantonen dat het mogelijk is in een periode van maximaal tien jaar te herstellen tot een beleidsdekkingsgraad gelijk aan de VDG van het fonds. Het fonds verkeerde op 1 januari 2015 voor het eerst in een reservetekortsituatie: de beleidsdekkingsgraad was lager dan de vereiste dekkingsgraad. Omdat het fonds einde 2018 een reserve- en dekkingstekort had, heeft het fonds in 2019 een herstelplan opgesteld op basis van de maximale parameters en dit op 28 maart 2019 bij DNB ingediend. Per brief van 23 mei 2019 heeft DNB laten weten in te stemmen met het herstelplan. Uit het herstelplan blijkt dat het herstel van het fonds binnen de wettelijk gestelde termijn van tien jaar kan worden gerealiseerd. In het herstelplan zijn geen aanvullende maatregelen opgenomen.

Nieuw herstelplan 2020

Omdat het fonds per 1 januari 2020 nog altijd in een dekkingstekortsituatie verkeert, heeft het fonds het herstelplan in het voorjaar van 2020 geactualiseerd op basis van de maximale parameters en dit op 30 maart 2020 opnieuw ingediend bij DNB en per brief van 4 juni 2020 heeft DNB laten weten in te stemmen met dit herstelplan. In het herstelplan is (conform voorschriften) de situatie per 31 december 2019 als uitgangspunt genomen. De ontwikkelingen in 2020 zijn hierin niet meegenomen.

Korte termijn dekkingstekort:

De financiële positie van het fonds is eind 2019 ten opzichte van eind 2018 verslechterd. De beleidsdekkingsgraad (BDG) is gedaald van 102,0% eind 2018 naar 96,0% eind 2019. Als de dekkingsgraad op 31 december 2020 nog steeds lager is dan de MVDG van 104,2%, dan zal het fonds op basis van het huidige FTK de aanspraken moeten verlagen om de actuele DG op de minimaal vereiste dekkingsgraad van 104,2% te krijgen. Op basis van het herstelplan 2020 is de verwachting dat de BDG einde 2020 lager is dan de MVDG.

(Middel)lange termijn reservetekort:

Op basis van het herstelplan 2020 kan PHJ naar verwachting zonder aanvullende maatregelen tijdig herstellen tot de VDG. Bij het herstelplan is uitgegaan van een herstelperiode van tien jaar. Er is voor het fonds geen reden om gebruik te maken van de ministeriële regeling om onder voorwaarden korting te beperken of een jaar uit te stellen.

Door het na-ijleffect van de huidige lage rente en de op handen zijnde nieuwe UFR methodiek zal de premiedekkingsgraad naar verwachting dalen en de kans op premieverhoging of opbouwverlaging eveneens hoger worden.

Technische voorzieningen

[6] Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds

Stand per 1 januari	549.748	519.826
Wijziging marktrente	101.757	26.055
Benodigde intresttoevoeging	-1.324	-1.337
Inkoop nieuwe pensioenaanspraken	19.932	18.826
Binnenkomende waardeoverdrachten	384	487
Uitgaande waardeoverdrachten	-953	-1.074
Toename voorziening toekomstige kosten	668	673
Vrijval excassokosten	-282	-266
Uitkeringen	-7.888	-7.674
Actuariel resultaat op sterfte	-621	-686
Actuariel resultaat op arbeidsongeschiktheid	2.141	-288
Actuariel resultaat op mutaties	-23	296
Toeslagverlening	0	0
Wijziging actuariële grondslagen/methoden	-529	-6.605
Overige mutaties technische voorzieningen	-1.084	1.515

Stand per 31 december

De voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds is als volgt opgebouwd

– Deelnemers	306.098	262.621
– Gewezen deelnemers	226.038	171.000
– Pensioengerechtigden	129.790	116.127

[illegible]

	2019	2018
[7] Kortlopende schulden en overlopende passiva		
Schulden uit hoofde van effectentransacties	3.300	0
Vooruitgefactureerde pensioenpremies	0	1.721
Schulden aan aangesloten ondernemingen	489	0
Schulden aan deelnemers van het pensioenfonds	1	0
Belastingen en sociale premies	166	0
Schulden inzake kosten van vermogensbeheer	27	0
Schulden inzake pensioenuitvoerings- en administratiekosten	176	312
Overlopende passiva	6	0
	4.165	2.033

Alle kortlopende schulden en overlopende passiva hebben een looptijd van korter dan één jaar.

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Het pensioenfonds heeft meerjarige overeenkomsten afgesloten met AZL te Amsterdam inzake de uitvoering van het pensioenbeheer en met Nationale Nederlanden Investment Partners (NNIP) te Den Haag inzake de uitvoering van het vermogensbeheer.

De overeenkomst met AZL heeft een looptijd van 5 jaar (van 1-1-2018 tot 1-1-2023). De overeenkomst met NNIP is aangegaan voor onbepaalde tijd.

Per jaareinde lopen er geen juridische procedures tegen het pensioenfonds en heeft het pensioenfonds tevens geen juridische procedures aangespannen tegenover derden. Er lopen ten aanzien van verplichte aansluiting procedures met partijen.

Toelichting op de staat van baten en lasten

(in duizenden euro)

Bezoldiging bestuursleden

De bestuurskosten 2019 bestaan voor € 203 (2018: € 163) uit vacatiegeld en reiskosten voor de werkzaamheden verband houdende met de bestuursvergaderingen. Afgezien hiervan zijn geen bezoldigingen toegekend.

Personeel

Gedurende het boekjaar 2019 had Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Houtverwerkende Industrie en Jachtbouw geen personeel in dienst.

Baten en lasten	2019	2018
[8] Beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfonds		
Directe beleggingsopbrengsten		
Vastgoedbeleggingen	1.263	1.156
Aandelen	107	197
Vastrentende waarden	944	725
Subtotaal	2.314	2.078
Liquide middelen	-8	-11
Totaal directe beleggingsopbrengsten	2.306	2.067
Indirecte beleggingsopbrengsten		
<i>Gerealiseerde resultaten</i>		
Aandelen	1.073	0
Vastrentende waarden	38.603	0
Overige beleggingen	12	0
	39.688	0
<i>Ongerealiseerde resultaten</i>		
Vastgoedbeleggingen	2.529	3.093
Aandelen	18.848	-7.448
Vastrentende waarden	13.342	3.446
Derivaten	0	383
Overige beleggingen	991	-736
	35.710	-1.262
Totaal indirecte beleggingsopbrengsten	75.398	-1.262

In de indirecte beleggingsopbrengsten zijn de indirecte kosten vermogensbeheer opgenomen die via de beleggingsfondsen rechtstreeks ten laste van het beleggingsrendement zijn gebracht. Deze kosten zijn verdisconteerd in de koersen van de betreffende beleggingsfondsen. De indirecte beleggingskosten bedroegen in totaal € 2.836 (2018: € 2.431).

Directe kosten van vermogensbeheer

Beheerkosten	-77	0
Rebates/Kortingen op DMR fondsen	343	137
Fiduciair beheer	-428	-488
Beleggingsadvies	-23	0
Bestuurskosten	-25	0
Bankkosten e.d.	-9	0

Totaal directe kosten van vermogensbeheer

-219	-351
------	------

De directe kosten vermogensbeheer omvatten de zichtbare ('directe') kosten die het fonds op factuurbasis betaalt. De kosten zijn, indien mogelijk, toegerekend aan de verschillende beleggingscategorieën. De transactiekosten zijn grotendeels gesaldeerd met de beleggingsopbrengsten. De gesaldeerde transactiekosten kunnen niet betrouwbaar worden vastgesteld, omdat deze verrekend zijn in de aan- en verkoopprijzen.

De toelichting op de kosten vermogensbeheer inclusief de rechtstreeks ten laste van rendementen gebrachte kosten in overeenstemming met de aanbevelingen van de Pensioenfederatie is opgenomen in de kostenparagraaf in het bestuursverslag.

Totaal beleggingsopbrengsten

77.485	454
--------	-----

	2019	2018
[9] Premiebijdragen van werkgevers en werknemers		
Pensioenpremie werkgevers en werknemers	21.837	21.280
Pensioenpremie excedent	209	266
Feitelijke premie	22.046	21.546
Premie voor de financiering van de overgangsregeling	1.035	1.000
	23.081	22.546
Feitelijke premie	22.046	21.546
Kostendeekkende premie	25.576	24.583
Gedempte kostendeekkende premie	22.018	21.162
De feitelijke premie is als volgt samengesteld:		
– Actuarieel benodigd	17.514	16.521
– Opslag in stand houden vereist vermogen	2.277	2.462
– Opslag voor uitvoeringskosten	2.227	2.179
– Premiemarge	28	384
	22.046	21.546
De kostendeekkende premie is als volgt samengesteld:		
– Actuarieel benodigd	20.663	19.499
– Opslag in stand houden vereist vermogen	2.686	2.905
– Opslag voor uitvoeringskosten	2.227	2.179
	25.576	24.583
De gedempte premie is als volgt samengesteld:		
– Actuarieel benodigd	17.514	16.521
– Opslag in stand houden vereist vermogen	2.277	2.462
– Opslag voor uitvoeringskosten	2.227	2.179
	22.018	21.162
Toelichting		
De pensioenpremie werkgevers en werknemers voor de houtverwerkende industrie bedraagt 26,9% (2018: 26,2%) van de pensioengrondslag, waarvan 1,5% (2018: 1,5%) voor de overgangsregeling. De werkgeversbijdrage is 13,45%, de werknemers betalen een eigen bijdrage van 13,45%. De premie voor de jachtbouw bedraagt 25,4% (2018: 24,7%) van de pensioengrondslag. De werkgeversbijdrage is 12,7%, de werknemers betalen een eigen bijdrage van 12,7%.		

De aan het boekjaar toe te rekenen feitelijke premie is als bate verantwoord. Er is geen sprake van premiekortingen dan wel premieopslagen.

Voor werkgevers en werknemers in de bedrijfstak voor de Houtverwerkende Industrie wordt de premie die tot en met 31 december 2017 voor de financiering van de overgangsregeling werd betaald, voor de jaren 2018 tot en met 2020 toegevoegd aan de premiebestemmingsreserve HVI. Deze premie is gelijk aan 1,5% van de in de basisregeling geldende pensioengrondslag.

In de Pensioenwet en het Besluit FTK is beschreven op welke wijze de zuivere kostendeekkende premie en de gedempte kostendeekkende premie moeten worden vastgesteld. Zoals beschreven in de ABTN, maakt het Pensioenfonds gebruik van de mogelijkheid de kostendeekkende premie te dempen. Bij het vaststellen van de gedempte kostendeekkende premie wordt gebruik gemaakt van een verwacht rendement. De zuivere kostendeekkende premie is gebaseerd op de actuele door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur. De feitelijke premie is in 2019 hoger dan de gedempte premie en is daarmee toereikend.

[10] Saldo van overdrachten van rechten

Overgenomen pensioenverplichtingen
Overgedragen pensioenverplichtingen
Premierestitutie

353	432
-988	-1.021
0	-437

-635

-1.026

[11] Pensioenuitkeringen

Pensioenen

Ouderdomspensioen
Invaliditeitspensioen
Partnerpensioen
Wezenpensioen

-6.048	-5.870
-241	-254
-1.341	-1.316
-40	-45

Subtotaal

-7.670	-7.485
---------------	---------------

Andere uitkeringen

Afkoopsommen

-219	-224
------	------

Subtotaal

-219	-224
-------------	-------------

Totaal pensioenuitkeringen

-7.889

-7.709

	2019	2018
[12] Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds	-112.178	-29.922
[13] Herverzekering		
Premies herverzekering	-63	0
Deze post betreft de aan de herverzekeraar (Zwitserleven) verschuldigde premie voor het overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico uit hoofde van de door de stichting aangegane herverzekeringsovereenkomst.		
Mutatie aandeel herverzekering in VPV	-10	0
Uitkeringen uit herverzekering		
Invaliditeitspensioen	4	5
	-69	5

	2019	2018
[14] Pensioenuitvoerings- en administratiekosten		
Administratie		
– Regulier	-1.018	-1.093
Totaal administratie	-1.018	-1.093
Onafhankelijke accountant		
– Accountantskosten	-58 ¹⁾	-39
– Fiscale adviesdiensten	-17	0
Totaal onafhankelijke accountant	-75	-39
Actuaris		
– Certificering	-78 ²⁾	-13
– Advies	-64	-88
Totaal actuaris	-142	-101
Bestuurskosten	-246	-245
Contributies en bijdragen	-78	-73
Overige advieskosten	-144	-32
Transitiekosten	-1	-408
Overige kosten	-22	-6
Totaal Pensioenuitvoerings- en administratiekosten	-1.726	-1.997
[15] Overige baten en lasten		
Mutatie voorziening dubieuze debiteuren	337	-402 ³⁾
Overige baten en lasten	20	-23
	357	-425
Saldo van baten en lasten	-21.574	-18.074

1) Deze kosten bestaan uit de controle van de jaarrekening en andere controle werkzaamheden (controle normportefeuille z-score en performance toets, de controle administratieve basisgegevens en de controle DNB verslagstaten. Hierin is tevens opgenomen kosten controle jaarrekening 2018: € 10 en kosten van de controle van de transitie van de pensioenadministratie van Syntrus Achmea naar AZL N.V. € 2.

2) Certificering 2019: € 23 en certificering 2018: € 55.

3) Presentatie aangepast. In 2018 was deze post opgenomen onder "Premiebijdragen van werkgevers en werknemers". Dit heeft verder geen impact op het saldo van baten en lasten.

Actuariële analyse van het saldo

	2019	2018
Beleggingsopbrengsten	-22.948	-24.264
Premies	191	466
Waardeoverdrachten	-66	-2
Kosten	783	448
Uitkeringen	3	-35
Sterfte	621	686
Arbeidsongeschiktheid	-2.141	288
Reguliere mutaties	23	-296
Toeslagverlening	0	0
Overige (incidentele) mutaties technische voorzieningen	1.613	4.653
Andere oorzaken	347	-18
	-21.574	-18.074

Risicoparagraaf

(bedragen in duizenden euro)

Solvabiliteitsrisico

In de risicoparagraaf binnen het bestuursverslag is het beleid rond risicobeheersing uiteengezet. Hierna worden een aantal specifieke risico's nader toegelicht en gekwantificeerd.

Het belangrijkste risico dat het fonds loopt is het risico dat het niet over genoeg solvabiliteit beschikt. Indien het fonds niet solvabel is bestaat het risico dat het fonds de premie moet verhogen of dat een beperkte of geen toeslagverlening kan plaatsvinden voor (delen van) het deelnemersbestand. In het uiterste geval dient het fonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten te verminderen. Hoe solvabel het pensioenfonds is wordt getoetst aan de hand van de beleidsdekkingsgraad. De beleidsdekkingsgraad wordt berekend als de 12-maands voortschrijdend gemiddelde dekkingsgraad. Hoeveel eigen vermogen het fonds aan dient te houden gegeven de financiële risico's die het loopt (na afdekking) op de balans komt tot uitdrukking in de door DNB voorgeschreven solvabiliteitstoets. Onder het FTK geldt hierbij dat beleidsdekkingsgraad wordt afgezet tegen de vereiste dekkingsgraad op basis van de strategische verdeling om te bepalen of het pensioenfonds in een tekortsituatie verkeert.

De verschillende standaard risicofactoren hierin worden benoemd onder de noemer S1 tot en met S6 en de S10. Hierna zijn de uitkomsten weergegeven voor de verschillende risicocategorieën op basis van de strategische beleggingsmix ultimo 2019 van 111,3% en 2018 van 113,0%.

Hierbij dient opgemerkt te worden dat bij de procentuele buffers rekening gehouden wordt met de veronderstelde positieve samenhang (correlatie) tussen renterisico, aandelen- en vastgoedrisico en kredietrisico. Daarnaast wordt rekening gehouden met het gegeven dat niet alle risico's zich tegelijk zullen manifesteren (diversificatie).

	2019		2018	
	€	%	€	%
Renterisico (S1)	8.703	0,6	24.830	3,0
Aandelen- en vastgoed risico (S2)	44.066	5,5	37.165	5,4
Valutarisico (S3)	26.338	1,4	18.304	0,9
Grondstoffenrisico (S4)	3.868	0,0	3.262	0,0
Kredietrisico (S5)	25.209	2,6	20.787	2,6
Verzekeringstechnisch risico (S6)	24.815	1,2	20.357	1,1
Actief beheer risico (S10)	4.904	0,0	3.760	0,0
Diversificatie-effect ¹⁾	-63.106		-56.856	
Totaal Vereist eigen vermogen	74.797	11,3	71.609	13,0
Dekkingsgraad		96,0		99,3
Beleidsdekkingsgraad		96,0		102,0
Minimaal vereiste dekkingsgraad		104,2		104,4
Strategisch vereiste dekkingsgraad		111,3		113,0
Feitelijk vereiste dekkingsgraad		111,0		113,1

1) Het elimineren van risico's die niet gelijktijdig in de markt optreden.

De vereiste dekkingsgraad bedroeg per 31 december 2019 111,3%. Hiermee ligt de beleidsdekkingsgraad van het fonds onder de vereiste dekkingsgraad en is er sprake van een reservetekort. De beleidsdekkingsgraad ligt daarnaast ook onder de minimaal vereiste dekkingsgraad, waarmee er einde van het boekjaar ook sprake is van een dekkingstekort. In boekjaar 2019 bedraagt de beleidsdekkingsgraad 96,0%. Afgezet tegen de beleidsdekkingsgraad van 2018 van 102,0%, is de beleidsdekkingsgraad afgenomen met 6,0%-punt.

Renterisico

Het renterisico wordt veroorzaakt doordat de rentegevoeligheid van de verplichtingen afwijkt van de rentegevoeligheid van de beleggingen. Het pensioenfonds kent een langere looptijd voor pensioenverplichtingen dan voor de looptijd van de beleggingen. Onderstaande duratiecijfers geven meer inzicht.

Duratie van de vastrentende waarden (inclusief rentederivaten) 20,6 (2018: 13,6)

Duratie van de pensioenverplichtingen 22,2 (2018: 22,1)

Voor de vaststelling van het renterisico bij het vereist eigen vermogen worden de kasstromen van de rentegevoelige beleggingen afgezet tegen de kasstromen van de voorziening pensioenverplichtingen. Vervolgens worden beide kasstromen afgezet tegen door DNB bepaalde renteschokken die per looptijd verschillen. Op basis van deze renteschokken kan de impact op de technische voorziening en de impact op alle rentegevoelige beleggingen worden berekend. Overeenkomstig kan een afdekkingspercentage worden berekend. Rentegevoeligheid is één van de belangrijkste factoren bij de bepaling van de (strategische) assetallocatie van de portefeuille.

	Feitelijke verdeling		Strategische verdeling	
	€	%	€	%
Impact op technische voorziening voor risico fonds (A)	28.111		28.111	
Impact op de rentegevoelige beleggingen (B)	19.808		19.408	
Renterisico	8.303	0,6	8.703	0,6
Afdekkingspercentage (B/A)		70,5		69,0

Derivaten

Het fonds dekt het renterisico af en voert dit beleid uit door middel van participaties in de NN Duration Matching Funds. Bij het bepalen van de vereiste buffers is rekening gehouden met de rentederivaten die hierin aanwezig zijn voor afdekking van het renterisico.

Met behulp van deze derivaten wordt het strategisch afdekkingspercentage vormgegeven. Strategisch dekt het fonds het renterisico voor 55% af op basis van de swaprente. Ultimo 2019 is dit equivalent met 69% renteafdekking op basis van de DNB-methodiek die wordt gehanteerd bij de vaststelling van het vereist eigen vermogen.

Hoogte buffer

Op basis van de vereist eigen vermogen berekeningen bedraagt de buffer voor het feitelijk renterisico € 8.303 (0,6%) en voor het strategisch renterisico € 8.703 (0,6%).

Aandelen- en vastgoedrisico

Het pensioenfonds loopt het risico dat haar beleggingen in aandelen en vastgoed in waarde dalen. In het beleggingsbeleid wordt met dergelijke risico's rekening gehouden door ondermeer een toepassing van voldoende spreiding in de beleggingsportefeuille naar categorieën, markten en dergelijke. De volatiliteit van de marktwaarden (prijsrisico's) van beleggingen wordt periodiek geëvalueerd en kan leiden tot bijstellingen in het vermogensbeheer. In onderstaande tabel wordt de verdeling naar de verschillende aandelen en vastgoed categorieën getoond.

	2019		2018	
	€	%	€	%
<i>Verdeling Aandelen en Vastgoed per categorie:</i>				
Beursgenoteerd vastgoed	2.247	1,5	4.863	3,9
Niet-beursgenoteerd vastgoed	46.059	29,8	37.838	30,6
Ontwikkelde markten	82.514	53,2	63.433	51,2
Opkomende markten	21.485	13,9	17.665	14,3
Overige	2.436	1,6	0	0,0
	154.741	100,0	123.799	100,0

Hoogte buffer

Bij de berekening van het vereist eigen vermogen wordt voor het feitelijk en strategisch aandelen- en vastgoedrisico rekening gehouden met de door DNB voorgeschreven schokken die variëren overeenkomstig de risicograad van het type belegging. De buffer voor het feitelijk aandelen- en vastgoedrisico bedraagt € 45.261 (5,8%) en voor het strategisch aandelen- en vastgoedrisico € 44.066 (5,5%).

Valutarisico

Het valutarisico wordt veroorzaakt, doordat de verplichtingen van het pensioenfonds in euro's luiden terwijl een gedeelte van de beleggingen van het pensioenfonds in niet-euro luiden. Het pensioenfonds loopt het risico dat haar buitenlandse beleggingen dalen in waarde als gevolg van valutakoersontwikkelingen. Het pensioenfonds kiest er daarom voor om (een gedeelte) van haar buitenlandse valuta's af te dekken. Zonder afdekking van valutarisico loopt het pensioenfonds risico bij een daling van vreemde valuta ten opzichte van de euro. Door meer dan 100% van het risico af te dekken loopt het fonds risico bij een stijging van vreemde valuta ten opzichte van de euro.

	2019		2018	
	€	%	€	%
<i>Totaal beleggingen naar valuta vóór afdekking met derivaten</i>				
Euro	463.155	71,8	402.325	74,0
Amerikaanse dollar	100.660	15,6	86.883	16,0
Britse pound sterling	6.989	1,1	5.708	1,0
Japanse yen	7.135	1,1	5.801	1,1
Hongkongse dollar	6.310	1,0	5.084	0,9
Zwitserse frank	5.072	0,8	805	0,1
Canadese dollar	2.590	0,4	696	0,1
Australische dollar	2.188	0,3	206	0,0
Zweedse kroon	1.151	0,2	224	0,0
Overige valuta	49.708	7,7	36.116	6,8
Totaal beleggingen exclusief derivaten	644.958	100,0	543.848	100,0
Waarde derivaten	-11.687		-3.071	
Totaal beleggingen inclusief derivaten	633.271		540.777	
<i>Totaal beleggingen naar valuta ná afdekking met derivaten</i>				
Euro	567.465	88,0	468.133	86,1
Amerikaanse dollar	14.895	2,3	29.621	5,4
Britse pound sterling	717	0,1	370	0,1
Japanse yen	1.937	0,3	2.593	0,5
Hongkongse dollar	5.667	0,9	5.084	0,9
Zwitserse frank	3.234	0,5	805	0,1
Canadese dollar	295	0,0	696	0,1
Australische dollar	738	0,1	206	0,0
Zweedse kroon	589	0,1	224	0,0
Overige valuta	49.421	7,7	36.116	6,8
Totaal beleggingen inclusief derivaten	644.958	100,0	543.848	100,0
Waarde derivaten	-11.687		-3.071	
Totaal beleggingen inclusief derivaten	633.271		540.777	

Derivaten

Het strategische beleid van het pensioenfonds is om het valutarisico van de wereldwijde aandelenportefeuille voor 75% af te dekken naar de euro. Voor de beleggingscategorieën Global High Yield en Infrastructuur, wordt het valutarisico volledig afgedekt binnen de beleggingsinstellingen. Voor Emerging Market Debt wordt het valutarisico voor 40% afgedekt.

Hoogte buffer

Bij de berekening van het vereist eigen vermogen wordt voor het feitelijk en strategisch valuta risico rekening gehouden met een door DNB voorgeschreven schok van 20% voor valuta in ontwikkelde landen en van 35% voor valuta in opkomende markten die berekend wordt op de niet-euro beleggingen na afdekking. De buffer voor het feitelijk valuta risico bedraagt € 17.272 (0,6%) en voor het strategisch valuta risico € 26.338 (1,4%).

Grondstoffenrisico

Het pensioenfonds belegt in grondstoffen en loopt daarmee het risico dat de waarde van deze beleggingen daalt als gevolg van marktontwikkelingen.

Hoogte buffer

Bij de berekening van het vereist eigen vermogen wordt voor het feitelijk en strategisch grondstoffenrisico rekening gehouden met een door DNB voorgeschreven schok van 35%. De buffer voor het feitelijk grondstoffenrisico bedraagt € 4.250 (0,0%) en voor het strategisch grondstoffenrisico € 3.868 (0,0%).

Kredietrisico

Het pensioenfonds loopt het risico dat één of meerdere van haar tegenpartijen niet aan de voorafgesproken betalingen kan voldoen. Bij de berekening van het kredietrisico dient het effect van de kredietwaardigheid van de partijen, waarin belegd wordt, tot uitdrukking te komen. Het kredietrisico komt tot uitdrukking in de zogenaamde creditspread. Deze creditspread is het verschil tussen de uitkering die afhangt van de kredietwaardigheid van de tegenpartij en een uitkering die met volledige zekerheid (risicovrij) tot uitkering zal komen. Het kredietrisico verbonden aan derivatentransacties wordt beheerst door het afsluiten van standaardovereenkomsten met tegenpartijen, het beoordelen van de kredietwaardigheid van tegenpartijen, het spreiden van het transactievolume over verschillende tegenpartijen, het eisen van voldoende onderpand en een adequate monitoring met betrekking tot de gestelde eisen inzake het onderpand.

Het kredietrisico binnen de vastrentende waarden portefeuille kan naast de creditspread eveneens gemeten worden aan de hand van de ratingverdeling van de rentegevoelige beleggingsportefeuille. Deze ratingverdeling wordt afgegeven door een kredietbeoordelaar. Een Europese AAA rating impliceert dat de vastrentende waarden belegging geen kredietrisico loopt. Daarentegen worden beleggingen die geclassificeerd staan onder 'lager dan BBB' als zeer risicovol beschouwd. Cash wordt als kredietrisicovrij beschouwd. Beleggingen die geen rating ontvangen worden als risicovol beschouwd.

Rating vastrentende waarden:

	2019		2018	
	€	%	€	%
AAA	184.465	38,8	117.312	29,2
AA	36.441	7,7	24.319	6,1
A	148.780	31,4	167.302	41,7
BBB	44.580	9,4	39.898	9,9
Lager dan BBB	38.693	8,2	34.983	8,7
Geen rating	21.168	4,5	17.711	4,4
	474.127	100,0	401.525	100,0

	2019		2018	
	€	%	€	%
<i>Verdeling vastrentende waarden naar looptijd:</i>				
Resterende looptijd minder dan 1 jaar	5.660	1,2	10.685	2,6
Resterende looptijd tussen 1 en 5 jaar	29.043	6,3	0	0,0
Resterende looptijd tussen 5 en 10 jaar	204.511	44,0	203.776	50,3
Resterende looptijd langer dan 10 jaar	225.295	48,5	191.267	47,1
Totaal vastrentende waarden volgens balans ¹⁾	464.509	100,0	405.728	100,0
Toespassing lookthroughprincipe	9.618		-4.203	
Totaal vastrentende waarden o.b.v. lookthroughprincipe	474.127		401.525	

Hoogte buffer

Binnen de berekening van het standaardmodel wordt een kredietrisico becijferd conform de ratingverdeling van de vastrentende waardenportefeuille. Naarmate de rating slechter wordt neemt de te hanteren buffer toe. Afgaande op de hierboven genoemde ratingverdeling resulteert dit in een buffer voor het feitelijk kredietrisico van € 24.888 (2,6%) en voor het strategisch kredietrisico van € 25.209 (2,6%).

Verzekeringstechnisch risico

Binnen het verzekeringstechnische risico worden in principe alleen risico's meegenomen die verband houden met sterfte. Het omvat de risico's als gevolg van afwijkingen ten opzichte van de verwachte sterfte en afwijkingen van de verwachte sterftetrend (langlevenrisico). Tot het verzekeringstechnische risico worden gerekend: procesrisico, risico-opslag voor afwijkingen ten opzichte van de sterftetrend en negatieve stochastische afwijkingen van de verwachtingswaarde. Deze drie risico's bedragen een percentage van de op actuele waarde berekende technische voorziening. Het procesrisico neemt af naarmate het deelnemersbestand toeneemt, omdat het sterfteproces dan beter kan worden geschat. De beide andere risicofactoren houden respectievelijk rekening met de onzekerheid in de sterftetrend en met de negatieve stochastische afwijkingen.

Hoogte buffer

De buffer voor het feitelijk verzekeringstechnisch risico bedraagt € 24.815 (1,3%) en voor het strategisch verzekeringstechnisch risico € 24.815 (1,2%).

1) Inclusief geldmarktfondsen die bij de "overige beleggingen" zijn opgenomen.

Concentratierisico

Concentratierisico's kunnen optreden bij een concentratie van de portefeuille in regio's, economische sectoren of tegenpartijen.

De spreiding van de portefeuille is in de toelichting op de balans nader toegelicht. Ook "grote posten" zijn aan te duiden als een vorm van concentratierisico. Om te bepalen welke posten hieronder vallen moeten per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur worden gesommeerd.

Totale beleggingsportefeuille

	2019		2018	
	€	%	€	%
<i>Opbouw van de beleggingsportefeuille naar regio:</i>				
Opkomende markten	80.517	12,7	82.074	15,2
Europa excl. Groot Brittannië	342.693	54,1	286.408	53,0
Japan	8.543	1,4	6.498	1,2
Noord-Amerika	126.134	19,9	87.571	16,2
Azië ex Japan	13.048	2,1	10.593	1,9
Groot Brittannië	34.390	5,4	37.991	7,0
Overig	21.108	3,3	14.189	2,6
Overige beleggingen (derivaten, liquiditeitsposities en overige posten)	6.838	1,1	15.453	2,9
	633.271	100,0	540.777	100,0

Onroerende zaken

	2019		2018	
	€	%	€	%
<i>Verdeling onroerende zaken per sector:</i>				
Commercieel	10.800	22,4	8.850	20,7
Residentieel	37.506	77,6	33.852	79,3
	48.306	100,0	42.702	100,0
<i>Grote posten: onroerende zaken van eenzelfde uitgevende instelling groter dan 2% van het balanstotaal:</i>				
Achmea Dutch Residential Fund	20.496	3,2	18.492	3,4

Aandelen

	2019		2018	
	€	%	€	%
<i>Verdeling aandelen per sector:</i>				
Basismaterialen	5.701	5,2	4.705	5,8
Telecommunicatie	4.360	4,0	2.638	3,2
Duurzame consumptiegoederen	11.497	10,6	8.195	10,1
Niet-duurzame consumptiegoederen	6.433	5,9	4.931	6,1
Gezondheidszorg	11.290	10,4	9.070	11,2
Vastgoed	2.231	2,1	1.785	2,2
Energie	6.682	6,2	4.997	6,2
Financiële instellingen	17.114	15,8	12.950	16,0
Industrie	9.379	8,7	7.552	9,3
Nutsbedrijven	4.065	3,7	3.268	4,0
Informatie technologie	23.928	22,1	19.658	24,2
Overige	5.737	5,3	1.348	1,7
	108.417	100,0	81.097	100,0
<i>Grote posten: aandelen van eenzelfde uitgevende instelling groter dan 2% van het balanstotaal:</i>				
Achmea IM Wereldwijd Aandelen Fonds	82.926	12,9	63.433	11,6
Black Rock MSCI Emerging Markets Free B	17.027	2,7	10.971	2,0

Vastrentende waarden

	2019		2018	
	€	%	€	%
<i>Verdeling vastrentende waarden per soort:</i>				
Staatsobligaties	181.260	38,2	177.091	44,1
Index linked obligaties	8.170	1,7	7.964	2,0
Hypotheke	38.260	8,1	36.706	9,1
Bedrijfsobligaties	118.542	25,0	110.920	27,6
Kortlopende vorderingen en liquide middelen	127.895	27,0	68.844	17,2
	474.127	100,0	401.525	100,0
<i>Grote posten: vastrentende waarden van eenzelfde uitgevende instelling groter dan 2% van het balanstotaal:</i>				
Nederlandse (staats)obligaties	96.550	15,1	52.166	9,5

Beleggingen in fondsen, die meer dan 2% van het balanstotaal uitmaken zijn tevens in bovenstaand overzicht opgenomen. Echter, in de beleggingsfondsen is sprake van voldoende diversificatie.

Derivaten

	2019		2018	
	€	%	€	%
<i>Verdeling derivaten waarden per soort:</i>				
Rente derivaten	-12.254	104,9	4.203	127,3
Valuta derivaten	567	-4,9	-902	-27,3
	-11.687	100,0	3.301	100,0

Er zijn geen beleggingen uitgeleend en er zijn geen beleggingen in premiebijdragende ondernemingen.

Hoogte buffer

Bij de bepaling van het vereist vermogen past het pensioenfonds het standaardmodel van DNB toe. In het standaardmodel wordt het concentratierisico op nihil gesteld, het risico dient enkel kwalitatief toegelicht te worden.

Actief beheer risico

Actief beheer risico ontstaat indien vermogensbeheerders actief beheer voeren op (delen van) de beleggingsportefeuille. Onder actief beheer worden afwijkende posities in portefeuilles verstaan die worden ingenomen ten opzichte van strategische benchmarks. De mate van actief beheer wordt bepaald aan de hand van de tracking error. Een lage tracking error impliceert dat het feitelijke rendement dicht bij de gekozen benchmark ligt, terwijl een hoge tracking error aangeeft dat het rendement duidelijk van de benchmark afwijkt. Een hogere tracking error impliceert een hoger actief beheer risico.

Hoogte buffer

Bij de berekening van het vereist eigen vermogen wordt een buffer voor actief beheer risico becijferd voor de aandelenbeleggingen waarvoor de tracking error groter is dan 1%. Ultimo 2019 is dit voor de portefeuilles aandelen ontwikkelde markten en aandelen opkomende markten het geval. Voor het pensioenfonds is aldus een buffer voor het feitelijk actief beheer risico bepaald van € 5.080 (0,1%) en voor het strategisch actief beheer risico van € 4.904 (0,0%).

Gebeurtenissen na balansdatum

In maart 2020 kreeg Nederland te maken met het Corona-virus (Covid-19). Om overbelasting van de gezondheidszorg tegen te gaan, heeft de Nederlandse overheid drastische maatregelen genomen om de verspreiding van het virus in te dammen. Daarnaast heeft de Nederlandse overheid maatregelen genomen om liquiditeitsproblemen bij getroffen bedrijven tegen te gaan.

De verspreiding van het virus en de maatregelen tegen verspreiding ervan hebben grote gevolgen op het leven van de mensen en op de ondernemingen van bedrijven. Er is sprake van een crisis. Bij het vaststellen van het bestuursverslag is de crisis nog niet ten einde. Door de overheidsmaatregelen zijn de vergaderingen van de organen van het pensioenfonds op afstand gehouden, om de besluitvorming zoveel mogelijk doorgang te laten vinden. Dat geldt ook voor de contacten met adviseurs, de toezichthouder en de uitvoerders. Het bestuur heeft maatregelen getroffen om in geval van calamiteiten bestuurlijke continuïteit te waarborgen. Het bestuur heeft een crisisteam ingericht dat de situatie nauwlettend in de gaten houdt en monitort de maatregelen die de uitvoerders hebben genomen om de continuïteit van hun diensten te waarborgen. Het crisisteam is sinds 23 maart 2020 operationeel en vergadert eenmaal per week. Het fonds doet er alles aan om in deze situatie goed te blijven functioneren.

Het fonds heeft, naast het inrichten van een crisisteam, de volgende beheersmaatregelen getroffen om de risico's te mitigeren:

- Tijdens het crisisteam-overleg wordt telkens vastgesteld of en welke (additionele) communicatie naar werkgevers, deelnemers en overige partijen nodig is;
- Procesaanpassing binnen de pensioenadministratie waar nodig;
- Procesaanpassing vermogensbeheer waar nodig (langere periode voor uitvoering rebalancing);
- Het bijhouden van een overall 'dashboard' met schriftelijke terugkoppelingen van de uitbestedingspartners gedurende de crisis;
- Regelmatig, via de voorzitter, contact vanuit het crisisteam naar de RvT en het VO;
- Frequent overleg met de uitbestedingspartners over alle risico's en maatregelen die zij hebben getroffen;
- Het inrichten van video-conferences en het opstellen van richtlijnen hiervoor;
- Het uitbreiden van de bestuursvolmachten tot in de derde graad voor besluiten in het crisisteam;
- Eventuele beoogde opvolgers bij uitval van de voorzitter van het bestuur benoemd;
- Het bijhouden van een besluitenregister gedurende de crisis.

Om de aangesloten bedrijven niet in betalingsmoeilijkheden te brengen, heeft het fonds aan de uitvoerende incassopartij voor de premie-inning een richtlijn meegegeven waarin iets meer coulance wordt toegestaan met betrekking tot de timing van de premiebetaling, mits deze gerelateerd is aan de coronacrisis.

Voor wat betreft het vermogensbeheer is de markt minder liquide, maar vooralsnog levert dat geen problemen op in de uitvoering van het beleggingsbeleid.

De onrust op de financiële markten heeft vanaf maart 2020 negatieve gevolgen voor de dekkingsgraad van het pensioenfonds. Omdat niemand weet hoelang het coronavirus zich nog onder ons begeeft, is de (financiële) impact voor het fonds op dit moment verder lastig in te schatten.

Eind juni 2020 is de afsluitende brief van DNB aangaande het on-site vermogensbeheer en risicobeheer onderzoek ontvangen door PHJ. DNB geeft aan te hebben vastgesteld dat het plan van aanpak is uitgevoerd, bevindingen adequaat zijn opgepakt en belangrijke organisatorische wijzigingen zijn doorgevoerd. Het mitigatietraject dat DNB naar aanleiding van het on-site onderzoek heeft opgestart, is dan ook door hen afgesloten.

Resultaatbestemming

Het voorstel resultaatbestemming 2019 is opgenomen in de paragraaf van de staat van baten en lasten in de jaarrekening.

Vaststelling van de jaarrekening door het bestuur

Het bestuur van Bedrijfstakpensioenfonds Houtverwerkende Industrie en Jachtbouw heeft de jaarrekening 2019 vastgesteld in de vergadering van 3 juli 2020.

Amsterdam, 3 juli 2020

Namens het bestuur van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Houtverwerkende Industrie en Jachtbouw

De heer H. Roeten
Voorzitter

De heer J.J. van den Heuvel
Secretaris

Overige gegevens

Statutaire regeling omtrent de bestemming van het saldo van baten en lasten

Het voorstel resultaatbestemming 2019 is opgenomen in de paragraaf van de staat van baten en lasten in de jaarrekening.

Actuariële verklaring

Opdracht

Door Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Houtverwerkende industrie en Jachtbouw te Amsterdam is aan Triple A – Risk Finance Certification B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2019.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Houtverwerkende industrie en Jachtbouw, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 2.062.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 137.000 te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeel van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De door het pensioenfonds verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- de technische voorzieningen, het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen toereikend zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van het pensioenfonds in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten, als geheel gezien, toereikend vastgesteld. Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum lager dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet, met uitzondering van artikel 131 (minimaal vereist eigen vermogen), 132 (vereist eigen vermogen) en 133 (dekking door waarden).

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum is lager dan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen. Deze situatie bestaat voor 5 achtereenvolgende jaareinden.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Houtverwerkende industrie en Jachtbouw is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening slecht, omdat het aanwezig eigen vermogen lager is dan het minimaal vereist eigen vermogen.

In het kader van dit oordeel wijs ik op de ontwikkelingen na balansdatum als gevolg van de Coronacrisis, zoals die door het pensioenfonds in het jaarverslag zijn toegelicht.

Amsterdam, 3 juli 2020

drs. J.M.J. Tol AAG RBA
verbonden aan Triple A – Risk Finance Certification B.V.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het bestuur van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Houtverwerkende Industrie en Jachtbouw

Verklaring over de jaarrekening 2019

Ons oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Houtverwerkende Industrie en Jachtbouw (‘de stichting’) een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de stichting op 31 december 2019 en van het saldo van baten en lasten over 2019 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW).

Wat we hebben gecontroleerd

Wij hebben de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening 2019 van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Houtverwerkende Industrie en Jachtbouw te De Meern gecontroleerd.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2019;
- de staat van baten en lasten over 2019; en
- de toelichting met de gehanteerde grondslagen voor waardering en resultaatbepaling en overige toelichtingen.

Het stelsel voor financiële verslaggeving dat is gebruikt voor het opmaken van de jaarrekening is Titel 9 Boek 2 BW.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de paragraaf ‘Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening’.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Onafhankelijkheid

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Houtverwerkende Industrie en Jachtbouw zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assuranceopdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Benadrukking van de onzekerheid in verband met de effecten van het corona-virus (Covid-19)

Wij wijzen op de toelichting onder de paragraaf ‘Gebeurtenissen na balansdatum’ van de jaarrekening waarin het bestuur de mogelijke invloed en gevolgen van het corona-virus (Covid-19) op de stichting en op de omgeving waarin de stichting opereert alsmede de genomen en geplande maatregelen om met deze gebeurtenissen en omstandigheden om te gaan heeft beschreven. In deze toelichting is ook beschreven dat er nog steeds onzekerheden bestaan en dat het daarom op dit moment redelijkerwijs niet goed mogelijk is om de toekomstige effecten in te schatten. Ons oordeel is niet aangepast met betrekking tot de aangelegenheid.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- bestuursverslag;
- verslag van de Raad van Toezicht;
- verslag van het Verantwoordingsorgaan;
- overige gegevens; en
- bijlagen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening en de accountantscontrole

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor:

- het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW; en voor
- een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van het genoemde verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze doelstellingen zijn een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen over de vraag of de jaarrekening als geheel geen afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of van fouten en een controleverklaring uit te brengen waarin ons oordeel is opgenomen. Een redelijke mate van zekerheid is een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle afwijkingen van materieel belang ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Amsterdam, 3 juli 2020

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Origineel getekend door drs. H.C. van der Rijst RA

Bijlage bij onze controleverklaring over de jaarrekening 2019 van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Houtverwerkende Industrie en Jachtbouw

In aanvulling op wat is vermeld in onze controleverklaring hebben wij in deze bijlage onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening nader uiteengezet en toegelicht wat een controle inhoudt.

De verantwoordelijkheden van de accountant voor de controle van de jaarrekening

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Ook op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen en het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Bijlagen

Nevenfuncties bestuurs- en RvT-leden

Hieronder staan de relevante (neven)functies vermeld van de bestuurs- en RvT-leden in 2019:

De heer H. Roeten

- Bestuurslid BPF Vlakglas
- Bestuurslid BPF voor de Schoonmaak- en Glazenwassersbedrijf
- Bestuurslid BPF Kappers

De heer J.J. van den Heuvel

- Hiswa-Recron vereniging, hoofd afdeling Jachtbouw & Watersport
- Stichting KMKV (Green Key / Blauwe Vlag) (bestuurslid)
- Stichting Beheer Derdengelden HISWA (bestuurslid/secretaris)
- JJvdHeuvel, WatNed (DGA)

De heer A. Boonen

- Pensioenbestuurder FNV
- Bestuurslid Stichting Pensioenfonds APF (AkzoNobel)
- Bestuurslid Pensioenfonds Werk en (Re)Integratie (PWRI)

De heer H. Nieuwenhuijse

- Bestuurslid BPF TrueBlue
- Bestuurslid BPF Reiswerk
- Lifecycle strateeg voor a.s.r. werknemerspensioen

De heer P.H. Roos

- Bestuurder FNV, sector Bouwen en Wonen
- Voorzitter St. Technisch Bureau Bouwnijverheid
- Werknemersvoorzitter Clusterbestuur Bter Bouwnijverheid
- Werknemersvoorzitter St. Vollandis
- Werknemersvoorzitter St. Bouwplaats-ID
- Werknemersvoorzitter St. Savantis
- Werknemersvoorzitter St. LOF
- Werknemersvoorzitter St. DeVakopleiding
- Lid RvT St. MijnCarriere
- Werknemersvoorzitter St. O&O fonds Afbouw
- Werknemersvoorzitter St. Technisch Bureau Afbouw
- Voorzitter St. SFB Werknemers
- Werknemersvoorzitter St. SFB

- Bestuurslid St. Dordengelden APG
- Voorzitter Historisch Genootschap Wormer

Mevrouw Soons

- Secretaris Vereniging FNLS
- Secretaris Vereniging CAST
- Cao-secretaris Vereniging SZS
- Juriste bij Stichting Normering Arbeid (SNA)

De heer A.J.M. Jansen

- Bestuurslid Pensioenfonds voor het Slagersbedrijf
- Bestuurslid Pensioenfonds Notariaat (SPN)

De heer J.W.G. van Oostveen

- Plaatsvervangend directeur PFZW
- Lid Raad van Toezicht bij BPFV

De heer R.C. Labadie

- Ambassadeur Nederlands Philharmonisch Orkest

De heer P.R.F. de Koning

- Lid Raad van Toezicht Stichting Dow Pensioenfonds
- Partner TriVu
- Vice-voorzitter Stichting Bibliotheek West-Brabant

Begrippenlijst

Aandelen- en onroerendgoedrisico

Dit is het koersrisico van beleggingen in de verschillende onroerend goed- en aandelenmarkten.

ABTN (Actuariële en bedrijfstechnische nota)

Pensioenfondsen dienen te werken volgens een ABTN. Hierin zijn de financiële opzet van een pensioenfonds en de grondslagen waarop deze berust, gemotiveerd omschreven.

ALM (Asset Liability Management)

Een methode om modelmatig de samenstelling van de strategische beleggingsportefeuille te bepalen, rekening houdend met de pensioenverplichtingen.

Beleidsdekkingsraad

Beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de dekkingsgraden over de afgelopen 12 maanden.

Benchmark

Vergelijkingsmaatstaf. Representatieve herbeleggingsindex waartegen de prestaties van een beleggingsportefeuille worden afgezet.

Concentratierisico

In het algemeen geldt dat concentratierisico kan optreden als een adequate spreiding van activa en passiva ontbreekt.

Corporate Governance

Goed ondernemerschap; onder andere integer en transparant handelen door het bestuur, alsmede goed toezicht hierop. Ook het afleggen van verantwoording over het uitgevoerde beleid en het toezicht hierop valt eronder.

Dekkingsgraad

De waarde van het pensioenvermogen uitgedrukt als percentage van de waarde van de pensioenverplichtingen. De dekkingsgraad wordt als graadmeter beschouwd voor de mate van zekerheid dat de toegezegde pensioenen ook daadwerkelijk kunnen worden uitbetaald.

Corporate Governance

Goed ondernemerschap; onder andere integer en transparant handelen door het bestuur, alsmede goed toezicht hierop. Ook het afleggen van verantwoording over het uitgevoerde beleid en het toezicht hierop valt eronder.

Deposito

Tegoeft bij een bankinstelling, waarover eerst na verloop van een overeengekomen tijdsduur (maximaal 2 jaar) kan worden beschikt.

Derivaat

Financieel contract waarvan de waarde is afgeleid van een andere (onderliggende) waarde, zoals een aandeel, obligatie of grondstof. Bijvoorbeeld: futures, swaps.

Duration

Gewogen gemiddelde looptijd van een lening. Maatstaf om de prijsgevoeligheid van de lening te bepalen voor renteveranderingen.

Franchise

Vrijgesteld bedrag. Over dit deel van het pensioengevend loon worden geen aanspraken opgebouwd.

Geamortiseerde kostprijs

Bedrag waarvoor het financieel actief of de financiële verplichting bij de eerste opname in de balans wordt opgenomen, verminderd met aflossingen op de hoofdsom en verminderd met eventuele afboekingen wegens bijzondere waardeverminderingen of oninbaarheid.

High Yield

Hoogrenderende obligaties, uitgegeven door ondernemingen met een lage kredietwaardigheid.

Inflatierisico

Inflatierisico is het risico dat inflatie de waarde van de beleggingen aantast in termen van koopkracht.

Integriteitsrisico

Het integriteitsrisico is het risico dat de integriteit van de instelling dan wel het financiële stelsel wordt beïnvloed als gevolg van niet integere, onethische gedragingen van de organisatie, medewerkers of de leiding in het kader van wet- en regelgeving en maatschappelijke en door de instelling opgestelde normen.

IT-risico

Het IT-risico is het risico dat bedrijfsprocessen en informatievoorziening onvoldoende integer, niet continu of onvoldoende beveiligd en ondersteund worden door IT.

Juridisch risico

Het juridisch risico is het risico samenhangend met (veranderingen in en naleving van) wet- en regelgeving, het mogelijk bedreigd worden van haar rechtspositie, met inbegrip van de mogelijkheid dat contractuele bepalingen niet afdwingbaar of niet correct gedocumenteerd zijn.

Kredietrisico

Kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor het pensioenfonds als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het pensioenfonds (potentiële) vorderingen heeft. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan partijen die obligatieleningen uitgeven, banken waar deposito's worden geplaatst, marktpartijen waarmee Over The Counter (OTC)-derivatenposities worden aangegaan en aan bijvoorbeeld herverzekeraars.

Landenrisico

Het landenrisico is risico dat buitenlandse debiteuren (waaronder overheden) niet meer aan hun verplichtingen kunnen voldoen als gevolg van macro-economische instabiliteit, problemen in het financiële systeem of politieke omstandigheden.

Liquiditeitsrisico

Dit is het risico dat een belegging niet tijdig tegen een redelijke prijs kan worden geliquideerd.

Marktrisico

Marktrisico omvat de mogelijkheden voor winst of verlies en door een verandering van marktfactoren. Marktfactoren kunnen bijvoorbeeld marktprijzen zijn van aandelen, grondstoffen, vastgoed en private equity (prijsrisico), maar ook valutakoersen (valutarisico) of rentes (renterisico).

nFTK (nieuwe Financieel Toetsingskader)

Stelsel van De Nederlandsche Bank voor in de toekomst te hanteren waarderingsmethoden, geldend vanaf 1 januari 2015.

Omgevingsrisico

Het omgevingsrisico is het risico als gevolg van buiten de instelling of groep komende veranderingen op het gebied van concurrentieverhoudingen, belanghebbenden, reputatie en ondernemingsklimaat.

Operationeel risico

Operationeel risico is het risico van een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke.

Outperformance

Er wordt een beter resultaat behaald dan de benchmark.

Prijsrisico

Prijsrisico is het risico van waardewijzigingen door de ontwikkeling van marktprijzen, die wordt veroorzaakt door factoren gerelateerd aan een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren.

Reële waarde

Het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een passief kan worden afgewikkeld tussen terzake goed geïnformeerde partijen, die tot een transactie bereid en onafhankelijk van elkaar zijn. Om aan te sluiten op het toenemende gebruik (ook internationaal) van het begrip reële waarde ('fair value') wordt dit begrip gehanteerd.

Rekenrente

Fictief rendementspercentage dat het belegde vermogen in de toekomst wordt geacht op te brengen.

Rentedekking

Financieringsvorm waarin de betaalde premies gelijk zijn aan de contante waarde van de aanspraak die in dat jaar begint.

Renterisico

Renterisico is het risico dat een rentebeweging de financiële situatie van het pensioenfonds negatief beïnvloedt.

Solvabiliteit

Het vermogen dat op langere termijn aanwezig moet zijn om de verplichtingen te kunnen nakomen.

Solvabiliteitsrisico

Dit is het risico dat het pensioenfonds niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de technische voorzieningen.

SIRA (Systematische Integriteit Risicoanalyse)

De SIRA is een effectief instrument/analyse die het fonds periodiek moet uitvoeren/inzetten om inzicht te krijgen in integriteitsrisico's en de beheersing daarvan.

STAR (Stichting van de Arbeid)

Een landelijk overlegorgaan van de centrale organisaties van zowel werkgevers als werknemers in Nederland.

Sterftegrondslag

Berekeningsmethode gebaseerd op een statisch overzicht van sterftেকansen per leeftijd van een bepaalde groep personen.

Swap

Ruil van het rendement op een vastgestelde referentiewaarde tegen een variabele rente gedurende een vastgestelde looptijd.

Swaption

Een optie op een swap, waarbij de eigenaar van de swaption het recht heeft, maar niet de verplichting, om een swap tegen vooraf bepaalde voorwaarden af te sluiten op of binnen een bepaalde tijd.

Systeemrisico

Systeemrisico betreft het risico dat het mondiale financiële systeem (de internationale markten) niet langer naar behoren functioneert, waardoor beleggingen van het pensioenfonds niet langer verhandelbaar zijn en zelfs, al dan niet tijdelijk, hun waarde kunnen verliezen.

Tegenpartij- of settlementsrisico

Dit is het risico dat de tegenpartij niet (meer) aan zijn verplichtingen kan voldoen, bijvoorbeeld door liquiditeits- of solvabiliteitsproblemen.

Uitbestedingsrisico

Het uitbestedingsrisico is het risico dat de continuïteit, integriteit en/of kwaliteit van de aan derden (al dan niet binnen een groep, al dan niet aan de sponsor) uitbestede werkzaamheden, dan wel door deze derden ter beschikking gestelde apparatuur en personeel, worden geschaad.

Underperformance

Er wordt een slechter resultaat behaald dan de benchmark.

Valutarisico

Valutarisico is het risico dat wisselkoersschommelingen de waarde van een belegging beïnvloeden.

Vastrentende waarden

Beleggingsoort waarover in beginsel een vaste rentevergoeding en een vaste looptijd geldt, zoals obligaties, onderhandse leningen en hypotheek.

VPV (Voorziening Pensioen Verplichtingen)

De passiva van het pensioenfonds, gelijk aan de waarde van de pensioenverplichtingen.

Vrijstelling

Vrijstelling van de verplichte deelneming aan de pensioenregeling van het bedrijfstakpensioenfonds.

Waardeoverdracht

Het naar een andere pensioenregeling overdragen van de waarde van een tot zeker moment opgebouwde pensioenaanspraak, in het geval de deelnemer verandert van werkgever of verzekeraar.

Z-score

Mate waarin het werkelijke rendement van een pensioenfonds afwijkt van het rendement van de door het bestuur vastgestelde normportefeuille.